

fuzinar

Leto XIX

Ravne na Koroškem, 15. oktobra 1982

Št. 10

PRED REFERENDUMOM

V teh dneh se seznanjamo z našimi novimi temeljnimi samoupravnimi akti, še ta mesec pa jih bomo sprejeli na referendumu. Razprava o njih je bila dolga in podrobna. Od pomladi do jeseni je bilo v več fazah zbranih, strokovno obdelanih in usklajenih na posebnem, delegatsko sestavljenem telesu okoli 250 pripomb iz tozdov in del. skupnosti. Vsi bistveni predlogi so bili upoštevani in so sestavni del aktov.

Zato lahko danes rečemo, da smo opravili zares obsežno delo in na demokratičen način v nove akte vgradili naše dosedanje izkušnje na področju samoupravljanja. Povejmo na kratko njihove značilnosti.

Samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo je naš temeljni akt, s katerim so usklajeni vsi drugi. V njem med drugim na novo določamo temeljne in stranske dejavnosti za 11 tozdov, rezalno orodje ponovno imenujemo TRO, izvirno pa definiramo in urejamo posle in dejavnosti tozdov spremljajočih in skupnih dejavnosti in delovnih skupnosti.

Samoupravni sporazum o združitvi v tozd ali delovno skupnost je po vsebini najbolj splošen, sicer pa najpomembnejši akt, saj je podlaga vsem drugim aktom v tozdu. V njem so med drugim podane osnove za urejanje medsebojnih delovnih razmerij (razvid del, sklenitev del, razmerja, razporejanje delavcev na druga dela itn.). Osnove so povzete iz SaS o združitvi v DO, da bi temeljne pravice in obveznosti bile enotne za vse delavce.

Statut delovne organizacije med drugim zelo konkretno opisuje način delovanja DPO med delavci. Koordinacija DPO se razen na ravni DO uveljavi tudi v tozdi, povsod pa je le metoda dela, ne organ odločanja. Opredeljene so oblike interesnega združevanja delavcev in legaliziran register samoupravnih aktov (tudi v tozdi).

Velik poudarek je dan uresničevanju odgovornosti vodilnih delavcev ter določena merila za njihovo ocenjevanje. Dislocirani tozdi (razen TRO) imajo lastne disciplinske komisije.

Statuti tozdov in delovnih skupnosti določajo položaj in vlogo tozdov. V pravnem prometu nastopajo tozdi komerciala, PII in družbeni standard. Pri infromiranju je dan poseben poudarek delu samoupravnih delovnih skupin. Te štejejo 15 do 30 delavcev (izjemoma več), voditi pa jih smejo tudi vodje delovnega procesa. Nove so komisije za dohodkovna vprašanja in OD.

Točneje so določeni pogoji za imenovanje ravnateljev, med prvimi pa v železarni uvažamo ocenjevanje večine vodilnih delavcev konec vsakega poslovnega leta po točno določenih merilih.

Določila o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti so usklajena z novim zakonom.

S sprejemom teh aktov na referendumu bomo storili pomemben korak naprej v izgrajevanju našega samoupravljanja.

Iz dela sindikata

Tematska razprava sklenila priprave na kongres

Od 11. do 13. 10. je bil v Ljubljani 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Sindikati v Mežiški dolini so se nanj zelo zavzeto pripravili. Na temo »Samoupravno sporazumevanje o pridobivanju in razporejanju dohodka in sredstev za osebne dohodke, s poudar-

kom na samoupravnih sporazumih dejavnosti ter uveljavljanju stimulativnega nagrajevanja proizvodnega in kreativnega dela«, za Mežiško dolino jo je določil republiški odbor sindikata proizvodnje in predelave kovin, so v vseh organizacijah združenega dela kovinsko predelovalne industrije v občini najprej napisali izhodiščno gradivo. V naši železarni ga je oblikovala služba za sistem OD. Nato so o njem razpravljali delegati na izvršnih odborih osnovnih organizacij ZSS, ZSMS in ZKS, komisiji za razvoj družbenoekonomskih odnosov in za razvoj nagrajevanja po delu, sklepna dejavnost pa je bila širša tematska razprava.

Nekaj pripomb na izhodiščno gradivo službe za sistem OD sta imeli že komisiji za razvoj družbenoekonomskih odnosov in za razvoj nagrajevanja po delu:

— zelo dobro je v gradivu obdelano področje OD, manj področje samoupravnega sporazumevanja o pridobivanju in razporejanju dohodka dejavnosti (črna in barvna metalurgija)

— preslabo je obdelana metodologija izkazovanja zlasti sredstev za OD v različnih okoljih, minulo delo, ugotavljanje izjemnega dohodka, dosedanja prizadevanja pri uveljavljanju skupnega prihodka in svobodne menjave dela v reprodukcijski verigi, rast sredstev za OD v primerjavi z rastjo materialnih stroškov itd.

— po 2. konferenci ZSS bi morali v delovnih organizacijah kovinsko predelovalne industrije v občini, sozdu in dejavnosti več narediti pri usklajevanju sistemov nagrajevanja.

Tematska razprava oz. okrogla miza je bila 20. septembra v železarni. Udeležili so se je predsedniki IO OOS, predstavniki republiškega odbora sin-

Svetli prehodi

(Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje s 1. str.)

dikata proizvodnje in predelave kovin, predsednik medobčinskega sindikata, predsednik občinskega sindikalnega sveta, sekretar občinskega komiteja ZKS ter predstavniki nekaterih drugih organizacij združenega dela. Uvodno razpravo je podal tov. Rožanc, vodja službe za sistem OD. Nanjo ni bilo bistvenih pripomb, več pozornosti pa so razpravljali namenili dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporeja-

nja dohodka in metodologiji za spremljanje izvajanja dogovora ter družbenemu dogovoru o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za OD in skupno porabo. Ugotovili so, da je jedro teh dogovorov dobro, so pa v njih še določene pomanjkljivosti. Tako so imeli delegati na prvi dogovor naslednje pomembnejše pripombe:

— veljati bi moral za vso Jugoslavijo in za daljše, npr. srednjeročno obdobje

— letnih dogovorov ne bi smeli tako hitro spreminjati, tudi sprejeti bi jih morali v letu pred začetkom veljave

— dogovor preveč izhaja iz rasti dohodka, ne upošteva količine dohodka (tako lahko imajo nekatere OZD kljub nepokritim obveznostim iz dohodka zelo visoke OD)

— pri oblikovanju sredstev za OD in skupno porabo bi moral dogovor upoštevati tudi pogoje dela (večzmen-sko delo, fizični napor npr.) in pogoje pridobivanja dohodka (visoko oz. nizko akumulativne OZD)

— dogovor premalo opredeljuje tudi druge deleže čistega dohodka (rezerve, skupno porabo) v odvisnosti od ustvarjenega dohodka, sploh pa ne govori o splošni in skupni porabi kot prispevku iz dohodka.

Tudi na družbeni dogovor je dala tematska razprava več pripomb. Dejstvo je namreč, da so podlage zanj nastale zunaj združenega dela, in je vprašanje, koliko so zanj uporabne. Zato je v njem veliko nerešenih vprašanj:

— kako ugotavljati in oddvajati dohodek, ki je rezultat izjemnih ugodnosti

— kako vrednotiti minulo delo, kako uskladiti samoupravne sporazume v zvezi z dohodkom, z zakonom o združenem delu in ustavo

— kako poenotiti sisteme delitve s strokovnimi podlagami

— kako uskladiti višino osebnih prejemkov iz sklada skupne porabe in iz materialnih stroškov.

Priprave na kongres ZSS so se s tematsko razpravo končale. Rečemo lahko, da so bile temeljite in da so dale vrsto novih predlogov, ki so vsi izzveneli v naslednjo sklepno misel: ustvariti moramo čim več dohodka, le tako bo lahko njegova razporeditev zadovoljiva.

Zavzemamo se za to, da gredo v pokoj vsi, ki za to imajo pogoje. Teh pa je v ravenski občini kar precej. Več bomo morali narediti tudi na področju družbene samozaščite ter okrepiti vlogo samoupravne delavske kontrole in disciplinske komisije, čeprav je delavec vse bolj gospodar svojega dela in rezultatov.

Z utrjevanjem samoupravne položaja delavca in celotnega delavskega razreda, s pravilnim in doslednim sistemom nagrajevanja, z razvojem delegatskega sistema, s pravilno kadrovsko in štipendijsko politiko — sem prepričana, da bomo uspeli uresničiti tudi politiko stabilizacije. In ne nazadnje, uresničitev resolucije in sklepov 10. kongresa ZSS ne bo odvisno samo od nas delegatov, ampak od vseh nas delavcev v združenem delu,« je poudarila tov. Kjørpenčeva.

VEČJE PLAČILO ZA BOLJŠE DELO

Franc Levar, 57 let, vodja komunalnega oddelka v DS KSZ, delegat borcev iz ravenske železarnice:

Franc Levar

»Nedvomno lahko trdim, da je bilo v ravenski železarni kot tudi v vsej ravenski občini od zadnjega kongresa slovenskih sindikatov precej postorjenega na samoupravnem in političnem področju. Kljub temu bomo morali delegati na kongresu osvetliti vse pomanjkljivosti in o njih kritično spregovoriti ter ugotovitve vnesti v zaključke kongresa. Menim namreč, da je zadnji čas, da bomo končno prešli od besed do dejanj. To velja tudi za našo delovno organizacijo, saj moramo še marsikaj postoriti na samoupravnem, predvsem pa na področju osebnih dohodkov.

Čeprav že lep čas govorimo, da moramo plačati delavca po opravljenem delu, tega zaenkrat še nismo uspeli uresničiti. Menim, da je to tudi glavni vzrok za upadanje fizične produktivnosti dela, za nezainteresiranost delavcev, saj po sedanjem nagrajevanju niso dovolj stimulirani za še boljše delo. Na področju samoupravljanja pa bo predvsem treba urediti, da bodo delavci bolje informirani o vseh dogajanjih v železarni in tudi izven nje. Treba jih je informirati tudi o dobrem in slabem delu, o slabi tehnološki in delovni disciplini itd,« je dejal tov. Levar, zaposlen v železarni 29 let.

Jože Trokšar

LOKALISTIČNA GLEDANJA NE VODIJO NIKAMOR

»Na kongres odhajam z veliko volje in s ponosom, vendar se bojim, da bomo po kongresu ponovno razočarani nad slabim izvajanjem sprejetih kongresnih zaključkov,« je uvodoma dejal **Jože Trokšar**, 46 let, vodja proizvodnje v tozdu jeklovlek, v železarni 23 let. »Predvsem na podlagi dosedanjih sprejetih zaključkov zadnjih kongresov ugotavljam, da še vedno vse preveč radi govorimo, kako bomo pomanjkljivosti odpravili, vendar se jih zaradi lokalističnih gledanj ne znamo odrešiti. Tako še vedno radi podvajamo kapacitete, zaposlujeemo neproduktivne delavce in še bi lahko našteval. Eno osnovno pomanjkljivost pri našem delu vidim predvsem v tem, da zadnje čase preveč zahtevamo politično odgovornost in vse premalo tudi odgovornost nekomunistov.

Zato bomo tudi v ravenski železarni morali zahtevati odgovornost od slehernega delavca na slehernem delovnem mestu z enim samim ciljem — za boljše produktivnost in bolj varno delo. Veliko dela pa nas čaka tudi na področju delitve dohodka in delitve osebnih dohodkov po rezultatih dela. Menim tudi, da še vedno premalo sredstev namenjamo za razširitev materialne osnove in za uveljavljanje inovacijske dejavnosti.«

V SINDIKATIH SE FORUMSKO DELO

Bernard Zver, 41-letni delovodja varilcev v tozdu SGV, zaposlen v železarni Ravne 21 let, pa je povedal:

Bernard Zver

»10. kongres ZSS se bom udeležil kot delegat občinskega sindikalnega sveta. Menim, da bomo na kongresu morali odkrito spregovoriti o sedanjih družbenih razmerah, ki nedvomno slabo vplivajo na počutje delavcev in občanov in ne nazadnje tudi na boljše produktivnost de-

Besedo imajo delegati 10. kongresa ZSS

Pred dvema dneva se je v Ljubljani končal 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki so se ga udeležili tudi štirje delegati iz železarne Ravne. Pred odhodom na kongres so naši delegati spregovorili o pripravah na kongres, predvsem pa o delu v osnovnih sindikalnih organizacijah.

MLADI BREZ ZAPOSLOTITVE

Marjana Kjørpenčev, 28 let, izpisovalka odpremnih dokumentov v špediciji. V železarni zaposlena 9 let:

Marjana Kjørpenčev

»Zavedam se, da na kongresu slovenskih sindikatov ne bomo rešili problemov, s katerimi se že lep čas srečujemo. To pa tudi ni namen kongresa, saj mora kongres začrtati pot in

način reševanja nastalega položaja. Seveda se bomo morali opirati na resolucijo 9. kongresa ZKS, prezreti pa ne smemo tudi dokumentov 11. kongresa slovenske mladine. Sicer pa naj bi na kongresu, predvsem pa po njem, še bolj utrdili položaj delavca.

Kako uspešni bomo delegati na kongresu, je seveda veliko odvisno od predkongresnih priprav. V javnih razpravah, ki potekajo, moramo kongresne dokumente dobro obdelati in jih dopolniti, spregovoriti o napakah in slabostih ter opozoriti tudi na uspehe. Mislim, da razprave potekajo dokaj kritično in samokritično. Sicer pa menim, da smo še premalo naredili na področju delitve sredstev za osebne dohodke. Nedvomno bomo morali dati večji poudarek delavčevemu osebnemu prispevku in delavca v tej smeri še bolj nagrajevati. Še vedno je premalo ovrednoteno težko fizično delo in delo strokovnjakov. Končno bi že morali spoznati, da so le delo in rezultati dela merilo za naš obstoj in razvoj. Čeprav že precej časa govorimo o osebni odgovornosti, je doslej nismo izpostavili.

Sicer pa smo mladi že večkrat izpostavili pogodbeno in honorarno delo. Opažamo namreč, da je precej mladih brez zaposlitve in prav z odpravo honorarnega in pogodbenega dela bi lahko zaposlili več mladih.

la. V današnjem zaostrenem go-
spodarskem in političnem času
me najbolj moti neodgovorno
delo mnogih vodilnih delavcev
in družbenopolitičnih aktivistov.
Čeprav so bili ti ljudje postavl-
jeni na pomembna in odgovor-
na dela, kljub zaostrenim ča-
som delajo in živijo lagodno.

Kot dolgoletnega družbenopo-
litičnega delavca in komunista
me zelo motijo tudi preveč po-
splošene kritike, zaradi katerih
delovni ljudje in občani izgub-
ljajo zaupanje, saj se doslej kri-
tizirani niso spreobrnili. Mislim,
da je takemu stanju krivo tudi
še vedno preveč forumsko delo
v sindikatih. Čeprav se je sta-
nje nekoliko izboljšalo, mislim,
da bodo svoje prinesla šele leta

in da bo le s težavo izkoreniniti
forumsko delo.

Drugače pa lahko rečem, da
je med ravnimi železarji ve-
liko zanimanja za kongres ZSS,
saj od njega pričakujejo veliko
sprememb na samoupravnem in
političnem področju delovanja
sindikata. Trdno pa sem pre-
pričan, da se delovni ljudje in
občani ravnice občine zave-
dajo zaostrenih gospodarskih
časov, kar predvsem dokazujejo
z dobrim delom in večjim izvo-
zom. Nedvomno pa vsi pričaku-
jemo, da 10. kongres ZSS ne bo
v senci kongresov partije in mla-
dine, ampak, da bodo vsa spre-
jeta stališča in smernice za na-
daljnje delo v resnici tudi zaži-
vele,« je sklenil tov. Zver.

F. Rotar

SINDIKAT ODLOČNO ZA VAROVANJE DRUŽBENEGA PREMOŽENJA

Na 7. seji izvršilnega odbora
konference osnovnih organizacij
sindikata je beseda tekla o var-
stvu družbenega premoženja. Dej-
stvo je namreč, da je v železarni
postalo stanje na tem področju
zelo zaskrbljujoče. Samo avgusta
je bilo prijavljenih devet kraj
družbenega premoženja. Eden iz-
med vzrokov za to je nedvomno
pomanjkanje blaga na trgu.

Posamezniki in tudi skupine ne
kradejo le manjših predmetov,
ampak vedno več veliko vredne,
a neuporabne za lastne potrebe.
Vse pogostejše izginjajo tudi dragi
predmeti iz uvoza. Velika večina
teh kraj ni prijavljena, ker je
ukradeno družbeno lastnina, in
sodelavci kradljivce ne prijavlja-
jo (tako sta od 18 prijavljenih
primerov odkrita le dva, medtem
ko je pri krajih osebne lastnine
odkritih 80 % tatvin).

Kraje družbenega premoženja
pa so eden glavnih vzrokov za
pobege skozi ograjo okrog žele-
zarne. Največ jih je za valjarno,
modelno mizarino in za prome-
tom. Posamezniki lomijo stebre,
njihovo popravilo pa je lani na-
neslo 46 starih milijonov.

In kako je mogoče, da delavci
pridejo do materiala, ki ga potem
ukradejo?

1. Predmeti in nekatera skladi-
šča so zelo slabo zavarovani.

2. Blago, ki ga druge organiza-
cije združenega dela vozijo v že-
lezarno, je nepopisano. Prek 30
drugim OZD in obrtnikom, ki
opravljajo dela za železarno, vr-
tarske službe pregledajo in popi-
šejo material, ki ga peljejo iz že-
lezarne, dovažajo pa ga lahko
brez kontrole. Tako ni pregleda
nad količino in vrsto blaga, ki ga
imajo druge OZD v železarni.

IO konference sindikata meni,
da je teh drugih OZD in obrtni-
kov v železarni odločno preveč.
Ugotavlja, da smo veliko pogod-
benih del sposobni sami opraviti,
da imamo dovolj materiala, stro-
jev in kadra. Zato zahteva, da se
število pogodbenih del v železar-
ni takoj zmanjša, tisti, ki pa bodo
še ostali, naj izvajajo samo dela
za potrebe železarne. Zadolžuje
tudi vratarsko službo, da popiše
ves material, ki ga druge OZD in
obrtniki pripeljejo v železarno in
o njem dosledno vodi evidenco,
iz železarne pa ne dovoli voziti
ničesar. IO zahteva tudi, da se
drugim OZD in obrtnikom ukine

brezplačno skladiščenje v žele-
zarni.

Da bi število kraj družbenega
premoženja v železarni zmanjšali,
IO konference sindikata predlaga
in zahteva še naslednje:

— pripraviti je treba pravilnik
o prodaji stranskih proizvodov

— ustanoviti bi morali servis
za zaposlovanje invalidov

— vratarska služba mora o
krajih takoj obvestiti pristojne
po tozdi in delovnih skupnostih

— proti kršiteljem je treba
sprožiti disciplinski postopek, v
obravnavo posameznega primera
pa vključiti še komisije SDK, ko-
mitete za LODS in splošne službe

— odgovornost vodstvenih in
vodilnih delavcev je treba za-
ostriti

— veliko skrb je treba posve-
titi vzgoji na samoupravnih de-
lovnih skupinah

— v varnostno službo je treba
kadrovati več strokovnjakov

— vozila, ki prihajajo v žele-
zarno ali iz nje odhajajo, je treba
bolje nadzorovati

— v primerih, ko delavci noče-
jo sodelovati pri odkrivanju kriv-
ca, je treba začeti izvajati skupno
odgovornost

Avgust v številkah

V avgustu smo zaostali za predvide-
nim planom skupne proizvodnje 21,7
odst., v kumulativni 5,6 odst. Kljub te-
mu pa je bila prekoračena odprema za
1,2 odst. v kumulativni 0,5 odst. Preko-
račena je bila tudi fakturirana realiza-
cija, in sicer v avgustu za 16,6 odst.,
kumulativno 1,7 odst. Pri izvozu smo
pri dolarski vrednosti zaostali 11,0
odst., v kumulativni 2,9 odst. Pri di-
narjih znaša prekoračitev 7,5 odst., v
kumulativni 9,1 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. V avgustu je
TOZD dosegla po internem planu
predvideni načrt v višini 99,8 odst., s
tem pa je bil dosežen mesečni plan
skupne proizvodnje v višini 75,4 odst.

DO LETA 1985 NAČRTUJEMO 35 MILIJONOV DOLARJEV IZVOZA NA KONVERTIBILNI TRG

2. 9. 1982 so našo železarno obi-
skali Vinko Hafner, predsednik
skupščine SRS, Marjan Orožen,
predsednik RS ZSS, in Herman
Rigelnik, sekretar republiškega
komiteja za industrijo. S pred-
stavniki DPO in poslovnega od-
bora železarne Ravne so se pogo-
varjali o aktualnih problemih pro-
izvodnje in poslovanja pri nas.
Razgovora so se udeležili tudi
predstavniki sozda, medobčinskih
in občinskih DPO.

Razgovor, ki je vnaprej omejen
na pičli dve uri, ki pa hoče hkrati
zajeti več tēm, je nujno obsojen
le na povzetek stanja in na zelo
sežete ocene, torej na zelo po-
splošno podobo. Nič drugače ni
bilo pri nas.

Gostje so predvsem želeli in-
formacije o naslednjih temah:

— kako uveljavljamo v železar-
ni delitev po delu

— razmerje med izvozom in
uvozom

— samoupravljanje v težkih
pogojih gospodarjenja

— razporejenost delavcev v že-
lezarni

— naš odnos do sozda Sloven-
ske železarne.

V povzetku so bili dogovori na-
ših strokovnjakov in politikov
takšni:

— Poprečni osebni prispevek
znaša pri nas zdaj okoli 16 %, moral
pa bi biti vsaj 20 — 25 %. To spada
v naslednjo fazo našega
izpopolnjevanja sistema delitve
OD. Nimamo še izdelanih natan-
čnejših meril za vrednotenje stro-

kovnega dela. Po mnenju tov.
Hafnerja smo napredovali pri pla-
čevanju težkega dela, šibki pa smo
pri nagrajevanju vodilno — me-
nažerskega dela. Odkrito se je
začudil nizkemu OD predsednika
poslovnega organa.

O kršiteljih družbenega dogo-
vora o višini izplačanih OD so
bila povedana tale mnenja:

— treba je prikazati tudi ele-
mente, na podlagi katerih je kdo
kršitelj

— priporočljivo bi bilo hkrati s
seznamom kršiteljev objaviti tudi
ukrepe proti njim, sicer s polo-
vičnimi informacijami samo raz-
burjamo ljudi.

— Izvozu namenjamo izjemno
pozornost (zaradi zagnanosti v iz-
vozu včasih zanemarjamo tudi
kakšne razvojne naloge), moramo
pa se mu miselno še bolj posvetiti.

Do 1. 1985 načrtujemo 50 milij. \$
izvoza, od tega 35 milij. \$ na kon-
vertibilni trg, 15 milij. \$ na kli-
rinškega. To bo možno, ko dokon-
čamo naše naložbe.

Ima pa velik izvoz železarne
seveda to posledico, da proizvod-
nja slovenske kovinske industrije
upada. Posebno nas kritizirajo
EMO, Iskra in Boris Kidrič.

— Težki pogoji gospodarjenja
v železarni Ravne za zdaj ne pov-
zročajo malodušja niti ne nižajo
kvalitetne ravni samoupravljanja.
So pa naši delavci zelo občutljivi
na nepravilnosti zunaj železarne.

— Naš odnos do sozda je v
redu, sodelovanje dobro, le med-
sebojne dobave manj.

M. Kolar

— v skladu s pravilnikom je
treba urediti obiske poslovnih
gostov

— za pomoč pri izboljšanju na-
stalega položaja je treba angaži-
rati še zunanje dejavnike.

(Vir: zapisnik seje)

TOZD znaša z znatno zmanjšano za-
logo polgotove litine in zato ob slab-
šem litju v avgustu plana ni mogla
doseči.

TOZD VALJARNA. Ob pomanjka-
nju vložka in rednem letnem remontu
na težki progi je bil dosežen predvide-
ni mesečni načrt skupne proizvodnje
le v višini 76,3 odst. Srednja in lahka
proga sta obratovali v avgustu dobro,
delež visoko legiranih jekel je bil ugo-
den. Na težki progi je bil predvideni
mesečni plan dosežen le 49,8 odst., na
srednji je bil presežen za 11,2 odst., na
lahki pa 34,8 odst.

TOZD KOVAČNICA. V avgustu je
dobila TOZD v času letnega remonta
težke proge v TOZD valjarni nekaj
več vložka, tako da se je nekoliko bolj
približala mesečnemu načrtu skupne

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V avgustu je znašal izkoristek de-
lovnege časa 71,63 odst., odsotnosti pa
28,37 odst. Odsotnosti so bile razde-
ljene takole:

— letni dopust	19,60 %
— izredno plačani dopust	0,43 %
— službena potovanja	0,20 %
— boleznine do 30 dni	3,49 %
— boleznine nad 30 dni	3,49 %
— neplačane odsotnosti	0,26 %
— druge plačane odsotnosti	0,90 %

OSKRBA Z ENERGIJO

Oskrba z vsemi primarnimi mediji je bila v avgustu zadovoljiva. Nizke so bile le zaloge mazuta v začetku meseca, po 10. v mesecu pa so bile tudi te zadovoljive. Tako so bili vsi porabniki redno oskrbovani z energijo, in zaradi tega ni bilo zastojev. Redukcije so bile le pri el. energiji, kar je povzročilo zastoj v proizvodnji, predvsem v TOZD jeklarni.

V avgustu je bilo dobavljeno:

— elektro energija	14.594.800 kWh
— zemeljski plin	2.466.370 Nm ³
— butan-propan	9.190 kg
— mazut	1.210.200 kg
— koks	2.700 kg
— karbid	12.510 kg
— kurilno olje	29.699 kg
— hladilna voda	952.713 m ³

proizvodnje, doseženo 96,9 odst. Mesečni plan ni bil dosežen predvsem zaradi pomanjkanja ljudi in mazuta. Precej je narasel izmeček na račun vzdolžnih razpok in nepopolno odlitih ingotov, delno pa tudi zaradi nepravilnega ogrevanja in čiščenja. V TOZD mudijo z nekaterimi naročili predvsem zaradi forsiranja izvoza ter pomanjkanja nekaterih legur in mazuta. Nadalje je otežkočena proizvodnja zaradi pomanjkanja gredic iz TOZD valjarna.

TOZD JEKLOVLEK. Predvideni mesečni načrt je TOZD dosegla ob pomanjkanju vložka le v višini 96,7 odst. Proizvodnja je zaostala pri vlečenem jeklu za 3,3 odst., luščenem jeklu 41,6 odst. in vlečeni žici za 55,2

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ §		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	avgust	kumul.	avgust	kumul.	avgust	kumul.	avgust	kumul.	avgust	kumul.	avgust	kumul.
JEKLARNA	75,4	92,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
JEKLOLIVARNA	99,6	101,7	110,0	109,4	124,9	116,8	83,0	78,5	105,9	93,0	128,8	121,6
VALJARNA	76,3	93,6	101,3	100,1	124,2	99,5	96,2	114,9	118,3	132,9	125,1	93,9
KOVAČNICA	96,9	107,7	120,1	108,9	125,6	103,4	132,0	108,0	167,5	125,6	121,2	101,1
JEKLOVLEK	90,7	97,9	90,3	95,4	123,9	102,0	78,4	63,4	100,2	72,4	127,1	105,9
ORODJARNA	93,3	76,1	129,8	98,2	153,1	103,8	—	16,0	—	17,9	167,5	111,9
STROJI IN DELI	82,8	93,4	84,3	94,3	105,5	104,2	114,3	121,4	136,8	134,7	90,6	89,7
— NOŽI, BRZOREZ. OROD.	98,7	97,9	101,2	86,5	111,2	100,8	61,9	59,0	69,8	62,0	146,6	134,0
— GREDECE	154,7	113,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	118,3	103,2	101,2	86,5	111,5	101,5	61,9	59,0	70,2	72,4	146,6	134,7
PNEVMATIČNI STROJI	132,5	99,4	121,0	95,5	106,5	97,5	108,0	79,0	109,7	95,6	106,4	97,5
VZMETARNA	70,9	95,3	74,1	95,9	82,8	98,0	66,0	95,0	83,7	108,2	82,7	96,4
REZALNO ORODJE	78,5	107,1	95,6	92,3	128,0	122,1	184,0	96,2	221,3	116,4	119,1	122,6
KOVINARSTVO	133,3	94,3	130,1	89,5	155,9	100,7	—	—	—	—	155,9	100,7
ARMATURE	55,2	84,7	50,0	80,1	57,1	76,3	13,6	60,4	21,2	67,8	123,8	92,0
BRATSTVO VARVARIN	17,0	19,5	20,0	18,7	20,5	18,2	—	—	—	—	20,5	18,2
KALILNICA	—	—	—	—	147,1	92,3	—	—	—	—	147,1	92,3
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	—	—	—	—	118,1	94,9	—	—	—	—	118,1	93,2
DELOVNA ORGANIZACIJA	78,3	94,4	101,2	100,5	116,6	101,7	89,0	97,1	107,5	109,1	118,6	100,1

odst. Pri brušenem jeklu pa je bil plan presežen za 39,5 odst.

TOZD ORODJARNA. TOZD je dosegla predvideni mesečni plan le 93,3 odst. Ob sprejemanju plana so v TOZD računali na nove proizvodne zmogljivosti v začetku 2. polletja, do realizacije

tega pa zaenkrat še ni prišlo. S sedanjimi kapacitetami po mnenju vodstva TOZD ne morejo doseči predvidenega plana proizvodnje.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je dosegla v avgustu le 82,8 odst. predvidenega plana proizvodnje, saj niso bili dokončani vsi proizvodi, ki so bili s planom predvideni za to obdobje. Precej je odpadlo odkovkov in litine. Zaradi prepozne odpreme tudi ni bila prevzeta stiskalnica EE 100 Mp.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Predvideni plan skupne proizvodnje v TOZD je bil presežen za 18,3 odst. predvsem na račun proizvodnje gredic. Proizvodnja je bila tu presežena za 54,7 odst., pri brzoreznem orodju znaša prekočitev 33,3 odst. Proizvodnja industrijskih nožev pa je zaostala za 2,7 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Kljub precejšnji odsotnosti z dela zaradi letnih dopustov in zakasnitev pri termični obdelavi je TOZD presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 32,5 odst. Proizvodnja je bila presežena pri pnevmatičnih strojih za 17,6 odst., lafetah 57,1 odst. in vrtalnem orodju za 122,2 odst. Zaostala pa je pri orodju za pnevmatične stroje za 40,0 odst.

TOZD VZMETARNA. Vzrok zaostanka za predvidenim planom 29,1 odst. je predvsem v neugodnem asortimentu, to je v izdelavi pretežno lahkih vzmeti. Na kalilnem stroju za kaljenje vzmetnih palic pa je prišlo do

okvare reduktorja in tako do daljšega zastaja. Proizvodnja listnatih vzmeti je bila dosežena 79,4 odst., vzmetne palice 44,3 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. Ob pomanjkanju karbidne trdine in nekaterih drugih vrst vložnega materiala ter večje odsotnosti zaradi letnih dopustov je TOZD zaostala za predvideno skupno proizvodnjo za 21,5 odst.

TOZD KOVINARSTVO. Kljub pomanjkanju delavcev pri proizvodnji zvarjenecov ter rezkal za ozobljenje venice je TOZD presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 33,3 odst.

TOZD ARMATURE. Zaradi zakasnitev z vložnim materialom (vzrok: pomanjkanje niklja in neodpremljenih okoli 20 t izdelkov za ZSSR) je v avgustu TOZD zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje 44,8 odst.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Ob nekoliko nižjem izvozu je TOZD presegla predvideni plan prodaje na domačem trgu za 18,9 odst., vrednostno 28,8 odst.

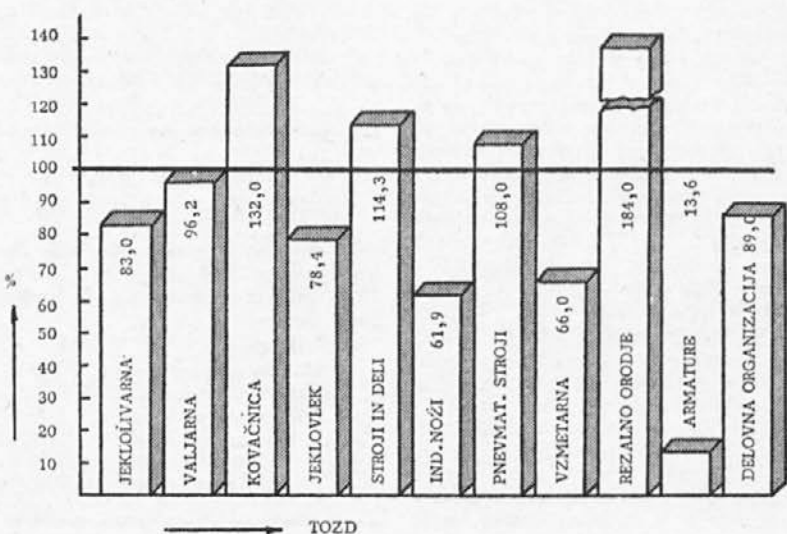
TOZD VALJARNA. TOZD je dosegla načrtovano mesečno prodajo 100 odst. Plan je bil presežen pri srednjih profilih 12,9 odst., pri lahkih 132,7 odst. Pri gredicah pa je bil plan pod načrtovano količino za 82 odst. zaradi pomanjkanja vložnega materiala.

TOZD KOVAČNICA. Ob visokem presežku prodanih odkovkov na tujem

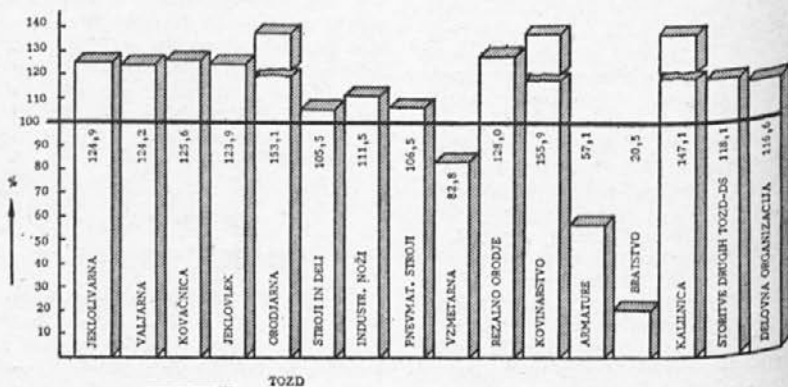
DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V AVGUSTU 1982

DOSEŽEN IZVOZ V § V AVGUSTU 1982

FAKTURIRANA REALIZACIJA V AVGUSTU 1982

trgu je TOZD preseglja načrtovano količino tudi na domačem trgu za 9,8 odst. in s tem realizirala za 21,2 odst. več, kot je predvideno z mesečnim planom.

TOZD JEKLOVLEK. Ob pomanjkanju vložnega materiala je TOZD dosegla predvideni plan prodaje doma le 95,8 odst., vrednostno pa je bil plan presežen za 27,1 odst.

TOZD ORODJARNA. TOZD je preseglja mesečno načrtovano količinsko proizvodnjo za 86,5 odst., vrednostno 67,5 odst. Načrtovana količina proizvodnje kakor tudi realizacije ni bila dosežena pri delih za stroje. Pri ostalih skupinah proizvodov je bil plan presežen tako vrednostno kot količinsko.

TOZD STROJI IN DELI. Predvideni plan prodaje je TOZD dosegla 74,3 odst. Zaostala je predvsem proizvodnja obdelanih odkovkov, sestavljenih izdelkov, stiskalnic, strojev za predelavo in delov za vozila.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je preseglja predvideni plan prodaje za 63,2 odst. predvsem s proizvodnjo industrijskih nožev, medtem ko je bilo izdelanega brzoreznega orodja le za 36,4 odst. V TOZD so precejšnji zaostanki nedobavljenih izdelkov, pri tem pa najbolj zaostaja proizvodnja brzoreznega orodja.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Prekoračitev predvidenega mesečnega plana znaša 22,4 odst., vrednostno 6,4 odst. V TOZD se bo treba čimprej lotiti izdelave vrtnalnih vozov ter razširiti obstoječe kapacitete sedanega programa za zadovoljitev potreb trga.

TOZD VZMETARNA. V TOZD se srečujejo s pomanjkanjem naročil za klasične vzmeti. Opazen je že znaten trend upadanja — zanimanja za vzmeti obstoječega proizvodnega programa. Mesečna prodaja je bila dosežena s 74,5 odst., vrednostno 82,7 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. Zaostanek za predvidenim planom znaša 24,2 odst., vrednostno pa je bil plan presežen 19,1 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, precej pa je zaostankov zaradi nekontinuirane oskrbe z reprodukcijskim materialom, predvsem trdokovinskih plošč.

TOZD ARMATURE. Predvideni plan prodaje je bil dosežen 92 odst., vrednostno pa presežen za 23,8 odst. Največje težave v TOZD nastajajo zaradi nekontinuirane oskrbe z reprodukcijskim materialom, kar ovira doseganje načrtovane mesečne količine proizvodnje.

NABAVA

Zaradi rekonstrukcije naprav na pripravi vložka so se zaloge starega železa v avgustu zmanjšale za 22 odst. Preskrba z ostalimi osnovnimi surovinami je bila kljub težavam zadovoljiva. Problematična je le preskrba z »bofers« kobilami zaradi premajhnih dobav ter preznizkih vzdržljivosti. Preskrbo z izdelki metalurško predelovalne industrije in iz kooperacije spremljajo neprestane težave tako zaradi količin kot tudi kvalitete in dobavnih rokov.

UVOZ

V avgustu smo s pomočjo terminskega nakupa deviz pri LB Slovenj Gradec v glavnem uspeli zagotoviti nemoteno proizvodnjo. Devize iz terminskega nakupa so bile namenjene predvsem za nabavo elektrod in livarskih materialov. Devizna situacija je še naprej zelo neugodna, za pokritje dolgov pri IB pa smo se odločili, da 70 odst. vseh prilivov prenesemo na IB.

Likvidnost Jugobanke se je v tem mesecu nekoliko izboljšala, tako da je izvršila v glavnem vsa nakazila v tujino. Problem pa je plačilo dobave ferovolfraoma od firme REFOLEGERINGER, za katero bi moral devize zagotoviti OLT Osijek in jih dati na razpolago uvozniku KOVINOTEHNI.

Račun je zapadel že pred 4 meseci, dobavitelj pa sedaj terja nas kot končnega uporabnika.

Zaloge materialov so bile v avgustu v okviru normalnih gibanj, tako nam materialna bilanca zagotavlja poslovanje vsaj za naslednja dva meseca. Problem pa je to materialno strukturo finančno pokriti. V tej smeri smo v avgustu sprožili aktivnosti, da nam naši odjemalci oziroma kupci prek kakršnihkoli kreditnih aranžmajev zagotovijo devizna sredstva, ki so jih dolžni zagotoviti v smislu participacije.

IZVOZ

Izvoz na konvertibilno tržišče se tudi v avgustu v primerjavi s prejšnjim mesecem ni bistveno povečal. Dosežen je bil v višini okoli 72,0 odst. načrtovanega akcijskega načrta.

Tudi avgusta so bile izvozno najbolj aktivne metalurške TOZD, a tudi te plana niso izpolnile, čeprav smo odpremili razmeroma velike količine paličastega jekla v kovani, valjani, vlečeni in brušeni izvedbi. Niso pa bila realizirana nekatera nujna naročila, zaradi česar smo imeli velike težave z naročniki (litina, noži, armature).

Odvzem paličastega jekla iz zaloga je bil slab, tako da so se zaloge nekoliko povečale. Kupci obljubljajo večji odzvem v naslednjih mesecih.

IZ SOZD

Delavski svet sozda je imel svojo 3. sejo 10. 9. 1982 na Ravnah. Posredu-

jemo nekoliko skrajšano gradivo, ki so ga delegati obravnavali.

POSLOVANJE SLOVENSКИH ŽELEZARN V I. POLLETJU

1. PROIZVODNJA IN PRODAJA

Že nekaj let v Slovenskih železarnah ugotavljamo, da v proizvodnji ne napredujemo. Ker nas pestijo izjemne težave pri deviznem financiranju uvoza, ne bi bilo presenečenje, če bi bili naši proizvodni dosežki letos še posebej skromni. V resnici pa lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo v količinski proizvodnji glede na lansko leto dosegli upoštevanja vredne napredek. Ta ocena sicer ne velja za proizvodnjo surovega železa, saj je precej manjša kot lani v enakem času (a za linearnim letnim načrtom le malenkost zaostaja). Zelo lepi rezultati pa so bili nasprotno doseženi v količinski proizvodnji surovega jekla. V I. polletju smo ga pridobili nekaj več kot 400.000 ton, kar je 6% več kot lani v enakem času. V tem pogledu sta bili uspešni železarni Jesenice in Store, manj pa železarna Ravne.

Blagovna proizvodnja je bila v I. polletju za 3% višja kot lani, linearni načrt pa presežen za 1%. Tudi v tem primeru je v železarnah opazen napredek, predvsem v Storah in na Jesenicah, zaostajajo pa na Ravnah. Relativno zaostajanje železarne Ravne pa ni presenečenje, saj prihaja do njega tudi zaradi motenj, ki jih povzroča investicijska dejavnost.

Tudi pri predelovalcih so spremembe v količinski proizvodnji glede na lansko leto dokaj različne. Veriga in Plamen sta proizvedla več, Tovil nekaj manj kot lani, Zična pa kar četrtino manj kot lani v enakem času. Pri ocenjevanju obsega proizvodnje predelovalcev pa je treba še posebej upoštevati, da ima pri njih kvaliteta oziroma struktura proizvodnje še večji vpliv

kot pri železarnah; zato samo na osnovi skupnih količin ne gre delati prehitrih zaključkov o proizvodnih uspehih oziroma neuspehih predelovalcev.

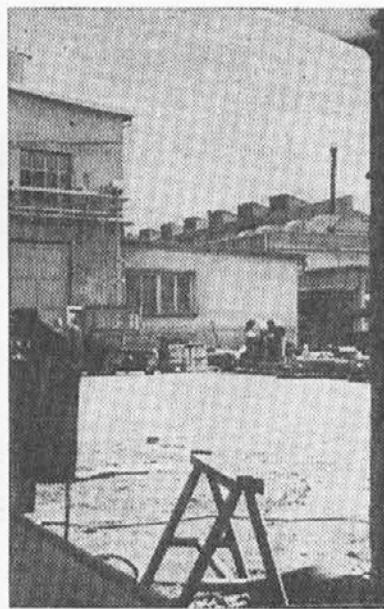
Problemov, ki bi resneje motili uresničevanje proizvodnih načrtov, v I. polletju ni bilo. Naša oskrbljenost s surovinami iz uvoza je bila razmeroma dobra oziroma celo boljša, kot bi smeli pričakovati glede na velike devizne težave. Zato si lahko le želimo, da se nam v naslednjih mesecih v tem pogledu stvari ne bi zasukale bistveno na slabše.

Pri prodaji doma ni bilo težav, saj je predvsem po jeklu na domačem trgu veliko povpraševanje. Nekoliko težje gre pri izvozu, pa vendar smo tudi na tem področju, vsaj poprečno v primerjavi z lanskim letom, zelo napredovali.

S prodajo doma in v tujini smo v I. polletju letos iztržili 14.492.000 din, to je približno za 25% več kot lani v enakem času. Del te rasti gre na račun večjih količin (okoli 3%), pretežno del pa na račun višjih prodajnih cen. Po podatkih zavoda za statistiko so bili namreč proizvodi črne metalurgije v I. polletju letošnjega leta v poprečju za 24,9% dražji kot lani v enakem času. Tudi naši podatki o gibanju cen so podobni. Če upoštevamo vse prodane količine, pa so naše poprečne prodajne cene vendarle rasle nekoliko počasneje, in sicer predvsem na račun bistveno večjega izvoza.

2. ZUNANJETRGOVINSKA MENJAVA IN DEVIZNO FINANCIRANJE

V primerjavi z lanskim letom smo bistveno povečali izvoz, tako konver-

Geometrija II

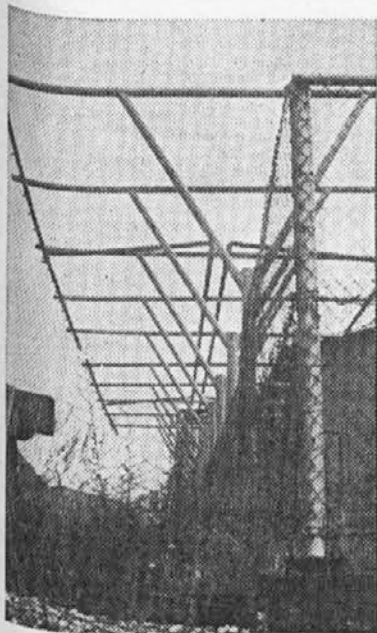
tibilnega kot klirinškega. Naši tovrstni rezultati so ugodnejši, kot jih ima gospodarstvo v poprečju. Daleč najboljše rezultate je dosegla železarna Jesenice, ki se je po obsegu konvertibilnega izvoza povzpela na prvo mesto. Tudi z izvoznimi rezultati drugih dveh železarn smo lahko zadovoljni. Žal pa tega ne morem oreči za predelovalce: pri konvertibilnem izvozu nobeden ni dosegel lanske višine.

Uvoz smo v primerjavi z lanskim letom malenkost povečali. Največji konvertibilni uvoz je imela železarna Ravne, nekoliko manjšega železarna Jesenice in ne sledi železarna Store. Med predelovalci je pri uvozu na prvem mestu Veriga Lesce, ki je v I. polletju celo precej več uvozila kot izvozila. V poprečju smo v Slovenskih železarnah, če upoštevamo celotno zunanjo trgovino, z lastnim izvozom pokrili 88% uvoza. Na konvertibilnem področju je to kritje nekoliko slabše (76%). Če upoštevamo samo konvertibilni uvoz surovin (torej brez opreme), pa vidimo, da smo z lastnim izvozom pokrili 90% uvoza. To za črno metalurgijo ni slab uspeh.

Kljub močnemu povečanju izvoza in skromnemu porastu uvoza pa se v Slovenskih železarnah vendarle srečujemo z vedno večjimi težavami pri deviznem financiranju. Vzroki za to so predvsem v velikih deviznih odlivih, do katerih prihaja zaradi pokrivanja deviznih obveznosti mimo uvoza. Tako so naši skupni devizni odlivi v I. polletju letošnjega leta znašali 68,7 milijona dolarjev, od tega pa je le 60% odpadlo na plačilo uvoza, ostalih 40% pa predvsem na poravnavo obveznosti iz naslova združevanja (21%) ter na obveznosti iz naslova deviznih dolgov (17%). Žal se bodo predvsem odlivi na račun združevanja v II. polletju letošnjega leta še povečali, po drugi strani pa se bodo zmanjšali naši devizni prilivi iz združevanja deviz.

V I. polletju je bil zaradi večjih deviznih odlivov kot prilivov ustvarjen primanjkljaj 13,3 milijona dolarjev, ki ga v pretežni meri pokrivamo v obliki kratkoročnih dolgov do dobaviteljev. Pokrivanje teh dolgov bo v naslednjih mesecih ena najtežjih nalog v Slovenskih železarnah.

Nasploh lahko rečemo, da se pri razreševanju devizne problematike ne vedemo vedno tako, kot zahtevajo sedanje razmere. Še najbolj učinkovita je železarna Jesenice, saj je najbolj povečala izvoz, poleg tega pa se je tudi najbolj uspešno lotila dejavnosti pri združevanju deviz s kupci. Zato ima tudi najlepše izgleda, da bo v nasled-

Geometrija I

Tov. Hafner rad obišče ravenske železarje

njih mesecih pokrila svoje najnujnejše devizne potrebe. Ostali dve železarni sta manj učinkoviti pri izvozu, predvsem pa tudi pri združevanju deviz s kupci, še posebno pa je stanje problematično pri nekaterih predelovalcih. Tako je na primer težko sprejemljivo, da v zadnjem času Veriga in Plamen s svojimi deviznimi problemi zelo obremenjujeta interno banko.

3. ZAPOSLENI IN OSEBNI DOHODKI

V I. polletju letošnjega leta je bilo število zaposlenih v Slovenskih železarnah poprečno za 2 % večje kot lani v enakem času. Največ novih delavcev se je zaposlilo v Železarni Ravne, nekaj manj pa v Železarni Jesenice, v Verigi in Plamenu. Od proizvodnih delovnih organizacij pa imajo letos manj zaposlenih Železarna Štore, Žična in Tovil.

Osebnih dohodkov smo letos v Slovenskih železarnah v primerjavi z lanskim I. polletjem poprečno povečali za 24 %. To je nekoliko manj, kot pa so rasli osebni dohodki v gospodarstvu nasploh (IND 128,3). Razlike med poprečnimi osebnimi dohodki posameznih delovnih organizacij so se letos nekoliko zmanjšale, ker so jih hitreje povečevale organizacije, ki so lani relativno zaostajale (Železarna Jesenice, Plamen), relativno počasneje pa na primer Železarna Ravne in Tovil, ki sta bila sicer v osebnih dohodkih najpogostejše vodilna.

Družbenega dogovora, ki tudi letos usmerja delitev dohodka oziroma izplačevanje osebnih dohodkov, nismo povsod enako upoštevali. Medtem ko so nekateri predelovalci izplačali preveč sredstev za osebne dohodke, npr. Plamen, bi predvsem železarne lahko namenile za osebne dohodke več sredstev.

4. POSLOVNA SREDSTVA

Malokdaj je v preteklih letih v Slovenskih železarnah prihajalo v poprečju do tako majhnih sprememb na področju sredstev kot v zadnjem času. Nekatere spremembe, predvsem investicije, pa so žal tudi to pot narasle. V celotnem I. polletju smo namreč porabili za investicije le 1.027.000 din. To je sicer za 37 % več kot lani, a linearni načrt investiranja smo dosegli le 54 %. Da smo malo investirali, pove tudi naslednji podatek: vrednost osnovnih sredstev SZ je bila 30. 6. 1982 za 3 % manjša kot na začetku leta; z drugimi besedami to pomeni, da smo manj investirali, kakor pa je znašala obračunana amortizacija.

Od železarn so le na Ravnah investirali nekoliko več od obračunane amortizacije, medtem ko je bila na tem pod-

ročju izrazito skromna Železarna Jesenice. Od vseh delovnih organizacij je relativno še največ investirala Žična.

Skromnost v investiranju lahko štejemo za enega resnih neuspehov letošnjega poslovanja. Neuspeh je toliko bolj boleč, ker ga ponavljamo že nekaj let.

Pri zalozah v poprečju ni prišlo do sprememb. V nekaterih delovnih organizacijah so zaloge celo izrazito nadovala (Železarna Jesenice), v drugih pa so zopet nepričakovano hitro porasle (Veriga, Železarna Štore). Stagnacija v zalozah je predvsem odraz slabe oskrbljenosti s surovinami, pa tudi neugodnih razmer pri prodaji naših proizvodov.

Pri virih financiranja v Slovenskih železarnah tudi ni prišlo do večjih sprememb. Še vedno velja, da je naša struktura financiranja zelo ugodna, letos se je celo nekoliko popravila. To najbolj prepričljivo potrjuje podatek, da smo v Slovenskih železarnah sredi letošnjega leta z lastnim poslovnim skladom pokrivali svoje celotne materialne naložbe, to je osnovna sredstva in zaloge. Seveda pa ob visoki inflaciji ni vzroka za samozadovoljstvo — predvsem zato ne, ker je takšen položaj v veliki meri posledica neuresničenih razvojnih načrtov.

Če je finančni položaj v Slovenskih železarnah v poprečju ugoden, pa to nikakor ne velja tudi za vse delovne organizacije. Pri nekaterih od njih se je letos zopet močno poslabšal, kar velja še posebno za Verigo, v nekoliko manjši meri pa za Železarno Štore. V obeh teh organizacijah se sredi leta pojavljajo zaskrbljujoče veliki primanjkljaji v kvalitativnih virih financiranja, in bodo resno prizadeli njuno poslovanje.

5. CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Tudi letos se v gibanju vseh ekonomskih kategorij močno odraža visoka inflacija. Beležimo razmeroma visoko rast celotnega prihodka, družbenega proizvoda in več ali manj vseh delitvenih kategorij, razen akumulacije. Indeksi rasti celotnega prihodka oz. iz njega izvedenih kategorij pa so v večini primerov vendarle nižji od rasti cen. To pomeni, da smo v sozdu letos ustvarili realno manj dohodka, čistega dohodka in akumulacije kot lani. Le sredstva za osebne dohodke so v masi rasla enako hitro kot nominalni življenjski stroški, računano na delavca pa so se tudi ta znižala.

Relativne spremembe v celotnem prihodu oz. iz njega izvedenih kategorij so v Slovenskih železarnah nekoliko manj ugodne kot v slovenskem gospodarstvu v poprečju. Vzrok temu je poslabšanje položaja, v katerem se je letos predvsem zaradi relativnih sprememb cen znašala črna metalurgija.

V strukturi delitve dohodka oziroma družbenega proizvoda prihaja letos do neugodnih sprememb. Kljub bistveno povečani amortizaciji se je namreč zmanjšal delež družbenega proizvoda, ki nam ostaja za reprodukcijo, in sicer predvsem na račun povečanih obveznosti iz dohodka.

Dohodkovna uspešnost sozda se je nasploh močno poslabšala, in je letos znatno pod normalo. Odraz tega so tudi večje poslovne izgube, saj znašajo v I. polletju kar 237 milijonov din, kar je skoraj desetkrat toliko kot lani v enakem času. Največja delovna organizacija v Slovenskih železarnah Železarna Jesenice je I. polletje nasploh zaključila z rdečimi številkami.

Razlike v uspešnosti poslovanja med posameznimi delovnimi organizacijami so se letos zopet povečale. Najprej lahko ugotovimo, da poslujejo železarne v poprečju manj uspešno kot predelovalci, med železarnami pa so bolj uspešne tiste, ki imajo več predelave. Od vseh delovnih organizacij je dohodkovno gledano letos najbolj uspešna Žična, relativno pa je v tem pogledu najbolj nazadovav Tovil, ki je sicer dolga leta v uspešnosti vodil.

Močno poslabšanje dohodkovne uspešnosti je posledica delovna več dejavnikov. Enega izrazitih predstavljajo spremembe cen, nabavnih in prodajnih. Te nam v letošnjem letu niso šle v prid, kar velja še posebno za železarne. Naslednji dejavnik dohodkovne uspešnosti je gibanje naše produktivnosti. V tem pogledu veliko prepočasi napredujemo in stagnacija v produktivnosti pomeni v današnjih razmerah že resno ekonomsko nazadovanje. K slabšim poslovnim rezultatom so v precejšnji meri prispevale tudi nekatere težave pri oskrbi s surovinami, v nekaterih primerih pa tudi povečani izvoz, saj vemo, da so v poprečju cene pri prodaji na tuje precej nižje kot doma. Povečani izvoz je dohodkovno še posebno prizadel Železarno Jesenice.

ZAKLJUČEK

V Slovenskih železarnah smo v I. polletju letos v proizvodnji dosegli rezultate, ki so celo nekoliko boljši, kot bi jih smeli pričakovati glede na težave, ki jih imamo pri financiranju uvoza surovin in reprodukcijskega materiala, finančno-ekonomski dosežki pa kažejo spremembe na slabše. Med drugim je to tudi posledica splošno zoženih gospodarskih razmer. Računati moramo s tem, da bo treba v prihodnje precej več delati in bolj smotrno gospodariti, če si bomo hoteli zagotoviti tak dohodek oziroma osebne dohodke kot v preteklosti.

ZDRUŽEVANJE DEVIZNIH SREDSTEV IN PROBLEMATIKA OSKRBE V I. POLLETJU 1982

V obdobju januar—julij so vsi domači kupci za Jesenice združili 28 %

od načrtovanih deviznih sredstev, za Ravne 48 %, za Štore 31 %, skupaj 33 %.

Združevanje deviznih sredstev poteka bistveno počasneje kot dobave. Če upoštevamo vse dobave na domačem tržišču, potem predstavljajo združene devize na Jesenicah 52,5 % na dobavljeno tono, na Ravnah 80,1 % na dobavljeno tono in v Štorah 20 % na dobavljeno tono.

Ker ni bilo na razpolago sredstev iz združevanja, smo za financiranje uvoza najemali terminalske kredite in se z dobavitelji dogovarjali za odložena plačila. Do danes smo fizični uvoz realizirali v okviru znižanja letnega načrta, saj smo v Narodni banki že prijavi za 57 mio \$ uvoznih zaključkov (letni načrt 92 mio \$). Nastopajo pa problemi pri plačilu tega uvoza, saj smo dobaviteljem dolžni okoli 9 mio \$ za že dobavljene in potrošene surovine. Tega problema sami ne moremo rešiti, zato sta nadaljnje naročevanje surovin in uvoz onemogočena. Dokler ne poravnamo sprejetih obveznosti, ne moremo računati na novo zadolževanje.

O pomanjkanju deviznih sredstev smo obveščali pristojne organe, vendar do danes ni rešitve. Problematična je predvsem prekinitev združevanja za dobave BiH, Vojvodini in Srbiji, kjer na osnovi podpisanih medrepubliških protokolov ni združevanja.

V dogovoru s posameznimi kupci skušamo v zadnjem času devizno združevanje in oskrbo reševati tudi prek tujih kreditnih linij; to predvsem v primerih, ko kupci nimajo dovolj lastnih deviznih sredstev. V Sloveniji smo se tako dogovorili za okoli 12 mio \$ kreditov iz Zahodne Nemčije, ki jih zavaruje podjetje Hermes. Po teh kreditih bomo v IV. kvartalu uvažali feritne elektrode, fero zlitine in polizdelke. Kredite bodo najeli in pozneje vračali kupci in s tem pokrivali svoje dogovorjene devizne obveznosti za dobavo jekla.

Računamo, da bomo s takim načinom financiranja pokrili surovine, ki jih uvažamo z evropskega tržišča. Vprašanje financiranja prekomorskih surovin, jeklenih odpadkov in železove rude pa ostaja nerešeno. V novembru in decembru potrebujemo po oceni nabave še 20.000 ton rude iz Peruja za Jesenice in 15.000 ton rude iz Brazilije za Štore, okoli 25.000 ton jeklenih odpadkov za vse tri železarne in nekaj plemenitih fero zlitin v skupnem znesku 7 mio \$.

Trenutka oskrbljenosti na podlagi zadolžitve pokriva osnovne potrebe, pričakujemo pa težave, če ne bo prišlo do hitre realizacije kreditov Hermes in vračila terminskih dolgov pri Ljubljanski banki.

Vse službe intenzivno rešujejo probleme, vendar so rezultati zaradi mnogih ovir manjši od pričakovanih in dejanskih potreb.

IZVAJANJE UKREPOV ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE

1. JESENICE

Zaradi vseh akcij, ki jih je železarna sprožila v SOZD Slovenske železarne in izven nje, je bila oskrbljenost tudi julija in avgusta zadovoljiva. V primerjavi z majem in junijem se je celo nekoliko izboljšala. Tudi plan sprejema delavcev izpolnjuje železarna dobro, pa vendar niti v juliju niti v avgustu proizvodnja ni dosegla planirane ravni. Številni zastoji, ki niso bili opazni v I. polletju, so osnovni razlog za zaostajanje proizvodnje, prav tako pomanjkanje nekaterih specifičnih materialov. Izvoz na konvertibilno področje

je je v poletnih mesecih nekoliko zmanjšal, saj glavna kupca Wagner iz Avstrije in Schmidt iz ZR Nemčije zadržujeta načrte po že sklenjenih letnih pogodbah.

2. RAVNE

Železarna Ravne je že v I. polletju zaostala za planskimi predvidevanji v proizvodnji surovega jekla, ki ga ob napovedanih redukcijah električne energije in težavah z jeklenim odpadkom do konca leta ne bo mogla nadoknaditi. Po vsej verjetnosti bo zaostanek proizvodnje surovega jekla okrog 8000

ton. Povečanje izvoza valjanih proizvodov in pomanjkanje surovega jekla zlasti zaostrojujeta dobave gredic TAM, Bratstvu, Črveni zastavi in Železarni Štore. Nerjavnih armatur iz Mute bi lahko prodali v dežele SEV tudi bistveno več, nikakor pa ne morejo prodreti s temi proizvodi na področje EGS, saj so odlični za to področje veliko bolj zahtevni. Niso zadovoljni z dosežki pri znižanju porabe električne energije, vendar se zavedajo, da je manj racionalna poraba el. energije v jeklar- ni posledica neoptimalnega asortimenta proizvodnje. Čeprav hitijo s predelavo peči, ki je kurjena z mazutom, na kurjenje z zemeljskim plinom, pa vrsta peči še vedno lahko dela samo na mazut. In ker je ta kritičen, prihaja do zastojev v nekaterih obratih. Železarna Ravne bo kljub vsemu temu izvojni plan za letošnje leto izpolnila.

3. STORE

Proizvodnja v Štoreh je zadovoljiva, čeprav v celoti ne dosega planirane ravni. Izjema je tovarna traktorjev, kjer so dosegli le 58 % od načrtovane proizvodnje. Tudi izvoz teče bistveno bolje kot lansko leto, vendar tudi tu z izjemo traktorjev. Velike težave pa nastopajo zato, ker Železarna Ravne ne dobavlja pravočasno gredic, saj zaradi tega ne morejo podpisovati pogodb z jugoslovanskimi kupci; dobavljajo pač lahko samo toliko, kolikor uspejo v kombinacijah dobiti gredic. V proizvodnji se je poslabšala tehnološka disciplina in ocenjujejo, da je to verizno gibanje nastalo že v začetku leta, ko so izredno nezadovoljni sprejeli poročilo o razlikah v izplačanih osebnih dohodkih jeklarjev v posameznih železarnah. Zelo uspešni pa so pri izkoriščanju plavljene plina, dosledno pa izpolnjujejo tudi prepoved pri zaposlovanju novih delavcev.

4. VERIGA

Juljska proizvodnja ni bila zadovoljiva, prav tako tudi ne izvoz. Vendar že avgust kaže nekoliko boljše stanje. Ker morajo velik del vložka prej vleči na ustrezne dimenzije, jim to povečuje stroške proizvodnje. Kritična pri izpolnjevanju izvoznih obveznosti je zlasti oskrba z žico Ø 14 iz Zenice in oskrba palčastega jekla za sidrne verige iz Železarne Ravne. Zaradi sezonskega značaja proizvodnje snežnih verig bo izvoz v naslednjih mesecih močno pospešen; celotnega izvoza pa brez boljše oskrbe predvsem iz Slovenskih železarn in RMK Zenica ne bodo mogli izpolniti.

5. PLAMEN

Oskrbljenost tovarne vijakov Plamen Kropa je kritična. Izvozne možnosti so glede na zapiranje tržišča in cenovne odnose izredno slabe, zato kljub napotom ne bodo mogli izpolniti planiranega izvoza v višini 1,7 mio dolarjev, in bodo v najboljšem primeru iztržili na konvertibilnem tržišču nekaj manj kot milijon dolarjev. Izplačilo osebnih dohodkov je bilo v I. četrtletju visoko, zato do konca leta ne bodo imeli možnosti za njihovo povečanje.

6. TOVIL

Tovarna vijakov Tovil Ljubljana občuti na tržišču predvsem pritisk na prodajo manj optimalnih asortimentov, zato izkazuje tudi relativno nizko rast vrednosti celotne prodaje. Pri juljskem izvozu so izredno zaostali, in upajo, da bo v naslednjih mesecih s predelavo italijanske nerjavne žice izvoz le ujel planirano mesečno dinamiko konvertibilnega izvoza. Uspešno izpolnjujejo v ukrepih zastavljeni cilj, po katerem naj bi povečali izplen osnovnega vložnega materiala, saj žica predstavlja kar 50 % materialnih stroškov.

7. ŽIČNA

Izvoz na konvertibilno področje je v Žični kritičen. Nekoliko ga bodo sicer v naslednjih mesecih povečali, vendar posebnega ekonomskega interesa pri trenutnih razmerah na tržišču nimajo, saj pri svojih ponudbah redno ugotavljajo, da so za 50 do 60 % predragi. Proizvodnja tovrstnih proizvodov je v svetu veliko bolj avtomatizirana, delno pa jo denarno podpirajo tudi države same. Tako npr. Bolgari v deželah v razvoju praktično onemogočajo plasma proizvodov iz Žične. Računajo, da bodo del povečanega iz-

voza uveljavili s pomočjo Feroelektra Sarajevo, ki je od vseh edini uspel zaključiti izvozno pogodbo kolikor toliko ugodno. Stari demontirani stroj za varjenje armaturnih mrež bi Žična oddala gradbeni firmi, ki bi lahko na specifičnem gradbišču izven Slovenije proizvedla na leto do 7000 ton zelo različnih armaturnih mrež. Trenutno bi lahko prodali bistveno večje količine bodeče žice, vendar jim stroj, ki so ga dobili iz Železarne Jesenice, ne more pokriti vseh zahtevkov. Predlagajo, da bi še drugi stroj, ki je v železarni Jesenice konzerviran, aktivirali.

IZVAJANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA ČRNE IN BARVASTE METALURGIJE O RAZPOREJANJU DOHODKA V I. POLLETJU 1982

Panoga je v prvih šestih mesecih dosegla z 20 % večjim številom zaposlenih in 36 % povečanjem organiziranih sredstev za 24 % večji družbeni proizvod, za 15 % večji dohodek, za 7 % večji čisti dohodek ter za 36 % manjšo akumulacijo kot v enakem obdobju lani. Kategorijo družbenega proizvoda smo uporabili, ker so v letošnjem letu začele veljati nove amortizacijske stopnje in je zato dohodek postal manj primerljiva kategorija. Poslovni dosežki, gledani prek rasti zgoraj navedenih kategorij, so dokaj skromni, kar potrjuje tudi vrednost neto dohodkovne mere, ki je za 7 % nižja od normalne in kar za 21 % nižja, kot je bila v enakem obdobju lani.

V delitvi družbenega proizvoda je opazna rast obveznosti iz dohodka (32 %) ter zmanjšanje sredstev akumulacije. Bruto akumulacija je sicer večja kot v enakem obdobju lani (za 18 %), in sicer zaradi povečanih amortizacijskih stopenj, vendar pa je njen delež v družbenem proizvodu padel. Opazna sprememba je tudi v njeni strukturi. Delež amortizacije po minimalni stopnji se je bistveno povečal, zmanjšal pa se je tisti del, ki se oblikuje iz dohodka. Enake spremembe so opazne tudi v delitvi in strukturi družbenega proizvoda v gospodarstvu.

V večini proizvodnih delovnih organizacij se je uspešnost poslovanja v prvih šestih mesecih letos poslabšala oziroma so vsaj ekonomski rezultati manj ugodni kot lani. Izjema so le Žična, Cinkarna Celje in Tovarna dušika Ruše.

Poprečni osebni dohodek na delavca, račun na 182 ur dela, je bil letos v panogi 14.056 din, kar je 26 % več kot lani v enakem času. V tej zvezi velja biti pozoren na uradni stati-

stični podatek, da so v enakem času poprečni osebni dohodki v gospodarstvu Slovenije porasli za 28,3 %, v črni metalurgiji za 22,6 % in v predelavi barvastih kovin za 28,5 %. Osebni dohodki panoge so glede na gospodarstvo rasli počasneje in njihova realna vrednost je nižja kot lani, saj so življenjski stroški v enakem obdobju porasli za 28 %.

Rast osebnih dohodkov po posameznih proizvodnih delovnih organizacijah je zelo različna. Najvišji indeks beleži Mariborska livarna (140), njej pa sledita Cinkarna Celje (132) in Tovarna dušika Ruše (132). Te različne rasti pa še ne pomenijo, da je prišlo do bistvenih razlik v absolutni ravni poprečnih osebnih dohodkov. Žična v svojih nominalnih osebnih dohodkih še vedno največ zaostaja za poprečjem panoge (18 %), in tudi rast osebnih dohodkov je v tej delovni organizaciji pod poprečjem panoge. Šest delovnih organizacij je prekoračilo dovoljeno maso sredstev za osebne dohodke. Med njimi največ Mariborska livarna, in sicer kar za 18,5 %.

Razlika med izplačanimi in dovoljenimi osebnimi dohodki, ki jo je izračunala strokovna služba črne in barvaste metalurgije na podlagi posredovanih podatkov delovnih organizacij, se pri več delovnih organizacijah ne ujema z njihovimi izračuni. Do razlik prihaja predvsem pri Železarni Ravne, Železarni Štore, TGA Kidričevo in Impolu.

REALIZACIJA NALOŽB V I. POLLETJU 1982

Načrtovana letna vrednost naložb v sozdu je bila 4238,3 milij. din (približno 1/4 načrtovanih naložb iz srednjeročnega plana), od tega za obratna sredstva 145,2 milij. din, za osnovna

sredstva in druga plačila pa 4093,1 milij. din. V prvih šestih mesecih so posamezne delovne organizacije uresničile naslednje vrednosti od načrtovanih

Železarna Jesenice	— 15 %
Železarna Ravne	— 33 %
Železarna Štore	— 21 %
Veriga Lesce	— 13 %
Plamen Kropa	— 4 %
Tovil Ljubljana	— 32 %
Žična Celje	— 6 %
Metalurški inštitut	— 23 %
Skupaj SOZD	— 23 %

V I. polletju ni bila začeta nobena nova pomembnejša naložba, razen prve faze sanacije livarne v Železarni Štore.

Intenzivneje so pričete naložbe za posebne namene, ki pomenijo poleg drugih naložb, ki se večinoma v letošnjem letu končujejo ali pa so na višku realizacije, edino osvežitve v investicijski dejavnosti Slovenskih železarn.

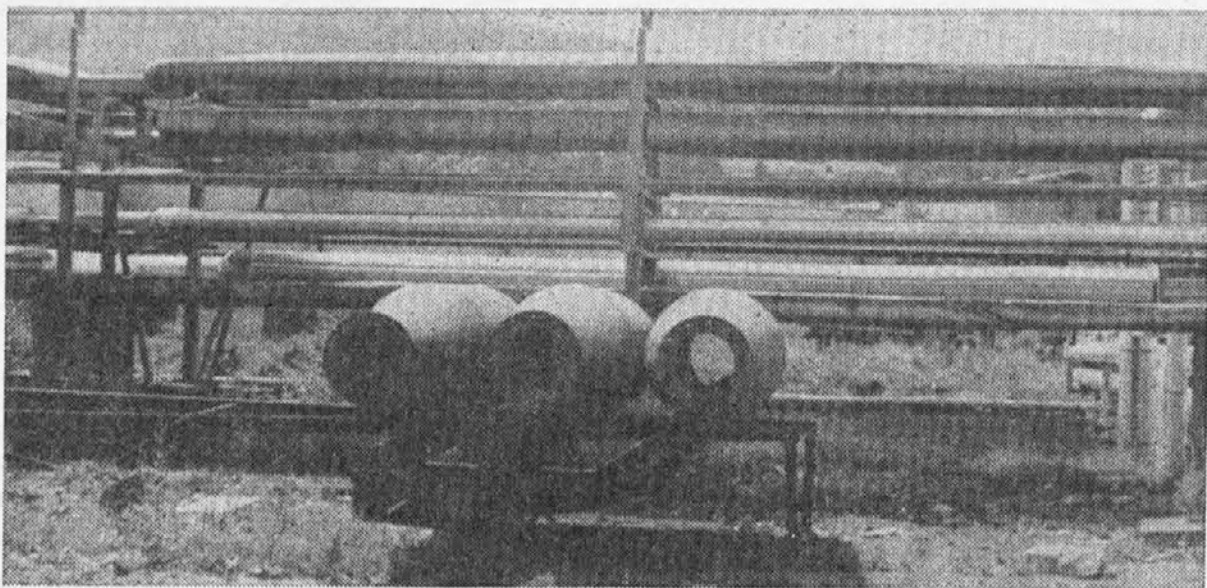
Načrtovana letna amortizacija naj bi znašala 2807 mio din, po polletnem obračunu pa je minimalna amortizacija 1461 mio din. Po planu bi bila vrednost amortizacije komaj 66 % v vrednosti načrtovanih naložb, po realizaciji plačil v polletju pa je vrednost formirane amortizacije veliko večja in znaša 155 %.

Kot vsako leto bo tudi letos realizacija naložb v drugem polletju nekaj boljše, posebno ker bo več naložb zaključenih in obračunanih, saj je že iz prvega polletja angažirano okoli 400 mio din več sredstev, kot je plačano.

Pričakujemo tudi, da bo poraba sredstev pri naložbah za posebne namene večja. Kljub vsemu pa zato, ker ne bo pričeta pred koncem leta nobena nova pomembna naložba, ne kaže, da bi lahko letos realizirali 50 % načrtovane vrednosti. Vrednost realiziranih naložbenih del bo torej izdatno manjša, kot bo znašala formirana amortizacija.

Po samoupravnem sporazumu o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v Slovenskih železarnah se že začneja pritoki sredstev. V dani situaciji je treba pregledati vse možnosti, da bi razpoložljiva sredstva lahko tudi koristno porabili.

Pri tem je treba upoštevati dogovorjeno prioriteto naložb. Če pa ne bi bilo realno, da v letošnjem letu ali v kratkem pričnemo z realizacijo prioritarnih naložb, bi bilo koristno razpoložljiva sredstva uporabiti tam, kjer lahko najhitreje povečamo izvoz ali moderniziramo obstoječe zmogljivosti oziroma izpeljemo naložbe za boljše izkoriščanje obstoječih naprav ter povečanje produktivnosti in gospodarnosti dela.

»Amfore«

MODERNIZACIJA VALJARNE JE UPRAVIČENA

DS SOZD Slovenske železarnice je na svoji 3. seji 10. 9. 1982 ugotovil, da je investicija »Modernizacija valjarne v Železarni Ravne« upravičena, in je tudi potrdil njeno novo predračunsko vrednost. Posredujemo 10 ugotovitev namenske komisije, ki je obravnavala aneks k temu investicijskemu programu.

Uvodna obrazložitev

Delavski svet SZ je na seji 25. 1. 1980 sprejel soglasje za spremembo predračunske vrednosti in virov financiranja investicijskega programa »Modernizacija valjarne Železarnice Ravne«, ki je bila sprejeta že na seji DS SZ 27. 6. 1979 in je znašala takrat 498 milijonov 500.000 din. Spremenjena vrednost 545.000.000 din je nastala zaradi hitre rasti cen opreme, velikih tehničnih razlik in dolgega roka financiranja. Ker v letu 1981 zaradi spremenjenih predpisov investicija ni mogla biti prijavljena, je bila oktobra 1981 ponovno spreminjena predračunska vrednost in je po aneksu v maju 1982 dosegla vrednost naložbe 820.000.000 din. Najpomembnejši vzroki so podražitve opreme in gradbenih del ter devalvacija dinarja, kar je dodatno podražilo uvozno opremo. Ker je od izdelave projekta preteklo daljše obdobje, so se v tem času spremenili pogoji, na osnovi katerih je bil projekt izdelan (omejitev naložb, poudarek na izvozu, povečanje produktivnosti, proizvodnje in kvalitete). To je narekovalo delno spremembo projekta, in sicer tako, da bo določena oprema nadomeščena oziroma kompletirana v adjustirno linijo, kar narekujejo nova spoznanja v tehnologiji valjanja in adjustiranja valjarskih izdelkov. Nekaj opreme se bo opustilo, vendar pa glavni del ostane nespremenjen.

Spremembe osnovnih sredstev glede na osnovni projekt od marca 1979

Glavni del opreme ostane nespremenjen, nekatera oprema se opusti, določena oprema bo nadomeščena oziroma kompletirana v adjustirno linijo, ki predstavlja vsebino spremenjene tehnologije in pomeni najnovejši tehnološki napredek v adjustiranju proizvodov valjarne. Bistvo adjustirne linije je v tem, da se bo z njo dosegla boljše ravnost palic, kvalitetnejša površina in ožje tolerance dimenzij ob takojšnjem izločanju materiala z napakami, obenem pa bo rešen tudi problem razogljčenja površine okroglega materiala. Adjustirna linija po vrednosti ne presega opreme, ki jo nadomešča oz. je vključena v linijo. Prednosti pa so dosti večje od opreme, ki jo nadomešča. Če bi osnovni projekt ponovno vred-

notili, je predložen projekt po vrednosti skrčen.

Osnovni podatki iz investicijskega programa

V primerjavi z letom 1981 se bo proizvodnja valjanih gredic povečala od 125.510 ton na 148.000 ton (17,9 %), proizvodnja paličastega jekla od 99.882 ton na 115.000 ton (15,4 %) in neposredni izvoza paličastega jekla od 15.473 ton na 30.000 ton (93,9 %).

Ekonomski vidiki

Povečana bo proizvodnja valjanih izdelkov in izboljšal se bo kvaliteten asortiman — zmanjšal se bo delež izdelkov iz ogljikovih jekel in povečal delež izdelkov iz visoko legiranih vrst jekel. Celotni prihodek se bo povečal od 1.101.105.000 din v letu 1981 na 1.572.160.000 v letu 1986 (42,8 %).

Pri tem je potrebno investirati (v 000 din)

— v osnovna sredstva	728.540
— v obratna sredstva	64.000
— v druga potrebna sredstva	27.460
skupaj	820.000

Viri financiranja so

— lastna udeležba	56,7 %
— bančni krediti	29,3 %
— komercialni krediti	14,0 %
— domači	6,7 %
— tuji	7,3 %

Število zaposlenih se poveča od 440 pred modernizacijo na 457 po njej.

Terminski plan

Investicija bi se ustvarila v etapno gradnjo v treh fazah, ki bi se med seboj delno prekrivale, s pričetkom del v III. kvartalu 1982 in zaključkom del v IV. kvartalu 1985.

Kazalci uspešnosti

Iz skupnega denarnega toka projekta se vidi, da je projekt kot celota likviden — neto prilivi so ves čas pozitivni in sorazmerno zelo visoki, tako da projekt lahko pokrije obveznosti do zaposlenih, kreditorjev in družbe — ter da del akumulacije še vedno ostane. Primerjava kazalcev uspešnosti investicije z veljavnimi merili za doseganje minimalne uspešnosti investicije po določilih dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 daje tudi pozitivne rezultate.

Ekonomski učinki investicije

Rezultati investicije so ugodni. Dohodek se po investiciji poveča za 88 %, čisti dohodek za 95 %. Investicija je likvidna, tudi neto devizni učinek, ki je izdelan po do sedaj veljavnih predpisih, je pozitiven (novi predpisi še niso upoštevani).

- možnost napajanja z gorivom
- sprememba učinka ogrevanja

V ta namen je bilo že precej strokovnih sestankov. Posebnega pomena so predelave globinskih peči v valjarni, ofag peči in ogrevalnih peči v kovačnici. Pogledimo, kako smo se odločili za predelave po zgornjih kriterijih za peči v valjarni in kovačnici.

Proizvodni cikel v valjarni je vezan na delovanje treh globinskih peči in dveh ofag peči. Za določen program zadostuje tudi delovanje samo ene ofag peči. Iz te ugotovitve sledi, da moramo predelati dve globinski peči na kombinirane gorilnike in eno na čisti plin, ofag peč pa eno na plin in eno na kombinirane gorilnike. Za napajanje pride v poštev plinska mešanica zemeljski plin — zrak, zato bo treba dograditi plinsko mrežo v valjarni.

Največji problem pa je oprema za izvedbo predelave, in sicer gorilniki in merno regulacijski del. Domača oprema je samo za plin, proizvajalec je železarna Štore. Njihova kvaliteta pri nas še ni preverjena in z rahlim pesimizmom gledamo na prvo predelavo ofag peči na plin. Zavedamo se, da bomo imeli probleme, samo v tem trenutku ni druge rešitve. Pri kombiniranih gorilnikih smo vezani na uvoz, zato intenzivno iščemo rešitev prek posrednega uvoza. Ta pa pomeni, da bomo vezani na določene izvajalce, kar pa tudi ni prijetno.

Izbrani način je za našo železarno oziroma valjarno zelo flek-

sibilna rešitev. Vendar zima bo pobrala vso energijo za namen ogrevanja, zato je prav, da si zagotovimo tudi s planom dovolj zemeljskega plina. Ko bo prišlo do redukcij, bo pač potrebno tehtati, kateri porabniki bodo imeli prednost, kar pa na naš toz energija vestno in tehtno izvaja.

Na zimo naj bi bila predelana ena globinska peč, nova peč št. 5 in ena ofag peč. Spomladi pa bi poizkusili realizirati predelavo še ene ofag peči in dveh globinskih. Od tega bomo nekaj opreme morali uvoziti namensko sami.

V kovačnici so v planu predelave štiri ogrevne peči z mazuta na plin. Nekaj opreme za predelavo imamo v obliki rezervnih delov, nekaj pa je bo potrebno »postrgati« po železarni. Kovačnica v osnovi ni toliko kritična, saj ima že sedaj nekaj ogrevnih peči kurjenih s plinom, zato pa tudi najbolj čuti težaven položaj oskrbe z mazutom, saj je najpogostejše reducirana.

Logičen bi bil pomislek, da naj takoj predelamo celoten ogrevni kompleks na plin. Če na situacijo poskusimo pogledati trezno, si moramo obdržati določen del agregatov, kurjenih na tekoče gorivo. Predvideva se, da se bo po dveh letih energetskega, po naše — devizna situacija nekako uravnovesila in tedaj bo tekočih goriv ponovno zadosti, primanjkovalo pa bo zemeljskega plina.

Program naših predelav je narejen tako, da nam bodo ostale odprte tudi kasnejše možnosti fleksibilnega kurjenja naših ključnih agregatov v železarni.

Nova pettonska elektro obločna peč obratuje

V okrašenih velikih novih hali jeklovalarne v Guštanju se je 1. maja 1952 zbral delovni kolektiv tega koroškega železarskega giganta k velikemu slavlju. Prvikrat se je globoko nagnila nova 4-tonska elektro peč in bruha iz sebe rdeče zlato litino v kalupe in velike 6-tonske ingote, ki jih je nova stiskalnica v kovačnici že težko čakala. Peč je bila dana v obrat že 29. aprila ob 17. uri, 1. maja pa je bila odšla prva šarža. Priznanje zasluži ob tej priložnosti neutrudni strokovnjaki: direktor Gregor Klančnik, tehnični direktor Franjo Mahorčič, inž. Boris

Florjančič kot glavni nosilec odgovornega dela, inž. Bojan Karl, elektricar Leš, inž. Jože Sinc iz podjetja Rade Končar s sodelavci, tehnik Silvo Turk in mladi tehnik Korošec, ki je kot eden najmlajših pokazal največ zanimanja in vneme za stvar. Seveda so se zelo potrudili tudi zidarji in ostali graditelji Gradisa, je zapisal Slovenski poročevalec 4. maja 1952 in nadaljuje: »Z bogatimi izkušnjami, katere so Guštanjčani dobili pri postavitvi prve elektropeči, se lotevajo novih podvigov za modernizacijo tega podjetja. Zdaj pridejo na vrsto ena in poltonska

Predelava peči z mazuta na plinasto gorivo

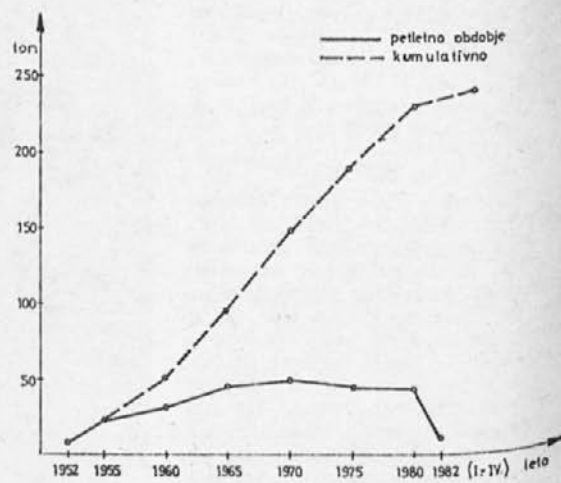
Oskrba z energijo nam dela vedno več težav, zato bodo v železarni nekaj peči preuredili na kurjenje z zemeljskim plinom. O tem naš strokovnjak magister Dušan Vodeb pravi naslednje:

»S krizo, v kateri se je znašla SR Slovenija pri oskrbi porabnikov s tekočimi gorivi, se odpira kup vprašanj, kako si čim bolj racionalno zagotoviti nemoteno oskrbo z energijo. Naša železarna

je glede na velikost in pomembnost proizvodnje še posebno občutljiva za nemoteno oskrbo.

Naše peči lahko predelamo na čisti zemeljski plin ali pa na plinsko mešanico zemeljski plin — zrak. Pri predelavi se soočamo z naslednjimi problemi, ki jih moramo rešiti:

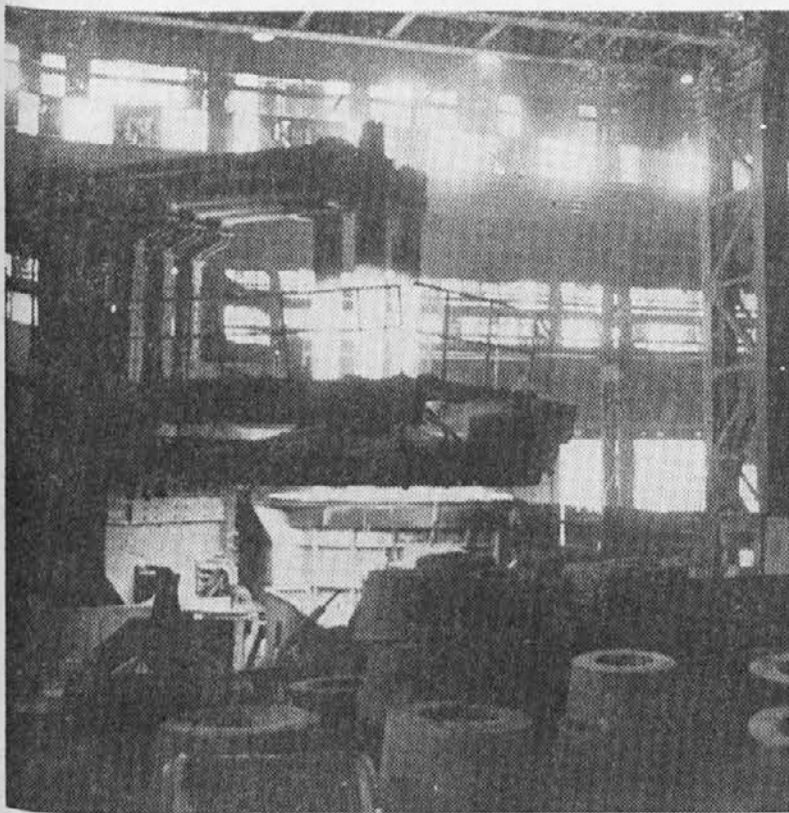
- vloga agregata v proizvodnem ciklu
- kvaliteta vgrajene opreme

Proizvodnja 5-tonske elektroobločne peči

Novo ob starem: Na desni kad in ogrodje stare 5-tonske elektro obločne peči, na levi izpus taline iz nove peči

Nova 5-tonska elektro obločna peč

elektropeč, ena desettonska elektropeč, ena 15-tonska velikanka, dve visokofrekvenčni peči, martinovka je pa tudi že blizu dovršitve.

V svojih pozdravnih brzojavkah, katere so poslali fužinarji v Beograd in Ljubljano, obljublja celoten kolektiv, da bo še naprej tako vneto skrbel za dvig podjetja.

Bil je to mejnik v bogati 362-letni tradiciji koroškega jeklarstva. Pa ne samo mejnik v človeških dosežkih. Obdobje tridesetih let je značilno po življenjski moči ljudi, za katere je značilen vzgon navzgor, vroča prizadevanja za življenjski obstoj, za kruh, dobro so-

sedstvo in ljubezen. Peč je od takrat naprej izbruhala 243.452 ton jekla (glej sliko) in zaposlila številne delavce, jeklarje, ki so v zanosu in s ponosom gradili lepšo prihodnost.

Mnogi se bodo še dolgo spominjali hrumenja v hali z majhno pečjo na podestu, katere slepeči žarki so predirali prašni somrak in zarisovali sence na sajastih stenah.

Trije so bili na izmeni, včasih dva. Vsakdo je zmetal ročno po pet do šest ton starega železa v peč, pa še koliko legur, rude, apna, jedavca. Neumorno in vztrajno je topilec upogibal hrbet, z grebljico vlekli žarečo žlindro iz peči, potiskal kopje za dovod kisika v

talino, medtem ko mu je slepeča svetloba zastirala pogled, se ježil in preklinjal, ko ni šlo, kot je hotel. Pridno je povečeval proizvodnjo in druge delovne dosežke. Kolikokrat je zidarju pod podplati žarelo, ko je popravil obzidavo stene in oboka, da se le peč ne bi prehitro ohladila, pa še natančno in vestno je moral opraviti delo. Ob vsakem času so bili pripravljeni vzdrževalci,

zidari: Franc Gostenčnik IV., Henrik Lasnik, Anton Kovač, Albin Rečnik
strojni vzdrževalci: Jože Horjak, Ferdo Jevšek, Jože Haber, Ivan Lepelj, Franc Segovc, Ivan Rebol, Ivan Videmšek

elektro vzdrževalci: Otmar Leš, Ivan Jezernik, Anton Breg, Jože Triglav, Mirko Dervodel in drugi

Prej ko je peč pripravljena, prej bo začela obratovati. In tako dneve, tedne, leta.

Trdovratno se je peč upirala človeški volji. Odpovedali so: transformator, sekundarni dovodi, pa avtomatska regulacija. Vedno jo je človek ukrotil. Da bi le vzdržala do obratovanja nove, je bila skrb vseh, posebno livarjev, za katere je proizvajala jeklo.

Rojstva svoje sestre peč ni doživela. V tridesetem letu starosti ji je odpovedal transformator. Bilo je to na drugi izmeni, dne 29. aprila 1982. Izmen so sestavljali: delovodja Peter Fajmut, ki je takrat zamenjal Ivana Novška, topilec Alojz Skrlavnik in pomočnik Blaž Pšeničnik.

V življenjski dobi peči, t.j. od leta 1952 do 1982, so jeklarstvo upravljali trije vodje: Boris Florjančič, Milan Dobovišek, Vladimir Rac.

Delovodje so bili: Franc Lipuš, Albin Lečnik, Ivan Ivartnik, Rudolf Dornik, Anton Kunst, Lojze Ankon, Stan-ko Kovačič, Anton Godec, Ivan Žun-ko, Adolf Hanuš, Ferdo Igerc, Jože Kotnik, Franc Lečnik, Franc Mlinar, Jože Poberžnik, Ivan Polovšek.

Topilci: Ludvik Flegler, Ivan Recek, Ferdo Igerc, Ivan Vocovnik, Alojz Cel-ec, Alojz Skrlavnik, Franc Pečnik in mnogi drugi.

Z velikim zanosom so opravljali svoje delo in veseli so bili svojih uspehov.

Osnovni podatki stare peči

— peč je zgradilo podjetje Rade Končar iz Zagreba

— obratovanje peči od 1. 5. 1952 do 29. 4. 1982

— kapaciteta peči 5 ton

— moč transformatorja 4,5 MVA

— elektrodna regulacija je bila električna s stikali

— dosežena proizvodnja v 30 letih 243.452 ton

— poprečna teža izdelane šarže 5800 kg

— čas popravila dna 0,343 ur

— čas ročnega zalaganja 0,988 ur

— čas taljenja 1,313 ur

— čas rafinacije 1,247 ur

— koristni čas (celotni) 3,891 ur

— učinek peči (na koristni čas) 1,490 ton/uro

— specifična poraba elektro energije 748 kWh/tono

— poraba elektrod 5,700 kg/tono

NOVA 5-TONSKA ELEKTRO OBLOČNA PEČ

Nova 5-tonska elektro obločna peč je bila načrtovana v srednjeročnem programu razvoja železarne Ravne v letih 1975—1980, ki pa je bila realizirana v letu 1982. Zgrajena je bila zaradi dotrajanosti stare peči.

Peč stoji poleg stare peči v smeri zahod na kotni nič (glej sliko). V primerjavi s staro pečjo ima naslednje izboljšave oziroma glavne prednosti:

— pomični obok, ki omogoča zakladanje s košaro

— skrajšanje časa izdelave šarže za 50 minut oziroma za 21 %, kar je omogočilo

— povečanje proizvodnje in prihranek električne energije

— vodni obroč na vrhu peči podaljšuje življenjsko dobo obloge peči

— elektrohidravlična regulacija elektrod sistema Demag

— hidravlični pomik oboka, vrat in nagiba peči

— menjava stopenj transformatorja je možna pod obremenitvijo

— elektronska naprava firme Demag omogoča nastavitve optimalnega toka po fazah za vsako stopnjo transformatorja (procesno vodenje »opti-melt«).

Osnovni podatki o novi peči

— Peč je zgradilo podjetje Rade Končar po zasnovi Janeza Bratine ter tehnoloških osnovah firme Demag iz Zvezne republike Nemčije, ki je tudi dobavila merilno-regulacijsko opremo.

— Peč je pričela obratovati dne 22. 5. 1982 (delovodja Kreuzer Rado, topilec Skrlavnik Vinko ter pomočnik topilca Viltušnik Marjan).

— Dne 12. 6. 1982 je odpovedal transformator, nakar je peč pričela ponovno obratovati dne 2. 8. 1982.

— kapaciteta peči 5 ton

— moč transformatorja 3,6 MVA

— primarna napetost 5000 V

— sekundarna napetost 70—215 V

— število napetostnih stopenj 10

— napetost za pomožne pogone 380/220 V

— frekvenca 50 Hz

— moč dušilke 630 kVA

— premer elektrod 230 mm

— notranji premer peči 2600 mm

— nagib peči naprej 42°

— nagib peči nazaj 15°

— zasuk oboka 60°

— pomik elektrod 2100 mm

— hitrost pomika elektrod 50—90 mm/sek.

— potrebna količina hladilne vode, skupaj 20 m³/h

— transformator je opremljen z naslednjo zaščito:

— buchholz rele

— kontaktni termometer

— kontrolnik pretoka olja

— kontrolnik pretoka hladilne vode

Dvomesečno obratovanje je dalo naslednje podatke o proizvodnji

— maksimalna teža šarže 6,020 kg

— poprečna teža šarže 5,530 kg

— čas popravila dna 0,333 ur

— čas zalaganja 0,167 ur

— čas rafinacije 1,110 ur

— koristni čas (celotni) 2,860 ur

— učinek peči (na koristni čas) 2,120 ur

— specifična poraba elektro energije 663 kWh/tono

— poraba elektrod 7,970 kg/tono

Opomba

Imena so zbrana po spominu sedanjih delavcev, saj delovnih knjig za tako daleč nazaj ne hranimo. — Toliko v opravičilo vsem tistim, ki so tudi delali pri stari peči, a niso imenovani.

Vlado Macur, dipl. inž.

ISKRICE

Najkoristnejši med ljudmi je tisti, ki je daleč od njih.

— — —

Ko dohitiš svoje romanje, vidiš, da je vse lepo, čeprav tvoje oči niso nikoli videle lepot.

— — —

Da bi razumeli srce in um neke osebe, ni potrebno gledati, kaj je dosegla, ampak kaj želi postati.

PRIPRAVA VLOŽKA V NOVI PODOBI

Konec avgusta so bila zaključena večja gradbena dela pri rekonstrukciji ceste in platoja na pripravi vložka. Tako je ta del železarne, ki spada pod jeklarno, zaživel v novi podobi. Sedaj ne vidimo več jam, kamenja, prahu ali blata, temveč urejeno tlakovano cestišče med boksi legirane vložka in okoli tehtnice. Ves ostali prostor na platuju pa je asfaltirana površina.

Glede na specifične pogoje, ki vladajo na posameznih površinah, je celotna površina priprave vložka razdeljena na tri načine utrditve. Povsod je upoštevano, da so cestne površine obremenjene z vozili teže do 80 ton oz. 20 ton osne obtežbe ter da je prostor med boksi in okoli tehtnice izpostavljen padcem ostrorobnih železnih kosov.

Način utrditve in sestav posameznih vrst ustroja vozniških površin je takle:

1. Površina, ki je izpostavljena padcem železnih kosov in je obremenjena z maksimalno prometno obtežbo, je utrjena v izvedbi — granitne kocke 10 x 10 cm, vtisnjene 2 cm v svežo betonsko podlago in zastičene s cementno malto

— armirano betonska plošča MB 300 debeline 20 cm

— tamponska podlaga iz rudniške jalovine, frakcije 0-30 mm v debelini sloja 35 cm. Nosilnost tampona znaša $ME = 800 \times 10^5 \text{ N/m}^2$ (oz. 800 kp/cm²)

— uvaljan planum terena, pri katerem znaša nosilnost tal $ME = 200 \times 10^5 \text{ N/m}^2$ (oz. 200 kp/cm²)

2. Površina, ki je obremenjena samo s prometno obtežbo, je utrjena v izvedbi

— asfaltbeton 4 cm

— bitodrobir 11 cm, uvaljan v dveh plasteh

— tamponska podlaga, frakcije 0-30 mm, uvaljana v deb. 40 cm. Nosilnost tampona pod asfaltom

znaša $ME = 1000 \times 10^5 \text{ N/m}^2$ (oz. 1000 kp/cm²)

— dobro uvaljan planum terena

3. Površina, ki je namenjena v glavnem za odlaganje ingotov, je utrjena v izvedbi

— armirano betonska plošča MB 300 deb. 22 cm

— tamponska podlaga, frakcije 0-30 mm, uvaljana v sloju deb. 35 cm

— dobro uvaljan planum terena

Vsa dela razen asfalterških, je izvedel GRADIS, projekt za izvedbo pa je izdelal projektivni biro SGP KOGRAJ.

KONČANA OBDELAVA PETE GLOBINSKE PEČI ELIPT

42 dni je trajala novogradnja pri obzidavi pete globinske peči ELPIT v valjarni. Industrijski zidarji VATROSTALNE TOZD Jesenice so v tem času vgradili v peč dimni kanal, dimnik in pokrove peči okoli 450 ton ognjevdržnih materialov.

Projekt peči je izdelala norveška firma ELPIT (kasneje preimenovala ELKEM), konstrukcijo peči in montažo pa mariborska Metalna. Za obzidavo smo uporabili enakovredne domače materiale, razen minimalne količine uvoznih izolacijskih plošč. Na osnovi doseženih izkušenj pri remontih obstoječih štirih peči in že izvedenih spremembah v obzidavi smo ta upoštevali tudi pri novi peti peči. Z izvedenimi spremembami obzidave na pokrovi, dimnem kanalu, odvodih iz komor in povečani izolaciji na bočnih stenah komor bomo pridobili boljše izolativnost peči in daljšo življenjsko dobo obzidave.

Nova peč bo ogrevana na zemeljski plin, njeno obratovanje pa lahko pričakujemo čez dva meseca.

Vodja gradb. vzdrževanja
tozd SGV

enkratno nadomestilo 4.500 dinarjev za izboljšavo navlačenja čepov na valje za tobačno industrijo. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, avtorji pa si nadomestilo dele na enake dele.

Vinku Javorniku in Radu Reberniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo vpenjanja na stroju za ozobljenje. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 351.868 din. Nadomestilo znaša 17.567 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Mihaelu Lesniku, Francu Finžgarju in Adolfu Pustoslemšku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave in varjenja ležajnih ohišij na paketirskih HPS 1000. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 287.460 din. Nadomestilo znaša 14.871 din, pri delitvi pa so udeleženi Pustoslemšek s 40, Lesnik in Finžgar pa s 30 odstotki.

Aloju Strmčniku, Srečku Borovničarju, Mihaelu Hovniku, Francu Jeseničniku, Viktorju Uršniku in Dragu Skarlovniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 50.000 din za predelavo sesalnikov KLIMA, s čimer so uspešno rešili oddimljavanje varilnih mest. Pri delitvi so udeleženi Strmčnik s 50, Borovničar z 20, Hovnik in Jeseničnik z 10, Uršnik in Skarlovnik pa s po 5 odstotki.

TOZD vzmetarna

Ivanu Miheliču, Maksu Jelenu in Jožetu Pepevniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za uvedbo hladnega prebijanja vzmetnih listov. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.467.183 din. Nadomestilo znaša 67.133,90 din, pri delitvi pa so udeleženi Mihelič s 60, Jelen in Pepevnik pa z 20 odstotki.

Franjo Krivec

15. KOVAŠKE IGRE

11. septembra so bile na Ravnah 15. kovaške igre Slovenije. Tekmovalci so prišli z Gorenja Fecro Slovenj Gradec, Gorenja Muta, Uniorja Zreče, TAM Maribor, Tovarne kos in srpov Lovrenc na Pohorju, Tovarne poljedelskega orodja Batuje in seveda domačini.

druga iz Železarne Ravne — Jože Fele, Jože Merkac, tretja Gorenje Muta, četrta in peta zopet železarna — Jože Medved, Jože Oder, Ivan Praznik, Jože Rožar, šesta TAM Maribor, sedma zopet železarna Ravne — Marjan Hovnik, Branko Rozman itn.

Kovanje po starem

INOVACIJE

V juliju in avgustu so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD ječlovlek

Milanu Brežniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5.000 dinarjev za izboljšavo na vlečno ravnalnem stroju. Z izboljšavo se je povečala ravnost vlečenega ječla, izboljšala se je varnost, delo pa se je olajšalo. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Rudolfu Brložniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 1.500 dinarjev za izboljšanje mazanja pri brušenju votlic, s čimer se je olajšalo delo in povečala zanesljivost mazanja. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD stroji in deli

Viktorju Odru, Stefanu Hudopisku, Miranu Stropniku in Pavlu Stropniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 8.000 dinarjev za uvedbo prodaje ostankov vlečenega ječla. Nadomestilo si delijo na enake dele.

Mirku Gorenšku, Francu Bregu in Justinu Medvedu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 9.000 dinarjev za odpravo struženja stebelnih vijakov za stiskalnice. Pri delitvi so udeleženi Gorenšek s 40, Breg in Medved pa s 30 odstotki.

Jožetu Svetcu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5.000 dinarjev za uvedbo uporabe odpadnih rezalk. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Aloju Kumru je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5.000 dinarjev za mehaniziranje naprave za honanje, s čimer se je olajšalo delo in povečala produktivnost. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Francu Kepu in Ivanu Gorenšku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 1.000 dinarjev za izboljšavo odvijanja kolobarjev pri štancanju etiket. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, avtorja pa si nadomestilo delita na polovico.

Aloju Pečniku III, Viliju Toplaku in Danijelu Merkaču je bilo dodeljeno

Kovači so se pomerili v prostoročnem kovanju, ki je bilo na odbojarskem igrišču v parku in je imelo številne gledalce; druge športne igre pa so bile običajne: kegljanje, šah, namizni tenis, streljanje, odbojka, mali nogomet.

Rezultati: v skupni razvrstitvi je bila železarna Ravne prva, drugo Gorenje Muta, tretji Unior Zreče, četrta Gorenje Fecro, peti TKS Lovrenc, šesta TPO Batuje, sedmi TAM Maribor.

V prostoročnem kovanju je bila prva ekipa Gorenja Fecro,

Tudi organizator se je zelo trudil, zato so bili udeleženci iger na Ravnah zadovoljni.

Z. Strgar

MISLI

Ko ljubezen ovane, se intelektualizira.

Vsi smo vojaki na bojnem polju življenja, le da eni vodijo, drugi pa slede.

USPEL »VROČI REMONT« OFAG PEČI II

8. 9. 1982 je med obratovanjem prišlo do večje konstrukcijske poškodbe jeklenega nosilca leve koračne gredi na ogrevni peči OFAG II v valjarni. Poškodba je bila tako velika, da peč ni mogla več delati, zato so jo morali ob 18. uri istega dne ustaviti. Vzdrževalci strojnega in gradbenega vzdrževanja smo se skupaj z odgovornimi iz valjarne takoj sestali pod pečjo in ugotovili, da je na vstopni, to je zalagalni strani počil U-nosilec višine 350 mm. ki je dolg 4250 mm. Ta nosilec nosi litoželezne okvire, v katerih je ognjevzdržna obzidava. Pod nosilcem pa je hidravlični mehanizem za pogon koračnih gredi, ki so skupaj dolge 21 m.

Odločitev, kako se bomo lotili dela in terminski plan je bil takoj izdelan, istočasno smo se pa zavedali, da bodo morali naši vzdrževalci delati v izredno težkih pogojih, kot so: vročina v neohlajeni peči, ki je po dvodnevni ohlajevanju imela 60°C, nadalje neprimeren položaj te-

lesa delavca zaradi izredne utesenosti v peči in pod pečjo ter velike fizične obremenitve, ki so nastopile pri rušenju termobetonske mase, pri odstranjanju litih okvirov, pri poravnavanju nosilca in pri namestitvi in varjenju težkih železnih segmentov, s katerimi se je jekleni nosilec ojačal z obeh strani.

Po 32-urnem neprekinjenem, izmeničnem delu industrijskih zidarjev in ključavničarjev valjarne je bila peč dana v ponovno obratovanje. Naši vzdrževalci so tako ponovno dokazali, da so »možje akcije«, ki se z delom spoprimejo ob vsakem času tudi pri najtežjih pogojih, zavedajoč se, kaj je proizvodnja in kako pomembna je vsaka tona valjanega jekla. Zato izrekamo vso pohvalo vsem udeleženi delavcem in delovodjem, ki so pripomogli, da je v kratkem času uspel »vroči remont« ogrevne peči OFAG II.

Vodstvo TOZD SGV

Drugi, posnemajte TOZD pnevmatični stroji

V informacijski službi smo se lotili načela »informacije iz in za tozdo so osnova obveščanja v združenem delu«. Načela torej, ki zahteva, da informacije za delavce prihajajo od njih samih. Ker dobimo iz naših tozdov in delovnih skupnosti zelo malo novic, smo začeli mi hoditi po železarni ter z očesom in fotoaparatom iskati zanimivosti, istosti in drugačnosti tozdov in delovnih skupnosti.

V Pnevmatičnih strojih več drugačnosti

Obveščanju in izobraževanju posvečajo v tem tozdu veliko pozornost. Dokaz za to so tri stvari:

1. rezultatov poslovanja na zborih delavcev ne razlagajo le besedno, temveč jih tudi prikazujejo
2. v oddelku ozobljenja in brušenja imajo zastekleno knjižno omaro
3. po stenah v vseh njihovih prostorih visijo sezname delegatov, v vseh

delovodskih pisarnah tudi organizacijske sheme tozda.

Grafično prikazovanje rezultatov

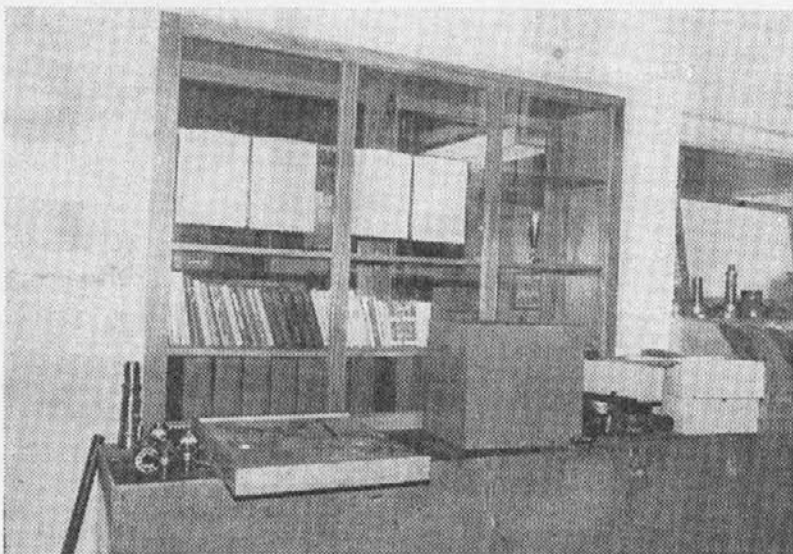
V tozdu Pnevmatični stroji razlagajo rezultate poslovanja z besedo in s sliko (grafično). Analitičarka stroškov nariše za vsak zbor, na katerem rezultate obravnavajo, po več plakatov z živobarvnimi stolpci in enega s »hruško«, to je s krožno prikazanim celotnim prihodkom in njegovo razporeditvijo v nekom obdobju (primerjava z lanskim enakim obdobjem, plan, doseženo). S stolpci prikazujejo naslednje kazalce: skupno proizvodnjo, izvoz, nespelo proizvodnjo, število zaposlenih, poprečne cene proizvodov in neto OD. Podatke za vse te kazalce jemlje analitičarka stroškov Majda Šagernik iz biltene železarne. Na vprašanje, ali je to opravilo zapisano tudi v njenem seznamu del in nalog, je odgovorila, da ne. »Kot analitičarka stroškov najprej

pridem do podatkov, zato tudi jaz rišem. Sicer pa dela ni veliko, nerodno je samo to, ker se navadno zelo mudi. Drugače zadostujeta le dobra volja in pa zavest, da je takšno delo zelo koristno za vse delavce v tozdu.«

In kaj menijo o takšnem prikazovanju rezultatov delavci?

Jože Jesenek: »Navadno je tako, da gre tisto, kar le slišimo, pri enem ušesu noter, pri drugem ven. Čisto drugače pa je, ko pogledaš sliko. Če česa ne razumeš ali če si hočeš kaj posebej zapomniti, lahko po zboru še enkrat vse pregledaš. Tudi odziv na razlaganje je večji, seveda pa je vseeno odvisen od problema, ki ga obravnavamo, in zavzetosti.«

Teodora Bricman: »Takšno prikazovanje rezultatov je bolj jasno, delavci postanejo na zborih bolj zainteresirani. Ko ravnatelj govori in sproti rezultate tudi kaže, je bolj razumljiv. Zanimanje za to je med delavci veliko, saj si nekateri histograme že prej ogledajo in se na njih spoznajo že tudi brez razlage.«

Pred kratkim so v oddelku ozobljenja in brušenja dvojno okno preuredili v knjižno omaro

Albin Kamnik: »Na številke se ne spoznamo preveč. Če je prikazano, si lahko vsak delavec, tudi brez izobrazbe, pride na jasno. Prav tako lahko zainteresirani lažje sprašujejo, tisti, ki odgovarja, pa lahko nazorneje odgovarja. Ni slabo.«

Kot povejo odgovori, se delavci v tozdu Pnevmatični stroji zavedajo prednosti, ki jih ima grafično prikazovanje: je nazorno, zato bolj razumljivo.

vo, posredno pa vpliva tudi na kvaliteto zborov.

Knjižna omara v obratu

Pred kratkim so v oddelku ozobljenja in brušenja dvojno okno preuredili v knjižno omaro. Idejo je dal referent za samoupravljanje Vladimir Novinšek. »Izbrali smo nekaj knjig in nekaj časopisov, ki bodo odslej delavcem vsak dan na voljo. Namen tega je naslednji: delavec, ki bo naletel na strokovni problem, bo lahko vsako minuto odprl ustrezno knjigo (če bo v vrsti med izbranimi) in morda našel odgovor, poleg tega pa se bo tako tudi izobraževal.« Knjige in časopise sposojajo po knjižničnem sistemu, »knjižničarka« pa je mentorica za proizvodno delo učencev usmerjenega izobraževanja Irena Golob. Med revijami in časopisi so na voljo Jeseniški in Štorsk železar, Delavska enotnost in Naša obramba. Med knjigami se najde le strokovna literatura, kot npr.: Družbeno planiranje, Priročnik za organizatorje kulturnega življenja, Marksizem in de-

lavski razred, Edvard Kardelj, Predpisi o celotnem prihodku in dohodku, Alkoholizem in združeno delo, Jekla za cementiranje in nitriranje itd.

In kako so delavci sprejeli knjižno omaro? Kdo si sposoja in kaj predvsem?

Mojca Paradiž ima svoj stroj takoj ob omari. »Za zdaj si delavci knjige in časopise ogledujejo le skozi šipo. Sposodil si še ni kdo kaj. To so namreč knjige, za vsak dan nezanimive. Dvomim, da jih bodo delavci jemali domov, na šithu pa tako ne smemo brati. Po mojem si jih bodo največ sposojali tisti, ki študirajo kaj s tem v zvezi.«

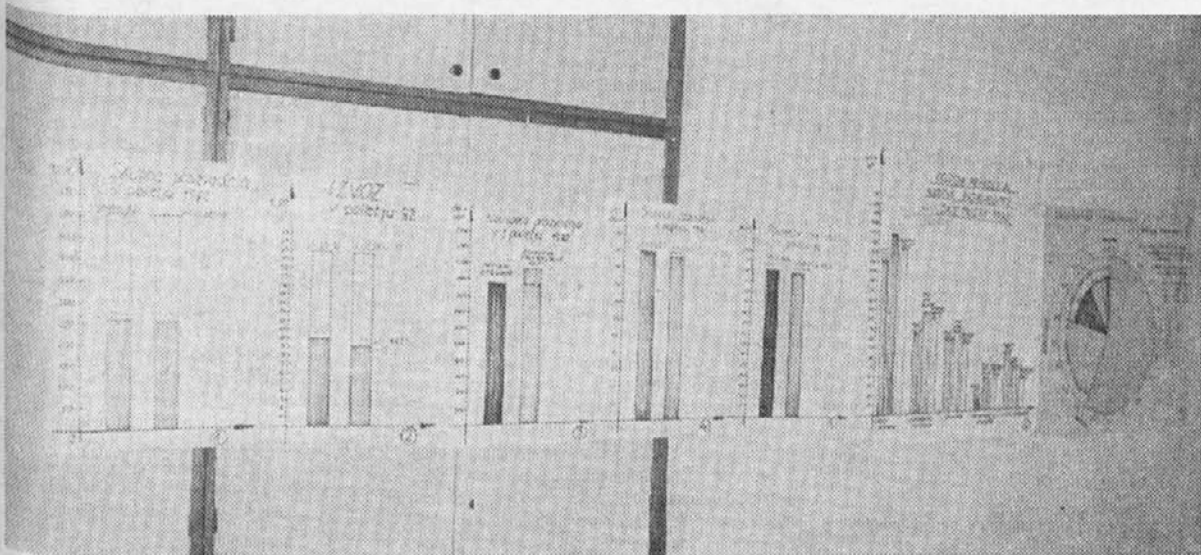
Verjetno se bo upravičenost knjižne omare kljub vsemu pokazala, še posebej, če bodo odgovorni skrbeli tudi za aktualno strokovno literaturo.

Vsakemu dosegljiva imena delegatov

Po pisarnah in oddelkih tozda Pnevmatični stroji visijo z lesenimi desčicami uokvirjeni sezname vseh delegatov tozda, od sindikata, delavskega sveta, volilne komisije do delegacij za samoupravne interesne skupnosti in temeljne delegacije. Tako lahko vsak delavec takoj izve za ime, ki ga želi, poleg tega pa služijo sezname tudi boljše mu poznavanju delavcev med sabo.

Posnemanja vredno

Najbolj zanimiva, predvsem pa zelo koristna med temi posebnostmi v tozdu Pnevmatični stroji je prva: grafič-

Grafično prikazane rezultate je veliko lažje dojeti

IZ ŽELEZARSKEGA ZBORNIKA

Franc Uranc

VPLIV PRETALJEVANJA POD ŽLINDRO IN KALJENJA V SOLNI KOPELI NA LASTNOSTI VISOKO TRDNEGA JEKLA C 5432 — VCNMO 200

Postopka izotermne pretvorbe avstenitiziranega jekla v bainit ali upočasnjenega kaljenja v martenzit sta priljubljena tam, kjer želimo, da je izdelek zelo trden in obenem zelo žilav in da se mu med kaljenjem ne spreminjajo dimenzije bolj, kot je varno in gospodarno.

Ena od izpeljank prvega od teh postopkov je patentiranje. V slovensčini še nimamo imen za ta postopka. Austempering bi lahko imenovali izotermno kaljenje, pri martemperingu (upočasnjem kaljenju v martenzit) pa sicer poteka pretvorba skoraj istočasno in zato pri enaki temperaturi po vsem prerezu izdelka, toda ne pri temperaturi kopeli, temveč šele pozneje. Poskuse smo opravljali z jeklom, ki se je pokazalo primerno predvsem za kaljenje v martenzit. V članku je opisano, kako vplivajo čas, temperatura pretvorbe in delež bainita v strukturi na mehanske lastnosti jekla.

Franc Uranc

ZBOLJŠANJE ŽILAVOSTI JEKEL S KALJENJEM V VROČI KOPELI

Kaljenje avstenitiziranih jeklenih izdelkov v vroči kopeli imenujemo tudi austempering ali martempering glede na temperaturo kopeli, oz. pretvorbe. Če pretvorimo avstenit v bainit, govorimo o austemperingu, če pa poteka izotermna pretvorba v martenzitnem območju temperatur, imamo opravka z martemperingom. Temperatura kopeli naj bo med kaljenjem stalna, izdelki naj bodo zadosti tenki, da se pretvorba čimbolj približa izotermni. K postopku martemperinga spada tudi popuščanje.

Precej jekel dobi z martemperingom ali austemperingom — katera tu zaradi preprostosti imenujemo kar izotermno kaljenje — veliko boljše lastnosti kot s poboljšanjem. V članku je predstavljen nekaj jekel, katerim se more s takšno obdelavo bistveno zboljšati žilavost, obenem pa opišemo tudi jekla, katerim se že z razmeroma majhnim povečanjem žilavosti zelo poveča uporabnost.

(Iz železarskega zbornika 1982 št. 2)

Železarji v zboru združenega dela in SIS

PRIPOMBE NA TEZE NOVEGA SLOVENSKEGA ZAKONA O POKOJNINSKO INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

Pripombe je uskladila konferenca delegacij Železarne Ravne na svoji seji 13. 9. 1982, potem ko je ugotovila, da so delegacije razpravljale o tezah novega zakona skupno s člani IO NOVS.

Pomembnejša stališča konference:

1. Idejno podpiramo, da se tudi kmetje vključijo v enoten sistem pokojninsko invalidskega zavarovanja, treba pa je združenemu delu jasno povedati, koliko sredstev bomo morali za to solidarno prispevati. Jasno je treba tudi opredeliti status kmeta.

2. Z novim zakonom bo dobilo veliko nalog združeno delo na področju invalidskega zavarovanja, saj bo v SPIZ ostal le še riziko za trajno nezmožnost delavca za delo. Glede na spremenjene odnose bo treba spremeniti tudi obveznosti združenega dela do SPIZ.

3. Za rehabilitacijo je z novim zakonom predvidena najmanj 55% oskrbina glede na OD, ki ga je delavec prejemal v koledarskem letu pred nastankom invalidnosti. Konferenca meni, da je to odločno premalo in ne bo stimuliralo invalidov, da bi se odločili za rehabilitacijo, zato je predlagala, da naj ostane višina enaka kot doslej.

no prikazovanje rezultatov. Drugi to zdi in delovne skupnosti, posnemajte! Načelo nazornosti je namreč še vedno eno najpomembnejših pedagoških načel. Priprava za tak način prikazovanja rezultatov ne vzame veliko časa, tudi denarja ne. Treba je naleteti le na posluš pri tistih, ki razlagajo, in najti človeka, ki bi hotel risati.

Helena Merkač

4. Konferenca je tudi podprla možnost predčasne upokojitve, prav tako tudi štetje služenja vojaškega roka nad 24 mesecev v pokojninsko dobo.

5. Precej pripomb je bilo v razpravi na določilo, da se zavarovancu poveča pokojnina za določen odstotek, če po izpolnjeni pokojninski dobi ostane še naprej v delovnem razmerju. Delavci se predvsem ne strinjajo z možnostjo, da lahko delavec, ko izpolni pogoje za upokojitve, še ostane v delovnem razmerju.

Konferenca se je v zvezi s tem seznanila, da nova delovna zakonodaja to možnost zelo zožuje in so le še zelo redki možni primeri, ko delavec še lahko ostane na delu. V železarni bodo letos upokojeni vsi, ki imajo za to izpolnjene pogoje.

(Vir: zapisnik konference delegacij)

ZDRAVSTVO

Konferenca delegacij železarne za zdravstvo je ponovno zadolžila odgovorne strokovne službe železarne Ravne, da podrobno preučijo vse možne variante za izboljšanje zobozdravstvenih storitev za naše delavce, predvsem v smislu zmanjšanja čakalne dobe, in tak predlog predložijo konferenci še v tem letu.

Konferenca je bila seznanjena z nekaterimi načelnimi pripombami na dejavno službo zdravnikov in pri tem ponovno opozorila, da take ugovore obravnava odbor za varstvo pravic, vendar morajo biti navedbe točne (datum, kraj dogodka, ime zdravnika, ime občana, ki ima ugovor).

(Vir: zapisnik konference delegacij za zdravstveno varstvo)

UREDITI OTROŠKO VARSTVO

Konferenca ugotavlja, da kljub večkratnim pobudam v naši občini še ni-

smo storili nič konkretnega za organizirano varstvo otrok na domu. Najbrž so temu krivi tudi prezahtevni normativi (usposobljen kader, prostori).

Konferenca se načelno zavzema za družbeno ustrezno organizirano in strokovno neoporečno varstvo in delo z otroki. Vendar pa vidimo, da povsod takih pogojev nimamo, zato bi morali, kadar gre za vprašanje ali otroku sploh zagotoviti varstvo ali ne, odstopiti od prestroгих kriterijev.

Zanima nas tudi, če v občini sploh imamo podatke, koliko predšolskih otrok bi potrebovalo varstvo, koliko občanov bi bilo pripravljen prevzeti varstvo na domu ter ali imamo prilagojene (manj zahtevne) programe za usposabljanje varušek za varstvo otrok na domu.

Konferenca želi tudi informacijo, kako imajo varstvo na domu urejeno v Velenju, ker je slišati, da kar uspešno deluje.

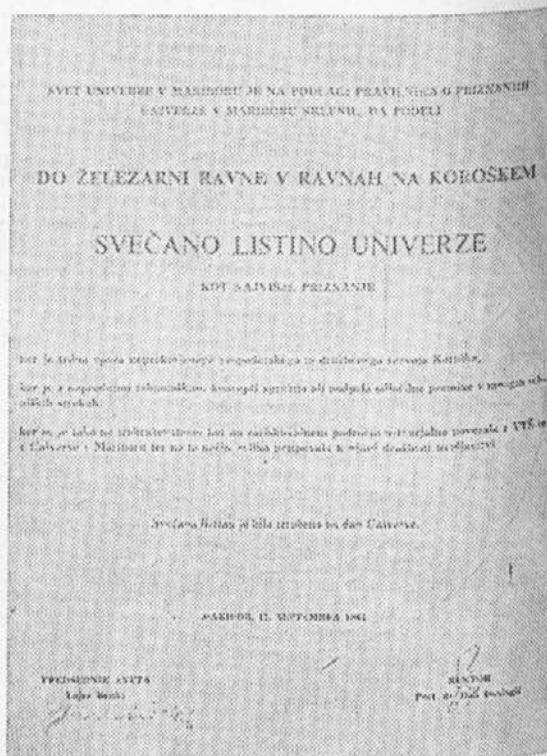
Konferenca sprašuje, če je možno 14-dnevni rok za oprostitve plačila oskrbine vrtca, kadar ga otrok ne obiskuje zaradi bolezni, zmanjšati na 7 dni. Večina izostankov (prehladi) se pri otrocih giblje okrog enega tedna. Menimo, da vzgojno varstvene ustanove zato ne bi dobile nič manj sredstev, kajti matere sedaj umetno podaljšujejo, da otrok ne gre v vrtec 14 dni, čeprav je že zdrav, samo, da bi bile oproščene plačila.

Konferenca sprašuje, če bodo na Javorniku tudi jasli in za koliko otrok, želi tudi podrobno pojasnilo, po kakšnih kriterijih sprejemajo otroke v vrtec.

(Vir: zapisnik konference delegacij za otroško varstvo)

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

Konferenca pozitivno ocenjuje samostojen sklic zbora združenega dela, saj je na osnovi ugotovljenih polletnih rezultatov gospodarjenja, kjer je zlasti zaskrbljujoče upadanje fizičnega obsega proizvodnje, nujno, da se proizvajalci pomenimo o osnovnih pogojih gospodarjenja v zaostrenih razmerah, da ugotovimo, kako so v posameznih delovnih sredinah zastavili svoje akcijske programe in se skupno dogovorimo za morebitne še dodatne ukrepe. V sleherni delovno sredino, do vsakega posameznika mora prodreti zavest, da se lahko izkopljemo iz težav le sami, zato

si moramo vsak na svojem delovnem mestu prizadevati, da opravimo delovne zadolžitve po svojih najboljših močeh.

Konferenca ugotavlja, da smo v železarni februarja letos na zborih delavcev sprejeli nove akcijske programe za izvajanje stabilizacije. Njihovo uresničevanje smo sproti spremljali na sejah samoupravnih organov in o tem obveščali vse zaposlene prek naših internih glasil. Skorajda ni bilo poslovalne konference, kjer ne bi preverjali izvajanja teh nalog.

Delavski svet delovne organizacije je na avgustovski seji obravnaval izčrpano poročilo o izvajanju akcijskega programa. Ugotovil je, da kljub velikim naporom niso bile izvršene vse naloge, zato je sprejel še nekatere dodatne ukrepe.

Delegacija strojev in delov postavila vprašanje, koliko je bilo zbranih sredstev samoprispevka občanov na Ravnah in za kakšne namene so bila sredstva doslej porabljena. Predstavnica centra za samoupravo je pojasnila, da se je oddelek za informiranje že dogovarjal s predstavniki krajevnih skupnosti Ravne, da bi jim posredovali navedeno poročilo, ki bi ga objavili v naših internih glasilih, a ga doslej še niso. Konferenca je ponovno postavila zahtevo, da se to čimprej objavi.

Delegacija iz KSZ je vprašala, če se bo uredila pešpot iz Dobje vasi do Brančurnika, kar bi bilo še posebej potrebno, če bo trgovina v Dobji vasi. Odgovorjeno je bilo, da ne, ker v planu ni sredstev za letos. Ista delegacija je tudi vprašala, kdaj se bo pričela urejati cesta proti Reki — Grabnu, ki jo je zadnja vodna ujma močno poskodovala. Po sporočilu SKIS Ravne je potrebnih okrog 250 milijonov starih din za najnujnejša popravila. Pristojni organ SKIK je že sklenil, da se sredstva morajo zagotoviti, popravila pa so se že pričela.

Delegacija iz PII sprašuje, kako poteka priprave za ureditev semaforiziranega križišča pri spodnjem vratarju železarne. Predsednik zbora združenega dela je pojasnil, da je urejanje križišča povezano z ureditvijo starega dela Raven. Idejni projekt se zaenkrat obravnava še v strokovnih krogih, kasneje pa bo dan v javno razpravo občanom.

(Vir: zapisnik konference delegacij za ZZZ)

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto IX

Ravne na Koroškem, 15. oktobra 1982

Št. 10

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

5. srečanje kulture in športa v Zenici

Od 10. do 12. septembra je potekalo v Zenici 5. srečanje mladih jugoslovanskih železarn. V vseh treh dneh srečanja je Zenica živela drugače kot običajno. Mladi tamkajšnje železarne so bili gostitelji srečanja mladosti, kulture in športa mladih jugoslovanskih železarn. Tako so na srečanju bili mladi iz Siska, Smedereva, Nikšića, Skopja, Ilijaša, Kostolca, Splita pa Slovenskih železarn (iz naše železarne se je srečanja udeležilo 12 mladincev) ter domačini. V Zenici je bilo tako zbranih prek 500 mladih iz vse Jugoslavije. Udeležencu se je ponudila nepozabna podoba. Stiski rok, je pomnilnik, kajti to je bilo srečanje objemi, vzkliki, kajti to je bilo srečanje starih in novih generacij, tistih, ki so na podobnih srečanjih že sodelovali, in tistih, ki so sedaj prvič.

Slavnostna otvoritev srečanja je bila v železarni Zenica. Vse sodelujoče je pozdravil predsednik poslovnega odbora železarne Pori Bora. V svojem govoru je med drugim poudaril trdno vez med mladimi jugoslovanskih železarn, oplemeniteni s Titovimi besedami o bratstvu in enotnosti. In to se sedaj z dejanji najbolj jasno odraža. Slovesnosti je prisostvoval predsednik konference ZSMJ Bogo Bogičević.

Potem pa so potekala že prva srečanja na športnem področju, od malega nogometa, odbojke do namiznega tenisa in streljanja. Sledila je okrogla miza s predstavniki zvezne konference ZSMJ ter RK ZSM Bosne in Hercegovine. Pogovor se je nanašal predvsem na delo ter življenje mladih, in vsa tista področja, kjer je mladi človek z delom in osebnostjo navzoč.

Irma Fajmut: »Srečanje je bilo zelo dobro pripravljeno in tudi sprejem je bil odličen. Med potjo v Zenico smo si ogledali številne kulturne in zgodovinske znamenitosti kra-

Kar precej nas je bilo

jev, tako da je tudi to dalo srečanju svojstven pečat. Še bi želela sodelovati.«

Maks Kragelnik: »Tudi meni je srečanje zelo všeč. Presenečen sem bil nad sprejemom. Še nekaj me preseneča; to je, da se tovrstna oblika sodelovanja med mladimi

Ivan Prošt: »To srečanje je bilo zares Jugoslavija v malem. Spet sem bogatejši za mnogo novih prijateljstev in poznanstev. Še bi želel sodelovati na teh srečanjih.«

Silvo Jaš

Brigadirski naselja so se zaprla

Letošnje mladinske delovne akcije so zaključene. Zamrla je tista značilna pesem ter govornica, ki je v letošnjem brigadirskem poletju razveseljevala ljudi Posočja, Kobanskega, Slovenskih goric, Kozjanskega in še bi lahko naštevati. Brigadirji odhajajo, vendar pa ostajajo kot jasen dokaz njihovega truda ter prizadevanja novi kilometri cest, vodovoda, veliko novih prijateljstev med brigadirji in ljudmi, kjer so živeli.

Tudi mi smo prisostvovali zaključku ene delovnih akcij — bili smo na Kobanskem, na republiški delovni akciji, ki je najmanjša in najmlajša, pa vendar z največ delovišči hkrati.

Iz sivih oblakov je tisti dan deževalo in okolica Radelj je bila prav otožna. Deževno vreme pa ni moglo vplivati na razpoloženje v naselju. Bilo je takšno, kot je v navadi v tritedenskem brigadirskem življenju. V zadnji izmeni sta na akciji sodelovali brigadi

Ilije Badovinca iz Laškega ter Marjana Bantana-Stojana iz Pesnice pri Mariboru.

Brigadirji so v vseh treh izmenah delali na melioracijskih delih. Glede na število brigadirjev (skozi celotno akcijo jih je pestila nepopolnost brigad) pa so rezultati vendarle dobri, celo presenetljivi. Izkopali so okrog 9 km melioracijskih kanalov, nakladali so gramoz ter ga odvažali. Brigadirji pa so pomagali tudi pri gradnji silosov in gospodarskih poslopaj na 15 kmetijah. Akcija je nedvomno dosegla svoj namen, vendar pa manjkajočih 2000 delovnih ur ni bilo mogoče nadoknaditi zaradi številčnosti brigad, nam je s trpkim prizvokom dejal namestnik komandanta za delovišče Sead Kadumović.

Zanimiv je bil tudi raport brigadirke Irene Špilak iz MDB »Ilija Badovinac«, ko je predstavila delo tretje, zadnje izmene MDA Kobansko 82.

Bilo je tudi kviz tekmovanje na temo 90 let rojstva tovariša Tita. Zadnji dan srečanja je sledil še ogled mesta ter njegovih znamenitosti.

Takole pa so ocenili srečanje in vtise z njega nekateri mladinci iz naše železarne:

»Brigadirji smo pri melioracijskih delih izkopali 3027 m kanalov. Položili smo 2815 m cevi. Naložili smo 75.000 m³ gramoza ter ga prevažali v razdalji 30 m. Zaradi slabega vremena je bilo potrebno popraviti 156 m melioracijskih kanalov. Tudi pri izkopu vodovoda smo sodelovali, izkopanih je bilo 186 m, 440 m pa zasutih.«

Posebna svečanost pa je bila, ko je članica predsedstva RK ZSMS Vera Gradišar uradno zaprla letošnje delovno akcijo Kobansko. V številnih očeh domačinov pa tudi brigadirjev so se zalesketale solze, ki so hkrati pomenile slovo in ponos, pa tudi navezanosti na dni življenja v brigadi ter na ljudi Kozjaka in Kobanskega.

Vera Gradišar je med drugim dejala:

»RK ZSMS je organizator 10 delovnih akcij, 5 zveznih in 5 republiških, ki potekajo na manj razvitih območjih Slovenije. Ko zaključujemo letošnje delovne akcije, je to hkrati priložnost, da naredimo prve ocene in seštejemo rezultate našega skupnega dela. Prvi podatki kažejo, da je letos v Sloveniji sodelovalo 5063 brigadirjev v 125 mladinskih delovnih brigadah, kar je več, kot smo načrtovali. Tudi vrednost del je krepko presežena. Brigadirji so na letošnjih republiških in zveznih delovnih akcijah v Sloveniji izkopali 66.000 m vodovodnih jarkov, rekonstruirali 66.000 m cestnega omrežja, položili 7325 m električnega omrežja, 2600 m kanalizacijskega omrežja,

2000 m PTT, na 130 ha pašnikov so opravili melioracijska dela, opravili razna druga dela, med katerimi velja omeniti specializirane brigade Rdečega križa. Skupna vrednost vseh opravljenih del presega 120 milijonov novih dinarjev. Opravljeno fizično delo na delovišču še ne prikazuje celotnega rezultata MDA. V pestri paleti interesnih dejavnosti, ki so jih pripravile DPO, samoupravne interesne skupnosti, družbene organizacije in društva iz posameznih sredin, je tako lahko vsak brigadir našel svoje področje. V idejnopolitično izobraževanje je bilo vključeno 35% vseh brigadirjev, v različne tečaje in druge oblike pa 65%. Nepozabni so kulturni večeri, pesem, zapeta ob tabornem ognju, prijateljstvo, rojeno na akciji. Mladinsko prostovoljno delo je našlo svoj prostor v naši družbi, doseženi rezultati pa potrjujejo njegovo upravičenost.

Danes se poslavljamo od brigadirjev, ki so več kot dva meseca dajali svojevrsten utrip delu in življenju Kobanskega. Organizirati in izpeljati delovno akcijo ni majhna stvar. Zato se danes v imenu predsedstva RK ZSMS zahvaljujem vsem, ki ste vložili svoje znanje, delo in trud v pripravo ter izvedbo MDA Kobansko 82. Zlasti pa velja zahvala tudi vodstvu akcije Kobansko 82. Naj z tistim značilnim brigadirskim ZDRAVO zaključim letošnje MDA Kobansko 82 in nasvidenje do prihodnjega leta!«

Silvo Jaš

V tem obdobju smo organizirali tudi seminar (žal le poldnevni), ki pa ni najboljši uspel, saj so se ga udeležili le nekateri predstavniki mladinskih organizacij. (Le kaj je temu vzrok?).

Marjana Kjørpenčev

NA KRATKO

Mlade v železarni Ravne so obiskali brigadirji in vodstvo MDA Kobansko '82. Po ogledu proizvodnje je sledil razgovor s predstavniki KS OO ZSMS, kjer so brigadirje seznanili z organiziranostjo in delovanjem mladih v železarni.

Na 5. redni seji sveta ZSMS Slovenske železarne, ki je bila tokrat v Žični Celje, so poleg poročila brigade »Norbert Veber« in polletnega poročila sveta ZSMS SOZD podelili še priznanje »Najboljši mladi delavec samoupravljalca«. Iz naše železarne so jih prejeli Marjana Kjørpenčev, Srečko Krivec in Silvo Jaš. Iskrene čestitke!

Konec septembra je organiziral Center za obveščanje in propagando pri PRK ZSMS dvodnevni pripravljalni seminar v Novem mestu. Na njem je bila zbrana »ekipa« mladih informatorjev, ki bodo v dneh 11. kongresa ZSMS v Novem mestu delali na najrazličnejših področjih informiranja (za medsebojno informiranje in obveščanje udeležencev kongresa — delegatov, gostov, novinarjev, izdajanje biltena...).

V Novem mestu je bil najprej ogled kraja in kongresnih prostorov, potem so sledile vsebinske priprave na 11. kongres ZSMS ter organizacija in izvedba. Sledilo je individualno in skupinsko delo na tekstih (korigiranje, pripravljanje povzetkov...).

KS OO ZSMS železarne Ravne je septembra pripravil tridnevno lokalno delovno akcijo Ivarčko jezero '82. Brigadirji (večina jih je bilo iz železarne, iz Armatur Muta in Kovinarstva Ljubno, ostali pa iz OK ZSMS Ravne na Koroškem) so urejali okolico jezera in ceste. Kljub temu, da je brigadirsko poletje končano, so ga mladi železarji s to akcijo ponovno oživeli, hkrati pa je to bil njihov prispevek k 11. kongresu slovenske mladine. Poleg dela na trasi so imeli organizirane tudi interesne dejavnosti (šport, kultura). Obravnavali so kongresne dokumente in informiranje pred in med kongresom. Nepozabni so bili večeri ob tabornem ognju (tabor so imeli na Rimskem vrelcu). Vsi udeleženci so bili navdušeni in v en mah so pritrdili, da bi še radi sodelovali na podobnih akcijah ter da ta nikakor ni bila zadnja.

S. J.

Informiranje še ni prav zaživelo

Leto je naokrog, čas je, da napravimo obračun dela mladih na področju obveščanja in propagande. Da bi uresničevali zadane naloge s tega področja delovanja mladine v občini Ravne na Koroškem, deluje 5-članska komisija.

Težave iz preteklih let so se ponavljale (pojavi se) tudi v tem mandatnem obdobju. Delo pri izdajanju in urejanju Biltena je na ramah dveh članov, ki se trudita, a kaj, ko tudi njima primanjkuje časa in zmanjkuje tudi moči (in volje). Bilten izhaja, žal pa ne redno, kot bi moral. Iskali smo nove talente, mladinke in mladince, pa kaj, ko nismo imeli srečne roke (ali pa se še po-truditi nismo hoteli).

Pri uresničevanju in izvajanju nalog s tega področja se bodo morali bolj kot doslej angažirati mladinci tako iz organov občinske konference (od predsednice navzdol!) do najodgovornejših v posameznih osnovnih organizacijah ZSM.

Že v lanskem poročilu smo zapisali, da bomo poosttrili nadzor nad rednimi mesečnimi poročili posameznih (predsednikov, sekretarjev) osnovnih organizacij ZSM tako na šolah in v kraju kot v združenem delu. Pa kaj, ko dobivamo zapisnike (res so redke izjeme, da prispe zapisnik pravočasno) in razna poročila zelo kasno. Sprašujem pa se tudi, zakaj ne dobivamo vabil za razne posvete, seje posameznih osnovnih organizacij in zanje zvemo zelo pozno (prepozno).

Ravno brez uspehov pa tudi nismo.

Tedensko se vključujemo v oddaje koroškega radia in tako informiramo mlade o dogodkih (za katere zvemo pravočasno), ki so se oziroma se bodo zgodili v naši sredini.

Mladinske organizacije na šolah se poslužujejo šolskega radia in tako seznanijo mlade s problematiko in tematiko, ki jih zanima.

Učenci osnovnih in srednjih šol so tudi v tem obdobju izdali svoja glasila (celo posebne številke — na obrambnih dnevih). Ugotavljamo, da jih tudi letos pesti pomanjkanje materialnih sredstev.

Mladi na šolah, v kraju in v organizacijah združenega dela pa se radi poslužujemo tudi oglasnih desk, posebej še, če so te dobro »opremljene«. Podpreti moramo akcijo mla-

dih železarjev (DS KSZ, komerciala, stroji in deli, vzmetarna), da urejajo oglasne deske v svoji sredini (posamezniki imajo za-dolžitev, da skrbijo za urejanje oglasnih desk v svoji sredini). Po njihovem vzgledu bodo oglasne deske (v kraju, na šolah — kjer so še najbolj urejene, v delovnih organizacijah) vedno manj zanemarjene in pozabljene.

Z uspehom pa že vrsto let (tudi v tem obdobju) izdajajo mladi fužinarji svoje glasilo »Mladi fužinar«. Njegova vsebina je različna (čeprav včasih preveč poročevalska), pa vendar zvemo marsikaj zanimivega. Žal pa še vedno čakamo, da se bodo s svojim časopisom pojavili tudi mladi knapi in grad-binci (oziroma bodo pričeli objavljati v Informatorju in Gradisovem vestniku). Mladi kmetovalci pa se lahko oglašajo (upam da se po tej naši konferenci bodo) v Vihar-niku. Torej: glasil je dovolj — mladinke in mladinci — le poslužiti se jih je treba.

Da pa se stvari vendar premikajo na bolje, da na tem področju vendar ne stagniramo, je dokaz tudi nagrada najboljšega mladince-novinarja, ki jo je prejel Silvo Jaš.

Drage mladinke, mladinci! Zavedajmo se, da je obveščanje in propaganda pomemben element pri izgraditvi mladega človeka, pri krepitvi in razvoju mladinskega dela.

Udeleženci srečanja iz Slovenije

Revolucionarne tradicije, splošna obramba in družbena samozaščita

Zavedajoč se pomembnosti dela na področju razvijanja in ohranjanja revolucionarnih tradicij NOB in socialistične revolucije ter razvijanja in krepitev ljudske obrambe in družbene samozaščite smo v začetku jeseni leta 1981 pričeli z akcijo sprejemanja vsebinsko bogatih in pestrih akcijskih programov osnovnih organizacij ZSMS. Realizirani programi v tem obdobju nakazujejo sicer oceno, da smo bili uspešni, ob tem pa opozarjajo tudi na to, da se v posameznih osnovnih organizacijah ZSMS pojavlja neodgovoren, neresen odnos do tega dela, ki se kaže predvsem v neodgovornem pristopu pri sprejemanju programov, ne vključevanju v organizirane akcije na nivoju večjih delovnih organizacij, šol v občini in regiji...

Uspešno smo izvedli postopek evidentiranja mladincev prostovoljcev za enote teritorialne obrambe (116 evidentiranih) in ne nazadnje tudi sedemdnevni program idejnopolitičnega in strokovnega usposabljanja mladincev prostovoljcev na Obretanovem sodelovanju z občinskim štabom teritorialne obrambe.

Svoj prispevek smo dali tudi k uspešni realizaciji 14-dnevnega usposabljanja izvenšolske mladine. V ta program smo vključili samo tiste mladinke in mladince, ki niso bili deležni obrambne vzgoje v osnovni in srednji šoli.

V sodelovanju s šolami smo okrepili in razvili obrambne krožke na vseh osnovnih in srednji šoli z izjemami. Ti krožki so množično obiskani, saj so programi zasnovani na dobri idejnopolitični in strokovni podlagi.

Na področju mladinskih pohodnih akcij smo že tretje leto zapored uspešno organizirali in izvedli tradicionalni mladinski pohod z nazivom »Koroška v zimi«, žal pa se srečujemo s problemom financiranja in notvitvenih kapacitet, saj pohod organiziramo praviloma v zimi, ko je na naših hribih še kar precej snega.

Posebej moramo letos izpostaviti uspešno organizacijo in izvedbo občinskega tekmovanja mladih iz znanj in veščin s področja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite, saj smo že drugo leto organizatorji tega tekmovanja. Pri vsem tem pa ne smemo zanemariti vloge in sodelovanja osnovne šole »Franc Pasterk-Lenart« Mežica, taborniške organizacije, občinske gasilske zveze, občinskega sveta zveze sindikata, občinske konference SZDL, ki so akcijo materialno in v nekaterih primerih tudi strokovno podprli.

Druže Tito, mi ti se kunemo...

Bistven korak smo storili pri podružbljanju nabornih zadev, saj danes ugotavljamo in čutimo, da smo soodgovorni pri kreiranju in izvajanju kadrovanja obveznikov — nabornikov za različne rodove naše JLA. Seveda pa še tu in tam prihaja do pojavov, s katerimi se ne strinjamo v celoti (ti se pojavljajo predvsem pri kadrovanju mladincev, ki so aktivni športniki). Skratka utrdili smo položaj in sodelovanje mladinske organizacije pri kadrovanju, stvari smo razširili na odločanje širše množice in ne le predsednikov osnovnih organizacij zveze socialistične mladine.

Zgledno uresničujemo sprejete naloge na področju spomeniškega varstva, saj osnovne organizacije zveze socialistične mladine iz šol in organizacij združenega dela vestno in odgovorno skrbijo za veliko število spomenikov in spominskih obeležij širom naše občine.

Ena izmed oblik usposabljanja mladih na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite je tudi organizirano izvajanje tekmovanj z različnimi nazivi in temami (mladost v pesmi in besedi ter spretnosti. Tito — revolucija — mir). Uspe-

lo nam je v ta tekmovanja vključiti širši krog mladih tako v šolska, krajevna kot občinska tekmovanja. V ta tekmovanja vključujemo tudi pripadnike JLA — predvsem vojake iz graničarskih enot (naših karavlov). V tem obdobju smo bili organizatorji regijskega in republiškega tekmovanja »Tito — revolucija — mir«.

Seveda pa naših vojakov ne vključujemo le v tovrstna tekmovanja, ampak skupaj z njimi organiziramo športna in kulturna srečanja in delovne obiske. Tako smo graničarjem pokazali dve večji delovni organizaciji, in sicer Rudnik svinca in topilnica Mežica in Železarno Ravne, kjer so se poblize seznanili s proizvodno problematiko, samoupravnostjo in politično organiziranostjo.

Akcij na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite ter ohra-

njevanja revolucionarnih tradicij je bilo še več: od pohodov in predavanj do posvetov. Ni namen poročila le v naštevaniu le-teh, ampak tudi v tem, da nakažemo posamezne probleme.

Posebej moramo opozoriti, da prihaja v posameznih osnovnih organizacijah do nepoznavanja odgovornosti oz. nresnosti pri izvajanju družbene samozaščite, ki se kaže predvsem v pasivnem odnosu osnovne organizacije zveze socialistične mladine do pojavov kraj, poškodovanja družbenih stvari itd. Premalo pozornosti posvečamo delu in delovanju komitejev za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Niso redki primeri, da mladinska organizacija nima obrambnega načrta oziroma so le-ti nedodelani in nedorečeni.

Poročilo, kot je pred vami, le okvirno zajema rezultate našega dela v preteklem letu. Pisano je z namenom, da ga na problemski seji dorečemo in sprejmemo na osnovi ugotovitev konkretne usmeritve dela za obdobje 1982—1983.

Komisija za SLO in DS
pri OK ZSMS Ravne na Koroškem

Potovanje po Grčiji

Letos sva se s fantom odločila, da ne bova zapravljala časa po plažah, ampak si bova ogledala našo sosedo Grčijo. Naredila sva načrt, zbrala najnujnejše informacije, prikrbela sva si vizum ter karte za ladjo, oprtala nahrbtnika in se podala na pot.

Od Reke do Igumenitse sva potovala z ladjo (dan in pol). Spali smo na palubi v spalnih vrečah. V Igumenitso smo pripotovali malo utrujeni od vožnje, od negibanja so nas bolele noge. Pot sva nadaljevala do ene izmed največjih znamenitosti Grčije, do Meteore. Vožnja je bila srhljiva in bolje bi bilo, da ne bi gledala skozi okno, saj je bila cesta, dolga več kot 100 km, en sam prepad. Ob cesti je bil križ pri križu in zve-

dela sva, da so se na tem mestu ubili ljudje. Še to! Najvišji prelaz, kamor smo se povzpeli, je bil visok 1750 m — višji kot Uršlja gora.

V Meteoro sva prišla pozno popoldne in sva poiskala kamp, ki mi je bil všeč zaradi domačnosti. Naslednji dan sva si ogledala dva samostana (Varlaam in Meteoron). V samostanu so me začudeno pogledali in mi potem obrazložili, da ne bi smela imeti hlač. Ampak se je vse dobro izteklo. Posodili so mi plastično krilo, jaz pa sem si hlače malo zavihala. Za drugi samostan pa sem se preoblekla v svojo obleko, in to kar za avtobusom. Meteoron in Varlaam sta iz 16. stol. Samostani so zanimivi, ker stojijo na

Tudi letos smo odgovorno in resno pristopili k evidentiranju mladincev za pohod po poteh slovenske delegacije na II. zasedanje AVNOJ-a. Izmed 16 kandidatov smo izbrali dva mladince, ki sta ustrezala vsem merilom (pohoda sta se udeležila od 3.—17. VII. 82).

Veliko naših mladincev pa je sodelovalo v pohodih, ki so jih organizirale borbevske organizacije v naši občini in regiji. Res pa je, da smo se tudi tu srečevali s problemom neudeležbe: razlogi so bili predvsem v slabi informiranosti, kratkem časovnem roku in organizaciji (nerazumevanju dogovorov).

Pri organizaciji pohodov, katerih smo bili neposredni nosilci sami, nam je priskočil na pomoč občinski štab teritorialne obrambe, ki je materialno podprl akcijo...

Pozejdonov tempelj na Sounionu, najbolj južnem rtu Evrope

visokih skalah. Včasih je bilo na teh skalah 24 samostanov, danes so ohranjeni le še štirje. Prek Larise in Lamie sva se po lepi cesti peljala do kampa Kamena Vurla.

Naslednji dan sva šla do Termopil; tu je spomenik špartanskemu kralju Leonidu, ki se je s svojimi vojaki upiral perzijskemu kralju Kserksu, vendar so bili zaradi izdajstva premagani. Na grobu je napisan slaven epigram: »Tujec, ko prideš v Šparto, povej, da še zmeraj ležimo v klancu stražarji zvesti, kakor je velel ukaz.«

Od tod sva se napotila v Delfi, v znano preročišče. Na žalost Grki hitro zapirajo muzeje (po našem času ob 1 uri popoldne, po njihovem ob 3) in tako sva ta dan ostala praznih rok. Sicer pa morajo tudi Grki živeti od turizma; izložbe so od zunaj in te same vabijo, da se ob njih ustavljaš in tudi kupiš kakšen spominek, saj je za naše razmere poceni. Tudi gostilne so vabljive; v eni diši po suvlakijah — to so ovčji račnjici, v drugi po ribah, nekje se v izložbah košatijo slaščice... Naslednji dan sva si ogledala muzej ter sveti okraj, kjer je ohranjena zakladnica Atencev, ostanki Apolonovega templja, gledališče in stadion. V divji grabi izvira Kastalski studenec, kjer so se morali romarji umivati, preden so stopili na sveti prostor.

Pot sva nadaljevala do Teb, kjer sva se ustavila v zelo zanimivem muzeju (zanimivem zaradi majhnih figuric Tanagra ter poslikanih glinastih krst).

Najin naslednji postanek so bile Atene z impozantno Akropolo. Preden tega ne vidiš, ne moreš verjeti in tudi, če pokušaš opisati, ne najdeš pravih besed. To je treba videti! Trupe turistov najrazličnejših narodov in narodnosti se valijo od Propilej do Partenona. Tu nehoti pozabiš na vročino, ki naju je spremljala že vse dni. Po ogledu Akropole sva se sprehodila po velikem trgu Omonia. Lepe so novejšje stavbe, vendar v starem stilu, kot so knjižnica, skupščina in akademija. Popoldne sva se iznenada odločila za ogled suniona, najjužnejšega konca Evrope s Pozejdonovim templjem. Ljudje pravijo, da je tu najlepši sončni zahod na svetu — takrat, ko se sonce upre v stebre Pozejdonovega templja. Obhajajo te resnično veličastni občutki, ko razen templja, v katerega se razlivajo zadnji sončni žarki, in legega sinjega morja ne vidiš ničesar več. Prespala sva v kampu, oddaljenem 5 km od zgodovinskega spomenika.

Ponovno sva se zapeljala do Aten, se še ves dopoldan potepala po ulicah, popoldne pa sva se peljala čez Korintski prekop do novega Korinta in dalje do kampa Kati

Almiri; zjutraj sva za osvežitev skočila v morje. Sedaj sva seveda že na Peloponezu in zdi se mi, da se je tudi rastje takoj za tem, ko smo prestopili Korintski prekop, spremenilo. Grčija me je presenetila zaradi goratosti, zaradi čudovitih nasadov oleandrov raznih barv ob cesti... Na Peloponezu pa se razprostirajo na obeh straneh ceste nasadi limon in pomaranč.

Ustavila sva se na naslednji zgodovinski postojanki, v Mikenah, kjer je bila razvita mikenska kultura — ustvarili so jo iz Azije priseljeni Ahajci. Znamenita je Artrejeva grobnica, kjer je pokopan njegov sin Agamemnon, ter grad z levjimi vrati.

Iz Miken nadaljujeva pot preko Navpliona in Argosa (dve zelo zanimivi srednjeveški mesti z ohranjenim obzidjem) do Epidaurusa. Le-ta slovi po znamenitem, najakustičnejšem gledališču na svetu. Vsak bi rad to akustičnost preizkusil — eni šepetajo, drugi mečkajo papir, tretji mečejo razne predmete navzdol... Včasih je bil tu znani kulturni prostor, kjer so častili boga zdravilstva Eskulapa (gojili so sveto kačo — od tod znak medicine, kača).

Zadnja postojanka, ki sva jo želela spoznati, je bil stari Korint. Središče odkopa-

nega prostora je Agora, rimski trg, ki so ga nekoč obdajala stebrišča, prodajalne in javne stavbe. Na tem prostoru stoji mogočen Apolonov tempelj v dorskem stilu.

Če bi bila še kaj pri močeh in če ne bi imela nahrbtnikov, bi se povzpela še na Akro — Korint (to je hrib z nekdanjim gradom).

Izbrala sva si pot do Riona, Antiriona, Arte do Idannine; tu sva si ogledala stari grad in mošejo Aslan Aqe, ki je preurejena v muzej. Že skoraj ves popoldan sva se sprehajala po ulicah; zvečer, ko sva iskala kamp, pa sva ugotovila, da morava zaradi močvirja — tu je jezero — narediti ogromen ovinek čez vse mesto. V Idannini so mi pošle moči, zato je moral še mojo prtljago nesti fant.

Na kratko želiš zbrati vtise o popotovanju. Samo z eno besedo lahko rečem, da je bilo čudovito in da se bom še vrnila v prijazno, lepo Grčijo.

Ljudje so ustrežljivi, poskušajo te razumeti, čeprav govoriš njim tuj jezik. Občutek sem imela, da imajo radi Jugoslovane. So sproščeni, kar vidiš predvsem ob buzukiju; ponosni so na svojo glasbo. Grčija je južna dežela in vseskozi sem mislila, da je tu čutiti zanemarjenost. Bila pa sem prijetno presenečena: ne le založene trgovine, tržnice, gostilne — vse daje vtis urejenosti.

Na tržnicah se bohoti sadje, da ne veš, katerega bi kupil. Vse je tako lepo, vabljivo. V takšni vročini ti pa sadje še kako tekne! V gostilnah so založeni z najrazličnejšimi jedmi — ob klasičnih evropskih jedeh ponujajo tudi grške specialitete. Ponovno sem bila presenečena nad ceno jedi (za obilno južino s 1/2 l njihovega belega retsina — to je smoljeno vino, sva plačala malo manj kot 20.000 starih din!).

Všeč mi je bilo, ker lahko veliko toplih jedi dobiš kar na ulici — od raznih sirovih, mesnih, sadnih zavitkov, do suvlakijev, pizz... Pijače prodajajo v konzervah, ki pa so povsod — ne glede na to, ali si jih kupil v gostilnah, trgovinah, na ulici — ledeno hladne. Problem je le z vodo, ki jo lahko kupiš v trgovini v plastični steklenici — pakirana je 1,5 litra, v gostilnah in slaščičarnah ti jo servirajo kot »predjed«, saj je izredno cenjena.

Kampi so urejeni, dajejo ti vtis »domačnosti«, saj so bili vsi majhni in po naporni »rajži« si je skoraj vsak najprej oddahnil v gostilnici in slišal si, kako so premelevali vtise tega zadnjega dne, risali so po zemljevidih, pisali doživetja. Za konec lahko samo še enkrat napišem, da je bilo enkratno in da se bom — vsaj upam, še enkrat vrnila v Grčijo, drugič manj turistično in bolj užitekarsko.

Barbara Sušnik

Učenci osnovnih šol pišejo

POSTALI SMO PRAVI ŠOLARJI

Konec je brezskrbnih počitnic. Zopet smo v šoli. Dobili bomo naloge. Trudili se bomo, da bomo dosegli čimveč. Prvi šolski dan pa ni pomemben le za nas, še posebej radovedno so ga pričakovali prvošolčki, ki so postali pravi šolarji.

Obiskali smo jih in se z njimi pogovarjali. Nekateri so odgovarjali korajžno, drugi boječe in zadržano. Posamič ali skupno so povedali nekaj svojih misli ob vstopu v šolo:

— VESELA SEM, KER SEM POSTALA PRAVA ŠOLARKA.

— V ŠOLO SEM PRIŠEL ZATO, KER SEM ŽE VELIKO STAR.

— DANES SEM VESEL, KER SEM ŠEL PRVIČ V ŠOLO.

— V ŠOLI BOMO ČITALI, RAČUNALI, PELI, RISALI, TELOVADILI IN SE IGRALI.

— RADA BI SE NAUČILA PISATI IN BRATI.

— V ŠOLO SMO PRIŠLI ZATO, DA BI POSTALI PIONIRJI.

— POSLUŠALA BOM TOVARIŠICO.

— V ŠOLI SO NAS LEPO SPREJELI.

— ZAPELI SO NAM IN ZAIGRALI IGRICO MUCA COPATARICA.

— PRIDNO BOM PISAL DOMAČE NALOGE.

— PRIDNI BOMO NA POTI V ŠOLO.

— PRAVILNO BOM PREČKALA CESTO.

— POZDRAVLJALA BOM STAREJŠE LJUDI.

— RISALI SMO ŽE IN DOBILI DOMAČO NALOGO.

— DOBILI SMO UČENCA IZ BOSNE. NAUČILI GA BOMO SLOVENSKEGA JEZIKA.

— SONCE SIJE ZATO, KER SMO PRIDNI.

Prvošolčkom želimo veliko prijetnih šolskih dni in varno pot v šolo.

Novinarski krožek OŠ Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

Kako bomo rešili zaposlovanje

(s seje predsedstva OK SZDL)

Skupna poraba sili čez rob; kako zagotoviti socialno varnost delavk v tovarni hlačnih nogavic; honorarnega in pogodbenega dela je še zmeraj toliko, da bo treba odločneje ukrepati.

Na sestankih postaja čedalje bolj živahno. Ljudje se ne dajo odpraviti na kratko, marveč ostro zahtevajo natančnejših pojasnil, če so stvari postavljene bolj načelno in splošno. Živahno je bilo tudi 15. septembra na seji predsedstva OK SZDL. Na dnevnem redu je bila obravnavanje rezultatov gospodarjenja v OZD za prvo polletje, problematika zaposlovanja v občini Ravne, poročilo o prostorskem planiranju v občini Ravne in poročilo o delovanju celodnevni OŠ v občini. Za podlago obravnav je bilo gradivo za 5. sejo vseh teh zborov SO Ravne.

V razpravi o rezultatih gospodarjenja v prvem polletju 1982 so se ponovno zavzeli za odgovornost, pa tudi izrazili dvom, ali je poročilo res objektivno in

ali so strokovne službe sposobne povedati, kaj je vzrok za padec fizične proizvodnje v gospodarstvu. Poročila pa da naj bodo bolj konkretna, ne tako splošna, saj delegatom to nič ne koristi, ker nimajo drugih virov informacij. Za železarno in rudnik je bilo pojasnjeno, da so velike težave s pomanjkanjem repromateriala in energetskih virov (mazut, elektrika, nafta).

Skupna poraba je daleč previsoka, so ugotovili, a ostali brez odgovora na vprašanje, kako je mogoče, da so sredstva za propagando (reklamo) porasla za 300%. Zato so sklenili, naj zadevo obravnavajo še druge družbenopolitične organizacije.

Zeleti so tudi jasno informacijo, zakaj je toliko službenih potovanj v tujino in kakšen je

njihov učinek, indeks je namreč precej porasel. V OZD potujejo največ in zato vprašanje, zakaj imamo potem razne zbornice, komiteje za izvoz, predstavništva v tujini, združenja — kaj vsi ti delajo?

Pri obravnavi problematike zaposlovanja v občini Ravne je bilo rečeno, da že leta v občini ni strokovnjaka, ki bi se ukvarjal s kadri, da ni nobene ustrezne občinske kadrovske politike, da nam že leta ne uspe zadovoljivo rešiti zaposlovanja, da ves čas ostajamo nekako na dnu — precej pod poprečjem republike. S tem ko zapiramo vrata delovnih organizacij, samo nazadujemo. Najhujše pa še grozi, kajti delavke v Tovarni hlačnih nogavic na Prevaljah in v Otiškem vrhu nimajo zagotovljene socialne varnosti, saj nemški podjetnik ni več sklenil pogodbe za naslednje obdobje. Tako se lahko zgodi, da bo prihodnje leto treba poskrbeti za okoli 400 delavk. Za zdaj še nihče ne ve, kako to rešiti.

Ostro so obsodili honorarno in nadurno delo. Zakaj imata Gradis in lekarna Ravne toliko nadur, da gredo že v tisoče? Kaj so pri Stavbeniku in drugod delali v režijskih in pogodbenih urah! Kdo dopušča, da na Rdečem križu Ravne opravlja delo honorarno upokojenka, ki dobi honorar v višini normalne plače in s tem nekemu odžira delo? Sklenili so, naj se ponovno preverijo vse honorarne zaposlitve in potem uvede akcija.

V občini Ravne je 30 oseb, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitve, od tega v železarni 21, ki opravljajo naslednja dela in naloge:

- vodja proizvodnje
- delovodja (2)
- vodja čistilnice
- skladiščnik
- razporejevalec gredic
- KV ključavničar
- skoblar

- voznik
- svetovalec KPO
- vodja službe za samozaščito
- vodja obrambnih priprav
- administrator
- KV obratni električar
- KV rezkalec
- kovač
- vodja obračuna stroškov
- skladiščnik
- evidencičar
- 2 vodji služb.

Večina teh že ima sklep, do kdaj se jim podaljša delovno razmerje. Ob nadurnem, pogodbenem delu in honorarčenju je rezerva zaposlovanja še v pravočasnih upokojitvah vseh, ki izpolnjujejo pogoje.

V štipendijski politiki niso upoštevali izobraževanja ob delu, zato se dogaja, da štipendiramo tehnike, ni pa kam zaposliti tistih, ki so se izobraževali ob delu.

O prostorskem planiranju in delovanju celodnevne šole pa objavimo, če bo kaj tehtnega o tem rekel zbor združenega dela.

Z. Strgar

NOVICE ZA FUŽINAR

OD ZA DELO PREK POLNEGA DELOVNEGA ČASA NAJ SE ŠTEJE V POKOJNINSKO DOBO

● Ob razpravah o težah novega republiškega zakona o pokojninsko invalidskem zavarovanju so v tozidih, kjer morajo pogosto opravljati delo prek polnega delovnega časa, ponovno oživele zahteve, da se mora le-to šteti v pokojninsko osnovo. Največ takih pripomb je bilo v SGV in SiD.

Konferenca delegacij za pokojninsko invalidsko zavarovanje je zato poslala delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve pobudo, da se v samoupravnih splošnih aktih o delovnih razmerjih natančno opredelijo dela in naloge, kjer se na osnovi zakonskih določil lahko opravlja delo tudi prek polnega delovnega časa. Zahteva konference pa je tudi, da se OD za tako delo šteje v pokojninsko osnovo.

Odgovor strokovne službe bomo objavili.

(Vir: zapisnik konference delegacij)

SKRUNJENA SPOMINSKA OBELEŽJA

● Spominsko obeležje padlim borcem pri cerkvi sv. Antona na Ravnah je objestna roka počekala z voskom, obkrožila in prečrtala nekaj imen. Vandalizem torej tudi pri nas, ne le v avstrijski Koroški.

Uredništvo

ZAHVALA DELEGATOM

● Vsem, ki jim je septembra potekel mandat v samoupravnih organih, se družbenopolitične organizacije v imenu vseh delavcev zahvaljujejo za delo.

Delegati, nedvomno ste s svojim delom veliko prispevali za še boljše družbenoekonomske odnose in potrdili, da je samoupravljanje z delegatskim sistemom edina prava pot našega razvoja.

ZAHVALA IZ ČSSR

● V imenu železarne POLDI iz Kladna na Češkem, posebno v imenu tistih, ki so v okviru dopustniške izmenjave med tovarnama preživeli dopust v Portorožu, se je zahvalil dipl. ing. Bohumir Tlustý, predsednik sindikata. Njihovi delavci so pri nas preživeli lep dopust in se vrnili domov z dobrimi vtisi. Posebno zahvalo izrekajo tov. Šaterju in njegovemu kolektivu. Tudi v prihodnje želijo, da bi se medsebojna dopustniška izmenjava nadaljevala.

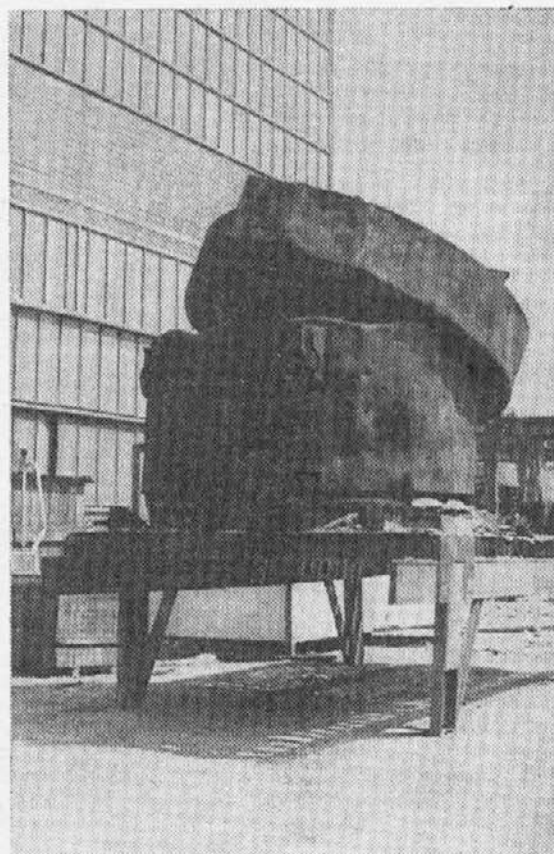
(Vir: dopis tovarne POLDI)

KJE PROSTOR ZA MRTVE

● Na Barbari resno zmanjkuje prostora za pokopavanje. SKIS Ravne name-rava pokopališko obzidje razširiti na zemljišče, kjer zaenkrat še stojijo stanovanjske hiše. Vendar se stvar zapleta: naša delavka, ki stanuje v eni izmed njih, ne more dobiti stanovanja v železarni mimo prednostne liste. Menda je spet na potezi SKIS, saj so v ceno pokopov vračunani tudi stroški za širjenje pokopališča.

(Vir: gradivo za 14. sejo odbora za družbeni standard)

»Skleda«

Nova oblika delovnega časa

Zahteva po istočasnem začetku z delom vseh zaposlenih je preživela. Toda mnogi še vseeno mislijo, da spremenljivega delovnega časa v industrijsko proizvodnjo ni mogoče vnesti, češ da je s tehnologijo že vse določeno. Pa ni tako, le temeljitejše priprave nanj so potrebne. V železarni jih ravnokar izvajamo.

V POŠTEV PRIDE PREMAKLJIVI DELOVNI ČAS

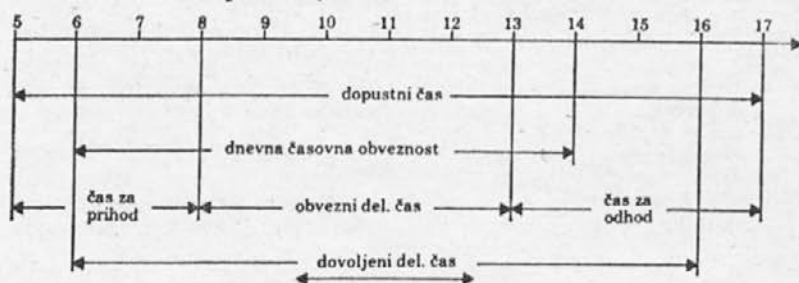
Med več možnimi oblikami spremenljivega delovnega časa (premakljivi, dinamični, svobodni delovni čas, delavnik z omejeno ali s svobodno izbiro) je lahko za naše razmere ustrezen premakljivi delovni čas.

Ta oblika ne ohranja togosti in ne zmanjšuje produktivnosti. Možnih je več variant glede na večjo ali manjšo svobodo izbire delovnega časa (glej skico).

Dopustni čas je čas najzgodnejšega možnega začetka dela do najkasnejšega dopustnega konca dela. Njegova dolžina je odvisna:

- od širine izbire, ki jo želimo imeti
- od tehnoloških zahtev delovnih mest in služb

Razdelitev dneva v premakljivem delovnem času

- od prometnih razmer, prihodov in odhodov avtobusov, vlakov
- od zakonskih zahtev in omejitev
- od bioritma posameznika.

Obvezen delovni čas je tisti, ko morajo biti vsi delavci prisotni. Vsak izostanek ali zamuda se obravnava podobno kot pri togem delovnem času. Normalno je, da mora biti krajši od dopustnega, dolžina se določa po prej navedenih merilih s poudarkom na:

- medsebojni povezanosti delovnih mest v delovnem procesu
- na zahtevah po stalnem komuniciranju in vezanosti na kontaktiranje z zunanjimi partnerji.

Premični čas, ko delavec lahko izbira in ni obvezen prisoten (čas za prihod in čas za odhod). Znotraj tega intervala ima delavec pravico v kateremkoli trenutku začeti oz. končati z delom. Dejavnike za njegovo določanje smo že navedli.

Dnevna časovna obveznost je samo še obračunska kategorija. Na njeni osnovi določimo delavčovo časovno obveznost za obračunsko obdobje, največkrat pa je osnova za obračun vseh odsotnosti.

Dovoljeni delovni čas. To je največji obseg dela, ki je dovoljen v nekem delovnem dnevu, pogosto do 10 ali 12 ur.

Nadurno delo se določi v samoupravnem splošnem aktu. Vselej mora biti vnaprej odrejeno, največkrat pa dobi delavec plačanega šele, če je njegov dejansko opravljeni delovni čas v obračunskem obdobju večji od časovne obveznosti.

Odmori. Smiselno bi bilo, če bi bili premakljivi. To pa zahteva dobro delovno disciplino oz. neko dodatno evidentiranje.

VEČ PREDNOSTI KOT SLABOSTI

Izkušnje v svetu in pri nas po 15-letni izkušnji te oblike delovnega časa kažejo dobre rezultate, mi pa si pogledimo nekaj splošnih dokazov za in proti.

Prednosti

- boljše izkoriščanje delovnega in prostega časa
- zmanjšanje izostankov z dela in zmanjšanje fluktuacije
- zmanjšanje nadurnega dela
- boljše počutje delavcev in boljša delovna klima
- ideja spremenljivega delovnega časa s svojimi zahtevami po dogovarjanju, sodelovanju, nadomeščanju in drugem povečuje odgovornost delavca o delu, občutek samostojnosti in neposrednega odločanja o lastnem delu.

- večja učinkovitost dela neposredno vpliva tudi na poslovne rezultate delovne organizacije
- manjše prometne konice.

Slabosti

- težje je planirati in koordinirati delo
- omejena je možnost komuniciranja v celotnem delovnem času
- težja je kontrola prizadevanja posameznika pri delu
- neenakopravnost vseh delavcev pri določanju delovnega časa lahko vodi k poslabšanju delovne klime.
- problem evidentiranja in stroški.

NE POVSOD HKRATI

Ena izmed zahtev uvajanja premakljivega delovnega časa je postopnost, ki jo moramo razumeti v dveh smereh:

1. Začeti moramo tam, kjer bo to najlažje: v delovnih skupnostih in nekaterih TOZD skupnih in spremljajočih dejavnosti, v tistih oddelkih in službah, ki imajo za to največ možnosti in potreb, in ravno tako ne na vseh delovnih mestih v teh organizacijskih enotah.

2. Začeti moramo tudi z manjšo stopnjo svobodne izbire delovnega časa (manjši časovni interval za prihod na delo in daljši čas obvezne prisotnosti).

V Pnevmatičnih strojih dela tudi precej žensk

V času, kot to pišemo, še ni izdelan celoten predlog novega delovnega časa. Še enkrat omenimo, da ni racionalno sprejeti popolnoma enake oblike delovnega časa za vse enote, ki bodo že v prvi fazi prešle na spremenljivi delovni čas. Priporočljivo pa je, da začnemo z obliko delovnega časa, ki ima podobne pomembnejše značilnosti. Torej, ko bo delavski svet delovne organizacije sprejel izhodiščni predlog premakljivega delovnega časa, bo le-ta na javnih razpravah v delovnih skupnostih in nekaterih TOZD doživel nekatere dopolnitve in spremembe.

KJE NAJ BI ZAČELI?

Predvidoma v vseh delovnih skupnostih in v naslednjih TOZD: Komerčiala, Družbeni standard, Kontrola kakovosti, PII, RPT, Transport, ETS, SGV.

NAJLAŽJE PRI ENOIZMENSKEM DELU

Varianta premakljivega delovnega časa za delavce, ki delajo na eno izmed:

- Normalni delavnik od ponedeljka do petka in delovno soboto: 6—14
- Obvezni delovni čas vsak delavnik: 8—13
- Dovoljeni delovni čas: 5—20
- Maksimalno število delovnih ur v delavniku: 12 ur
- Čas za prihod na delo vsak delavnik: 5—8

Čas za odhod z dela vsak delavnik: 13—20

Dovoljen mesečni presežek: 24 ur

Dovoljen mesečni primanjkljaj: 4 ure

Dovoljeni odkloni od predpisanega mesečnega fonda delovnih ur (tako pozitivni kot negativni) se prenesejo v naslednji mesec. V mejah teh odklonov se delavcu plača planirani mesečni fond delovnih ur.

TEŽKO BELEŽITI

Eden od pogojev normalnega funkcioniranja premakljivega delovnega časa je točna evidenca delovnega časa. Zato je potrebno mehansko merjenje časa. V prvi fazi bomo žigosali kartice v žigosnih urah in nato ročno izpisali opravljene delovne ure. Glede na število zaposlenih in večjo objektivnost bi bilo smotno preiti na računalniško obdelavo.

NAJPREJ POSKUSNO

Pri premakljivem delovnem času gre za usklajevanje med zahtevami dela in potrebami posameznika, kar pomeni večjo učinkovitost in osvoboditev delavca. Prvi pogoj je, da zagotovimo funkcijsko sposobnost delovnih mest, kar med drugim pomeni odgovornost delavcev do delovnih zahtev. Delavcem, ki ne bodo pripravljeni vračati zaupanja delovne organizacije, se mora pravica do spremenljivega delovnega časa odvzeti.

Samo Šavc

VEČINA SREDSTEV KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA ZA VRTEC NA JAVORNIKU

Občani naše občine smo se v aprilu leta 1979 znova odločili, da s samoprispevkom pomagamo reševati skupne zadeve. Vse tedanje krajevne skupnosti so skrbno pripravile programe, po katerih naj bi sredstva, zbrana s samoprispevkom, kar najbolje obrnili v prid kraju in ljudem. Ob tem so se zavedali, da bodo nekatere potrebe morali reševati skupno, se pravi z združevanjem sredstev. Iz tega je nastal dogovor, da polovico zbranih sredstev namenimo za gradnjo objektov družbenega standarda, preostalo polovico pa za krajevne potrebe.

O prvem je bil sprejet poseben samoupravni sporazum, kjer so bili določeni viri sredstev in seveda vrstni red oziroma prednostna lista gradenj. To listo si med drugim lahko ogledate v Almanahu občine Ravne. O drugem, to je tistem delu, ki krajane Raven najbolj zanima, velja posebej spregovoriti.

Bivša KS Ravne na Koroškem je za ostalo polovico samopriskpevka predložila izgradnjo enega samega objekta — otroškega vrtca na Javorniku. Računali so, da bodo zbrana sredstva dovolj, da bi na Javorniku lahko zgradili prepotreben vrtec do aprila 1984. leta. To naj bi obenem bil prvi vrtec, ki bi v oskrbo sprejel tudi dojenčke, saj je znano, da je potreba po takem varstvu velika, da pa noben sedanji vrtec tega ne more zagotoviti. Načrtovalci so se torej odločili za res potreben objekt. Žal velja pripomniti, da so cene gradbenih storitev od tedaj tako narasle, da niso prav brez osnov govorice, da z razpoložljivimi sredstvi samopriskpevka vrtca ne bomo mogli zgraditi. Stiska z denarjem je vodila gradbeni odbor, ki vodi vse zadeve v zvezi z izgradnjo vrtca, da je predlagal etapno izgradnjo in seveda znatno pomoč združenega dela. Prav bi bilo, da bi o izgradnji javorniškega vrtca spregovorili odkrito in poiskali take rešitve, da bi objekt zgradili in predali namenu v obljubljenem roku.

Sedaj pa še nekoliko o zbranih sredstvih samopriskpevka in njihovi porabi. Zbrana in porabljena sredstva krajevnega samopriskpevka od 1. 7. 1979 do 31. 8. 1982 so:

I. Zbrana sredstva	30.876.801,35 din
II. Porabljena sredstva	
1. Za skupne naložbe v občini (50 %)	14.160.175,90 din
2. Izločena za VVZ Javornik (na posebni račun)	520.000,00 din
3. Vročeno pri LB TKB Slov. Gradec za VVZ Javornik	10.000.000,00 din
4. Posojilo bivši KS Ravne (sredstva so samo začasno vezana pri LB TKB Slov. Gradec in se vrnejo septembra 1983) — za udeležbo pri poslovnih prostorih (nad novo knjigarno)	1.700.000,00 din
5. Posojilo za dokončanje izgradnje Magistrata (za izposojeni znesek so vse KS z Raven podpisale samoupravni sporazum o vračilu sredstev. Denar mora biti vrnjen do konca gradnje vrtca ali že prej.)	1.299.498,50 din
6. Bančna provizija in stroški SDK	49.062,10 din
III. Sredstva na posebnem računu (kraj. samopr.)	3.148.064,85 din

Iz tega sledi, da smo do sredine obdobja, za katerega je razpisan samopriskpevek, sicer zbrali lep kup denarja, vendar moramo računati s tem, da bo v naslednji polovici razkorak med nateklimi sredstvi in dejansko ceno vrtca prej večji kot manjši. Predvidena cena vrtca na Javorniku je bila 35.000.000,00 dinarjev, vendar v sedanjem času zagotovo ni gradbenega podjetja, ki bi tak objekt za ta denar zgradilo.

Viri podatkov:

- Almanah občine Ravne
- računovodstvo strokovne službe ravenskih KS

Ivan Vušnik

Somernost

naloga. Vendar je res, da v tem času ti redni obiski izostajajo, ker sta zaradi porodnega dopusta in specializacije na razpolago samo dva obratna zdravnik.

Da zdravnik odkrije simulant, potrebuje dva do tri dni, preden opravi vse potrebne preiskave. Vzrokov za stalež je okoli 300 in že zato ni mogoče preprosto ugotoviti, kdo je simulant in kdo ne. Med zdravniki se celo širi krilatica, da je biti obratni zdravnik toliko kot kazni, saj je ta nenehno razpet med delavca, njegovega nadrejenega in seboj kot zdravnikom.

Starejši delavci poznajo anekdoto o tem, kako je nekoč pri nas zdravil simulant zdravnik Erat: Je prišel zjutraj, se je ustavil v čakalnici, grdo gledal po ljudeh in šel v ordinacijo. Čez deset minut je spet stopil v čakalnico, gledal po ljudeh še bolj grdo in potem začel delati. Po drugem ogledu so baje vsi, ki niso bili bolni, jadrno pobrisali iz čakalnice.

Pri nas toleriramo alkoholizem

Na jezo delavcev zaradi participacije so zdravstveni odgovorili, da v občinskem zdravstvu od tega nimajo nobenih koristi, ampak samo dodatno administrativno delo, da pa se bo ta z novim zakonom še razširila.

Obratna zdravnica ugotavlja, da naši slabi medsebojni odnosi v železarni zelo vplivajo na obisk v zdravstvenem domu in da v železarni mogoče toleriramo alkoholizem; večnoma do tiste stopnje, ko delavec pride k zdravniku že kot pravi alkoholik. Naši so se s tem strinjali, pa tudi rekli, da »ni kriv dohtar, če naš človek hodi k njemu« in bi morali mi sami že zdavnaj kaj ukreniti. Zdaj si precej ometamo od manjših delovnih skupin (predvidene so v novih statutih tozgov in delovnih skupnosti), kjer bi uvedli

nekakšno terapijo, za katero pa nihče ni vprašal ne povedal, kakšna naj bo.

Za železarno je bolniški stalež še vedno največje zlo. Naši tudi ugotavljajo, da za znižanje v prvem polletju nima zasluga ne zdravstvo ne mi, ampak padec standarda. Slabosti pa so še drugačne, zanje ni imuno ne zdravstvo ne železarna, vendar si jih oboji težko priznajo, zato razgovor ni dal posebno dobrega rezultata. Marsikaka trditev pa se zdi prenapla, premalo utemeljena, da ne rečemo dogmatična. — Gotovo da imamo v obratni ambulanti dobre zdravnike, a tu je tudi največja fluktuacija; samo v zadnjih petnajstih letih se je v obratni ambulanti zvrstilo okoli 20 zdravnikov. Če podatek preračunamo, staž enega zdravnika ne da niti dveh let, kako pa naj v tem času spozna svojo klientelo dobro, delo delavca in objektivno razmere v njegovem delovnem okolju? Pri vsem pa upoštevajmo še to, da v obratno ambulanto večinoma prihajajo zdravniki začetniki, kar najbrž ne izpričuje dobre kadrovske politike. Laiki in zdravniki pa vedo povedati, da je delo obratnega zdravnika najtežje v splošnem zdravstvu in dosti premalo plačano glede na odgovornosti, ki jih imajo. Kajti ravno ti zdravniki obračajo tudi ogromne denarje — samo železarna je lani za bolniške do 30 dni plačala več kot dve milijardi in pol.

Nesramnosti, ki jih doživljajo zdravniki od delavcev tudi ni malo, saj se neredko primeri, da »bolnik« zmerja in žali pa tudi grozi zdravniku, če mu ta ne da bolniške, da nekateri mojstri resno bolnega tožijo zdravniku za simulant, ker so z delovcem v konfliktu itn.

Tako obsežne problematike, kot se kaže na eni in na drugi strani, ne reši en razgovor, zato so bili še napovedani, z njih pa bomo tudi poročali. Z. Strgar

Ni zdravnik kriv, da naš človek hodi k njemu

V zdravstvu ni viškov denarja, kot so bili v nekaterih SIS, ki so denar vrnilo združenemu delu, to pa ga je namenilo pospeševanju izvoza. Nasprotno, zdravstvo je imelo v prvem polletju 335 milijonov starih dinarjev primanjkljaja, pričakujejo pa še naraščanje stroškov, saj so se prvim avgustom že podražila zdravila. Vseeno so ob polletni oceni stabilizacijskih ukrepov ugotovili uspehe na področju zdraviliškega zdravljenja, bolniške so se zelo znižale, hitrejši so postopki, ki določajo stalež, potrošnja zdravil je precej manjša, tudi stroški na zavarovano osebo so pri nas nižji kot v sosednjih občinah. — Toliko smo zvedeli uvodoma od zdravstvenih delavcev na razgovoru z našimi 8. septembra, kjer so se pogovarjali o vprašanjih, ki so jih delavci postavili maja letos na zborih, ko smo odločali o višjih prispevnih stopnjah.

Naši so v razgovoru ponovno izrazili nezadovoljstvo s kvaliteto zdravstvenega dela in dokaj ostro

obsodili neupravičeno bolniško po njihovem mnenju simulantov, ki jim uspe dobiti bolniško za dva, tri dni, »ko se njim zdi, ne, ko je potrebno«. Po izkušnjah ravnatelja jeklolivarne hodijo v bolniško mladi z visokimi OD, nasploh nedisciplinirani delavci, največ po 15. v mesecu, na soboto, nedeljo in ponedeljek, nekateri samo poleti, pozimi ne. So tudi spricevala konzilijev o omejeni fizični sposobnosti, ki jo komisiji narekuje delavec. Zato naj zdravnik spozna delavčevo okolje, pa bo manj simulantov, so zahtevali predstavniki železarne.

Zdravstveni delavci so zanikali slabo kvaliteto in zatrdili, da je delo kvaliteto in da je temu treba preprosto verjeti. V svetu je stalež v podobni industriji še večji. Slabo sodelovanje med zdravstvom in železarno so ocenili kot pavšalno sodbo in jo gladko zavrnili z navedbo, da obratni zdravniki hodijo v naše tozde, se seznanjajo z delavčevim okoljem in delom in je to njihova stalna

INDOK CENTER RAVNE DAJE PRVE REZULTATE

Poleg dokumentiranih gradiv, ki so obdelana po UDK sistemu, shranjena in na voljo zainteresiranim, je center občine Ravne izdal letos štiri številke referencialnih informacij, Almanah občine Ravne in predtem dve poskusni številki delegatskega glasila Odločanja. Almanah je izšel junija. Ni tak

kakor smo pri tej vrsti publikacij vajeni, ko poleg množice podatkov prinašajo še vrsto zanimivosti, članokov, esejev, literarnih tekstov in podobno. Almanah občine Ravne je natrpan s statističnimi podatki, začeni s površino in številom prebivalcev do devetinspetdesetega naslova, kjer se zaključijo s

podatki o sistemu informiranja. Slikovno ne daje več kot štiri fotografije naših krajev. Nizka naklada — 700 izvodov — pa sproža vprašanje, komu je Almanah sploh namenjen, gospodinjstev je namreč (kot izvemo iz Almanaha) o občini 7905.

Zakaj je Almanah tako strogo podatkovski in ima tako nizko naklado? Ker ni bilo časa, denarja in ljudi, da bi suhost postala sočnejša in zanimivejša? Drži, da na INDOK centru še vedno vsa dela opravlja en sam človek, vodja centra, gotovo pa bi bil še kdo pripravljen sodelovati s svojimi prispevki.

Referalne informacije seznanjajo zainteresirane s podatki o gradivih, ki so na INDOK centru dokumentirane (obseg, geslo, kratka vsebina). Delegatu so te informacije lahko v precejšnji pomoč, saj občasno dobi pregled nad tem, kakšna gradiva so kje obravnavali

in se lahko na INDOK centru z njimi tudi seznanijo, če ga stvari bolj zanimajo.

Odločanja še niso uresničena v svoji dobri zamisli. Glasilo naj bi služilo delegatom, jim dajalo kratke, jasne povzetke gradiv za delegatske skupščine. Ker pa se dogaja, da so npr. ene skupščine v prvi polovici meseca, druge v drugi, je zaradi te neusklajenosti težko izdajati glasilo v takem času, da bi bilo za vse prav, saj potrebuje svoj čas za pripravo gradiva, natis in razpečevanje. Če ta usklajenost ne bo dosežena, se bo pojavilo vprašanje o smiselnosti in namenu Odločanj.

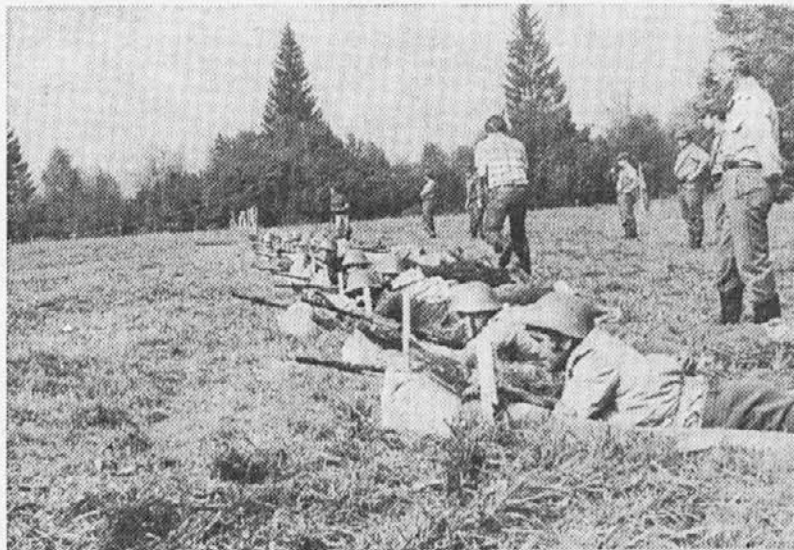
Indok center torej kljub začetnim težavam daje rezultate, zato smemo pričakovati v njegovem razvoju vedno več in ustrezno kvaliteto, ki pa je seveda odvisna tudi in predvsem od uporabnikov.

Z. Strgar

USPEŠNA AKCIJA NA POLJANI

V okviru letnega programa usposabljanja in urjenja pripadnikov narodne zaščite in članov za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito, je 18. in 19. septembra letos na občinskem strelišču na Poljani potekalo obvezno streljanje s polavtomatsko vojaško puško.

sobljenost, predvsem pa, da so disciplinirani in se dobro zavedajo, kakšna pomembna naloga jim je zaupana. Poudariti moram, da bodo vsi tisti, ki septembra niso prišli na strelske vaje in ki niso zadovoljivo opravili obveznega streljanja, to morali opraviti kdaj drugič. Sicer

Na položaju

»Prek tisoč članov narodne zaščite in članov za SLO in družbeno samozaščito iz železarne Ravne je nadvse uspešno opravilo obvezne strelske vaje s polavtomatsko puško. Vsi so pokazali tudi dobro borbena uspo-

pa bodo morali vsi člani komitejev za SLO in družbeno samozaščito opraviti še streljanje s pištolo,« je zadovoljen razložil **Konrad Bezjak**, vodja službe za SLO in družbeno samozaščito v ravenski železarni. fr

KSZ NA OBRAMBENEM DNEVU

Izbirali smo med Navrškim vrhom in Poštarskim domom ter se odločili za Poštarskega. Glasovali smo za petek ali soboto ter izglasovali soboto, 11. 9. 1982.

Tako sta bili vprašanji »kje« in »kdaj« rešeni. »Kaj« smo spoznali: obrambni dan delovne skupnosti KSZ.

Sobota je bila lepa, hoja z Rimskega vrelca ni delala težav. Čaji in sendviči so se na cilju prilegli, kratek počitek tudi. Nato govora o namenu dneva, kratko predavanje o orožju in drugih bojnih sredstvih, gašenje z gasilnimi aparati, nekaj lekcij iz prve po-

Predavanje o vojaških veščinah

moči, rokovanje s kompasi in nato streljanje z zračnimi puškami. 8 nabojev, 8 poskusov vsak. Od 85 jih 15 ni zadelo ničesar, 12 nad 30, nad 40 nihče. Najboljši strellec je bil Janko Dežman z 39 točkami, najboljša strelka Sonja Mori

s 30. Nato na zasluženih fižol, potem pa piknik ali takoj domov.

Svežega zraka smo se naučili, razgibali smo se, tudi svoje strelske sposobnosti smo preizkusili. Namen smo tako izpolnili.

H. Merkač

MEDOBČINSKO ŠTUDIJSKO SREDIŠČE V NOVI SEZONI

Delo medobčinskega študijskega središča na Ravnah je za leto 1981/82 dobilo dobro oceno od medobčinskega sveta ZK za Koroško. Vse zastavljene programe so uresničili, ob tem pa imeli še številne akcijske oblike idejnopolitičnega usposabljanja v skladu z aktualnimi problemi med letom.

V letu 1982/83 bodo organizirali dopisno šolo marksizma za tehnične delavce (predvidoma oktobra in novembra)

— seminar za poslovodne delavce, predsednike delavskih svetov in osnovnih organizacij sindikata

— 3 oddelke dopisne šole marksizma

— trimesečni seminar idejnopolitičnega usposabljanja

— 2 občinski politični šoli

— 7 seminarjev za samoupravljalce v združenem delu

— seminarje za kandidate in novo sprejete v ZK

— akcijske oblike (različna predavanja na aktualne teme s kvalitetnimi predavatelji)

Iz navedenega se kaže dovolj širok in pester program za idejnopolitično izobraževanje članov ZK. Ali pa se tega tudi dovolj in pravilno poslužujemo, vedo vsi člani za te oblike in možnosti? Praviloma naj bi slušatelje kadrovala osnovne organizacije, vendar se ponekod te ne odzivajo, potiskajo idejnopolitično delo na stran in nimajo izdelane kadrovske politike, kajti slušatelj, ki je resno delal v trimesečnem seminarju, more jutri postati sekretar OO ZK ali precej drugače razgledan delegat, kot bi bil brez takega izobraževanja. Izkušnje predstojnika medobčinskega študijskega središča politične šole pri CK ZKS za Koroško, Ravne pa so tudi take: zgodi se, da slušatelj po vrnitvi s takega političnega tečaja v delovno organizaci-

jo želi spremeniti razmere ali kakšno stvar, ki se mu po njegovi osveščenosti partijski zavesti ne zdi prav, pa naleti na same ovire. Najbolj primitivni reagira, češ kaj se boš napihoval ali pa zvito mečejo polena pod nogo, do tega, da kdo odkrito reče — temu je pa politična šola naredila samo škodo, hoče zdaj revolucijo delati. Opisane seveda ne velja posploševati, a taki primeri vendarle so.

Dobra stran marksističnega izobraževanja v študijskem središču je tudi to, da ne proizvaja ambicioznejših ali izdelanih funkcijarjev. Doslej so se vsi razen enega vrnili na staro delovno mesto, res pa lahko postanejo člani konference OK ZK, vodje delegacij, skratka gre za prevzemanje neprofesionalnih funkcij.

Počasi prodira v zavest, da idejnopolitično izobraževanje ni nekaj obstranskega, ampak ena temeljnih sestavin političnega delovanja ZK, s tem pa tudi delo študijskega središča pridobiva večji pomen in ugled. In če bodo v prihodnje obdržali kvalitetno ravnanje predavateljev (domačih in tujih), utegne študijsko središče v regiji postati ugledna izobraževalna ustanova, ki sicer ne daje spričeval, zato pa kvalitetno delo.

Z. Strgar

MODROSTI

Če bi poznal vzrok svojega neznanja, bi bil modrec.

Najboljši človek je tisti, ki zardi, ko ga hvališ, in molči, ko ga grajaš.

Bolečina, ki spremlja ljubezen, domišljijo in odgovornost, daje tudi radost.

Iz naših krajev

KS ČEČOVJE:

MLADI BREZ DISKO KLUBA

Zaradi močnega neurja, ki je prve dni septembra zajelo tudi ravenško kotlino, se je na Čečovju zamašila glavna kanalizacija, ki poteka mimo občine. Zaradi tega je voda zalila kletne prostore v stanovanjskem bloku pri samskem domu. Ker so podobne težave na Čečovju v preteklih letih že večkrat imeli, so takoj po neurju na nekaterih mestih odkopali ter odprli kanalizacijo in jo temeljito očistili. Ob tem so ugotovili, da je do zamašitve prišlo zato, ker so korenine bližnjega drevja rastle skozi betonske cevi.

Sicer pa bo čečovski krajevna skupnost še v tem letu poskušala urediti stopnice s Čečovja proti železarni. Za letos predvidena komunalna in hortikulturna dela (asfaltiranje lokalnih cest in ulic, ureditev stopnic itd.), bo porabila okrog 1 milijon din.

»Drugače pa smo člani sveta KS Čečovje že na avgustovski seji bili seznanjeni tudi s pismom, ki so ga napisali mladi Ravenčani,« je dejal Stanko Rihter, predsednik sveta KS Čečovje. »V pismu so mladi postavili vprašanje vsem ravenškim krajevnim skupnostim, in sicer, kje se naj v prostem času zabavajo, ko nimajo svojega disko kluba. Na seji so člani sveta poudarili, da smo mladi imeli lepo urejen disko klub v hotelu Merx na Čečovju, vendar so ga sami uničili. Res pa je, kar so poudarili tudi na seji sveta, da so sedaj za razvedrilo prikrajšani bolj »mirni« mladinci.«

KS POLJE-PREVALJE:

PANOJI ZA OBVEŠČANJE

Kljub temu, da so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja šele prve dni septembra povsem končali rekonstrukcijo ceste v Bračurnikovem grabnu, jo je zadnje septembrsko deževno neurje močno poškodovalo. Narasla voda je uničila in odnesla nezavarovane robove ceste, ponekod pa je odtrgala tudi del ceste.

Predvsem za boljše in cenejše obveščanje krajanov te prevalske krajevne skupnosti je KS Polje-Prevalje septembra dala postaviti lesene panoje v naselju Spodnji kraj in Pod gonjami, ki jih izdeluje TOK Ravne. Jože Trbižan, predsednik sveta KS, je ob tem dejal, da bodo z novimi lesenimi panoji preprečili lepljenje plakatov po zidovih in plotovih, predvsem pa bodo pocenili obveščanje.

Kot smo nekajkrat v Informativnem fužinarju že poročali, delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja z vso zagnanostjo končujejo polaganje plinovoda za zemeljski plin od plotu ravenške železarne do razdelilne postaje Pod gonjami. Po zadnjih preverjenih informacijah smo zvedeli, da naj bi letos na Prevaljah položili tudi sekundarni plinovod, in sicer do treh stanovanjskih blokov v Trgu (treh skupnih kurišč). Sekundarni plinovod do individualnih stanovanjskih hiš pa naj bi baje pričeli polagati šele v prihodnjem letu.

Pri tej prevalski krajevni skupnosti pa je že tudi stekla akcija za rekonstrukcijo opuščene pokopališča pri cerkvi na Fari. Tako načrt rekonstrukcije (tega bodo razgrnili še letos na Pre-

valjah) predvideva zravnavo vseh grobov in ureditev skupnega spominskega obeležja.

KS ŠENTANEL:

MEHANSKA GREZNICA ŽE LETOS

Po sprejetem letnem planu šentanel-ske krajevne skupnosti so avgusta končno pričeli graditi novo mrliško vežico pri pokopališču. Zelo uspešno pa nadaljujejo tudi že lani pričeta dela pri ureditvi kamnite ograje okrog pokopališča.

Medtem ko je KS Šentanel že pred časom dobila potrebno pravno in gradbeno dokumentacijo za ureditev mehanske pretočne greznice na robu vasi — ta je nujno potrebna — vse tako kaže, da bodo dela bržkone stekla še v tem letu, saj je ravenška komunalna skupnost že zagotovila sredstva v višini 450 tisoč din.

Kljub potrebi in želji pa Šentanceli letos ne bodo mogli urediti novega avtobusnega postajališča sredi vasi. Čeprav so temelje za postavitev lesene nadstrešnice uredili že lani, bodo les za nadstrešnico dobili šele, ko bodo porušili stari Sekavov hlev.

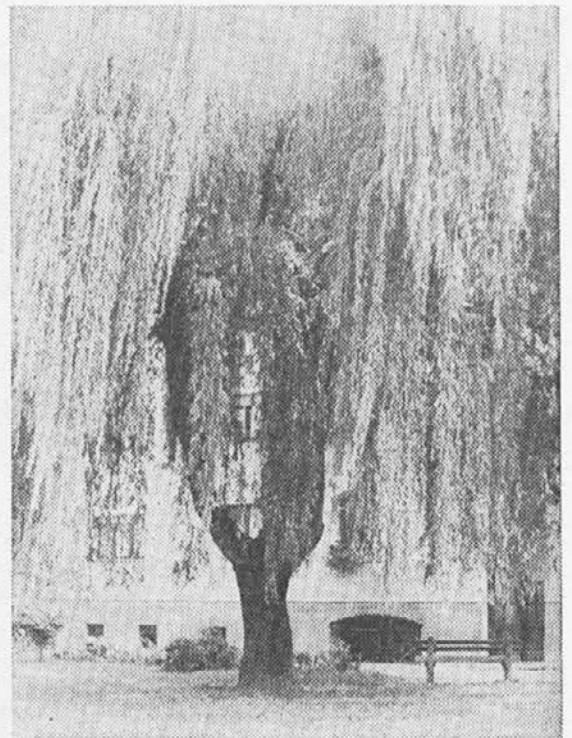
Sicer pa temeljna organizacija kmetov Ravne tudi v tem letu nadaljuje z akcijo »telefoni za kmetije«. Tako bo do konca letošnjega leta, predvsem pa do leta 1983 telefone dobilo 10 kmetov na Suhem vrhu, je razložil Peter Plevnik, tajnik KS Šentanel.

KS LEŠE:

NOVA ŠOLA OKTOBRA

Potem ko so delavci prevalskega Stavbenika junija letos zgradili nosilno ploščo in je Marles julija postavil novo montažno šolsko poslopje, pri leški krajevni skupnosti ugotavljajo, da so avgusta in septembra bila ureditvena dela v zamudi. Kljub temu pa naj bi bilo novo šolsko poslopje (v njem bosta dve učilnici za 4. razred osnovne šole, igralnica za otroški vrtec, sodobno opremljena kuhinja, večnamenski prostor — telovadnica — in drugi pomožni prostori) po zagotovitvi Marlesa (objekt gradi na ključ) povsem narejen v drugi polovici oktobra. Dela po predračunu bodo veljala okrog 27 milijonov din. V predračunsko vrednost objekta pa je vključena tudi zunanja ure-

Korenine, močnejše od betona

ditev okolice (kanalizacija, vodovod, elektrika in zelenice). Sredstva za zunanjo ureditev bo prispeval ravenški skis.

»Konec avgusta so monterji PTT podjetja iz Maribora končali že lani začeto ureditev telefonov sredi Leš. Tako imajo sedaj telefone 27 Lešanov, osnovna šola in trgovina,« je povedal Gregor Burjak, tajnik KS Leše.

KS JAVORNIK-ŠANCE:

JAVORNIŠKA ŠOLA SPET POPLAVLJENA

Močno septembrsko neurje znova ni prizaneslo novi javorniški celodnevni osnovni šoli, saj je voda — v notranjost šole je prišla skozi streho — poplavlila dvanajst učilnic, zmočila in uničila pa je mnogim učencem nove šolske zvezke, torbice in druge drage šolske potrebščine in učne naprave.

Kljub temu, da velja javorniška šola v severovzhodni Sloveniji za eno sodobnejše grajenih (pred štirimi leti jo je zgradil Gradis Ravne s svojimi kooperanti) je bila doslej že večkrat poplavljen. Potem ko je voda sredi lanskega leta poplavlila pet učilnic, so se na javorniški šoli zbrali predstavniki Gradisa, projektantske organizacije iz Če-

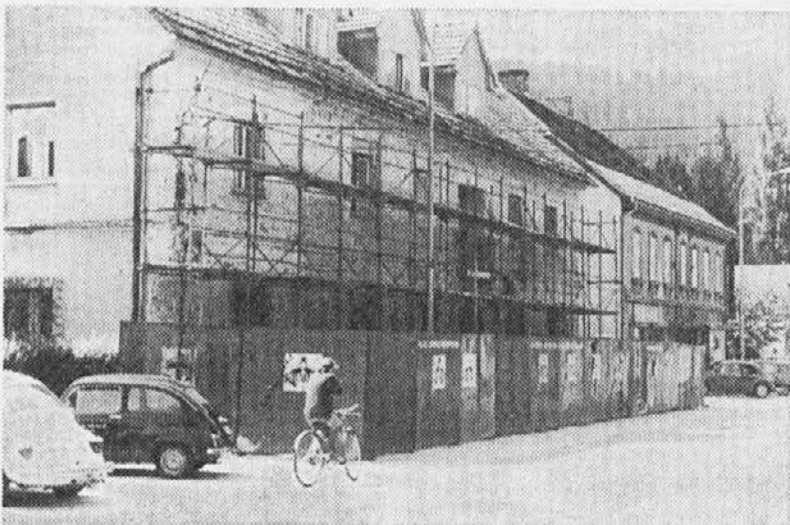
lja, Inštalaterja Prevalje in šole, in so izvajalci del trdno obljubili, da bodo napake pri strešni kritini takoj odpravili (voda v notranjost šole vdre skozi številne svetlobne jaške in ventilatorje na strehi).

Ker je prevalski Inštalater — izvajalec strešne kritine — že večkrat »flikal« napake na strehi — kot kaže brez večjega uspeha, je vodstvo šole že lani na pomoč poklicalo zavod za raziskavo materialov iz Ljubljane. Tako se je sedaj porodila zamisel, da naj bi na javorniški šoli naredili klasično streho — strmo — saj se ravne strehe na Koroškem ne obnesejo.

»Šola na Javorniku (denar za gradnjo te so prispevali ravenški železarji, občani občine in del tudi delavci Gradisa) smo pred štirimi leti zgradili na podlagi potrjene tehnične in projektne dokumentacije, ki jo je izdelal razvojni center v Celju,« je uvodoma dejal Bora Stamenkovič, pomočnik direktorja za razvoj pri ravenškem Gradisu. »Povedati moram, da je šolsko poslopje, ki je bilo grajeno po sodobni gradbeni tehnologiji, temeljito pregledala posebna komisija, ki je imela na razpolago kompletno dokumentacijo — dokazila — o kvaliteti uporabljenih gradbenih materialov, elementov in konstrukcij. Tako pri tehničnem pregledu objekta niso bile ugotovljene nobene napake oz. odstopanja od projektne dokumentacije, ki bi lahko vplivale na kakovost strešne konstrukcije. Moram pa reči, da smo že ob prvem zamakanju strehe zahtevali od projektantske organizacije, da mora najti tehnično rešitev za sanacijo strehe. To je celjska organizacija tudi storila, tako kot tudi vodstvo šole, saj je pred nedavnim na Ravne prispela študija od zavoda za raziskavo materialov iz Ljubljane.«

In kaj na zamakanje strehe pravijo pri Inštalaterju?

»Ker je voda že nekajkrat vdrla skozi streho v notranjost šole, smo streho zato večkrat tudi popravljali in menimo, da smo naredili vse, kar je bilo v naših močeh. Sicer pa je res, da že več kot leto dni čakamo na rezultate zavoda in na možne rešitve za sanacijo strehe. Na drugi strani pa tudi šola ni naročila dodatnih zaščitnih in vzdrževalnih del na strehi (aluminijski premaz). Ravne strehe, kot je na javorniški šoli, potrebujejo vsakoletno temeljito vzdrževanje, česar pa šola doslej ni naročila,« je

Prevaljski trg urejajo

Varno čez cesto

razložil Mirko Ivartnik, vodja tozda montaže na Prevaljah.

Omeniti še tudi velja, da je septembra voda zalila vse nove učilnice v drugem nastropju novega šolskega prizidka h gimnaziji, ki ga je lani zgradil Gradis Ravne. In še to, da je projektno dokumentacijo za ta prizidek naredila ista celjska projektantska organizacija kot za javniško šolo. Ob vsem tem menimo, da komentar ni potreben!

KS TRG-RAVNE:

MOST PRI KINO DVORANI NOVEMBRA

V začetku preteklega meseca so končno stekla dela pri gradnji novega betonskega mostu čez Mežo pri ravenski kino dvorani. Po zagotovitvi Gradisa Ravne naj bi bil most povsem narejen za promet do 25. novembra letos, seveda, če bo gradbenem vreme naklonjeno. Po predračunu bodo dela veljala okrog 3,5 milijona din.

Potem ko je 18. maja letos zaradi močnega neurja voda porušila del mostu v naselju Dobrije, kljub prizadevanju vaške in krajevne skupnosti in čeprav si je škodo ogledala posebna občinska komisija, so do danes bile odpravljene le nekatere škode.

»Ob tem je treba razložiti, da se je naselje Dobrije pred leti pričelo graditi, čeprav komunalno ni bilo urejeno. Ker še vedno ni, je zato voda že večkrat poškodovala slabe ceste in most. Ker skis Ravne in naša krajevna skupnost za vsa potrebna in nujna dela nimata zagotovljenih sredstev, je nujno, da tamkajšnji graditelji novih stanovanjskih hiš plačajo tudi prispevek za komunalno ureditev zemljišč. Šele takrat bo lahko skis pristopil k ureditvi cest, mostu in cestne kanalizacije,« je dejal Dušan Brankovič, predsednik sveta KS Trg-Ravne.

Ceprav naj bi letos v Gledališki učilnici uredili javno razsvetljavo (sredstva je zagotovil skis) in je Des že pred časom dobil naročilo, razsvetljave ne morejo urediti, ker nimajo kabla. Sicer pa pri tej ravenski krajevni skupnosti ugotavljajo, da je javna razsvetljava v starem delu mesta in okolici potrebna temeljite obnove in vzdrževanja.

KS MEŽICA:

DELEGATI SLABO INFORMIRANI

Pri mežiški krajevni skupnosti ponovno ugotavljajo, da hišna samouprava (hišni sveti) nezadovoljivo izvršujejo naloge na področju hišne samouprave. Medtem ko naj bi bili hišni sveti v

tesni povezavi s samoupravno stanovanjsko skupnostjo Ravne, povezave skoraj ni. Zato ni čudno, da na krajevno skupnost dnevno prihajajo mnogi stanovanjci in se pritožujejo, češ da stanovanjska skupnost ne more zadovoljiti vseh potreb uporabnikov družbenih stanovanj. Predvsem gre za nepravilno popravila kanalizacij, sanitarij in strešnih kritin.

Tako se stanovanjci stanovanjskega bloka na Trgu 4. aprila že lep čas zaman pritožujejo in čakajo na popravilo kanalizacije in strehe. Slednja je bila obnovljena pred nekaj leti, pa spet zaman. Nemalo težav pa imajo tudi stanovanjci v Lenartovi ulici. Večkrat so že opozorili stanovanjsko skupnost, da naj bi v stanovanjskih blokih, predvsem v Lenartovi ulici št. 4, kjer je kurišče za ogrevanje vseh stanovanjskih blokov v tej ulici, uredili prostore za hrambo kurjave. Zaradi pomanjkanja kurilnega olja v pretekli kurilni sezoni je ta kurilnica obratovala le občasno. Zato stanovanjci hočejo drvarnice, da si bodo lahko svoja stanovanja ogrevali tudi klasično. Seveda pa te možnosti nimajo vsi stanovanjci, predvsem ne tisti, ki stanujejo v bloku št. 4, saj je bil grajen le za centralno ogrevanje. Tako nimajo drvarnic, možnost kurjenja pa imajo samo v kuhinjah.

Ker kljub večkratnim pritožbam in opozorilom stanovanjska skupnost Ravne doslej ni nič storila za rešitev tega problema (tako so namreč stanovanjci zapisali v pismu, ki so ga naslovili na OK SZDL Ravne), še vedno ne vedo, kako se bodo gledi letošnjo zimo. O stališčih OK SZDL Ravne smo obširneje pisali v zadnji številki Informativnega fužinarja.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

KOMUNALNE UREDITVE

Kot smo že poročali, so konec avgusta delavci HPH podjetja pričeli urejati cesto v naselju Podpeca. Alojz Repanšek, predsednik komunalno urbanistične komisije pri KS Črna, je povedal, da so 14. septembra cesto že povsem uredili in da so dela veljala okrog 1,5 milijona din.

»Končno so stekla dela tudi pri razširitvi črnjanskega pokopališča in pri obnovi okraje ter poti. V centru Črne pri Rajterju pa se urejuje vodovod, kanalizacija in pločnik. Delavci prevajalskega Stavbenika, delovne enote Črna, pa so že tudi pričeli urejati vodovod, kanalizacijo in ceste med novimi stanovanjskimi hišami na Pristavi,« je razložil tov. Repanšek.

Franc Rotar

KS STROJNSKA REKA:

AKCIJA CIVILNE ZAŠČITE

Septembrsko neurje je v KS Strojnska Reka naredilo ogromno škode. Reka je na več koncih prestopila bregove, spodjedla škarpe, odnesla asfaltno prevleko in si ponekod zelo nevarno razširila strugo. Tako pri Španerjevem mlinu ni veliko manjkalo, pa bi začela teči proti hiši in hlevu. Lastnika sta o nevarnosti pravočasno obvestila komite za SLO in družbeno samozastito v KS. Njegovi predstavniki so si še isti večer ogledali stanje, za prvo silo ukrepali, za naslednji dan ob 15. uri pa sklicali 12 pripadnikov civilne zaščite. V centralnem skladišču na Ravnah so si za akcijo sposodili ribiške škornje in orodje. S kamenjem, grmovjem in hlodi so nato v dveh urah storili toliko, da ob še morebitnih poplavih poslopji ne bosta ogroženi.

Teoretične priprave za delovanje civilne zaščite so se v KS Strojnska Reka tako morala čez noč spremeniti v resničnost. Pri tem se je pokazalo, da je še nekaj pomanjkljivosti pri obveščanju, drugače pa problemov ni bilo. Tudi tisti tako iznenadena poklicani so razen dveh vsi vzeli akcijo resno.

Zelo veliko škode je naredil tudi potok, ki priteče v Reko pri gostilni Brigita. Večjeje je odnesel šele pred kratkim narejeno betonsko strugo in tako izvajalcu HPH Velenje in investitorji SKIS Ravne dokazal, da so bile pritožbe krajanov že takrat, ko so še delali, upravičene; krajanji so namreč dvomili, da že posušen beton drži prav tako kot moker. Svet KS je na pritožbe takoj ukrepal in imenoval svojega nadzornika za gradbeno in komunalna dela v KS. Do sedaj ga SKIS še ni angžiral. So pa kmalu po neurju strugo popravili, tako da škoda ni še večja.

Helena Merkač

Z DRAVJE

OB »TEDNU OTROKA 82«:

DOJENJE NAJBOLJŠA DOTA OTROKU

Ob razmišljanju, kaj naj, zlasti mladim, ki si šele ustvarjate svoje družine in rojevate svoje potomce, napišem tehtnega in pomembnega, sem se odločila, da spregovorim nekaj o prehrani otroka. Pri tem mislim zlasti na prehrano v prvih tednih in mesecih življenja, na najboljši način prehranjevanja, na dojenje z materinim mlekom v toplem naročju matere.

Večina starejše in srednje generacije je bila dojena. Naše mame niti pomislile niso, da bi nas lahko hranile drugače, po steklenički s kravjim ali kozjim mlekom. Danes matere vse prehitro sežejo po tem načinu, namreč zalivanje svojega dojenčka. Razumljivo je, da v manj razvitih civilizacijah tretjega sveta matere dojijo svoje otroke dalj časa (1—2 leti.) Na ta način je tem malčkom zagotovljena vsaj minimalna beljakovinska preskrba ob večini biološko nezadostni prehrani prebivalstva. Toda motili bi se, če bi menili, da je le tam tako, ker je pač takšna tradicija in gospodarski položaj. Gibanje za razširjenje dojenja je ponovno oživel tudi v najbolj razvitih deželah Zahoda; celo v ZDA, ki imajo enega najvišjih narodnih dohodkov na prebivalca. Za kaj torej gre? Očitno ne samo za ekonomski problem.

Kemična analiza mleka nam pove, da je za živa bitja najprimernejše tisto mleko, ki izvira iz iste vrste kot mladič oz. dojenček — torej za človeka človeško, za tele kravje itd. Prehrana dojenčka je sicer možna tudi z mlekom, ki izhaja iz živali, toda v večini teh primerov se pojavijo prebavne težave, če že ne motnje. Tako npr. vemo, da je procent tolšče v kravjem mleku za novorojenca previsok in ga je potrebno zmanjšati, torej ga redčimo na polovično oz. dvetretjinsko mleko. V zaostreni gospodarski situaciji je naša republika sprejela ukrep, ki dovoljuje posnemanje mleka s 3,2 na 2,8% tolšče. S tem je nadaljnje redčenje »trgovinskega« mleka torej odpadlo, ker bi sicer dojenčka hranili z »mlečno vodo«.

Kaj torej storiti, da bi dojenje zopet pridobilo nekdanjo vlogo?

Važen ukrep je bil storjen s podaljšanjem porodnega dopusta. Na ta način se lahko mati bolj posveti mlade-

mu bitju, ki v prvih tednih in mesecih popolnoma izpolni njen delovni dan. Predvsem se mi zdi, da na trajanje dojenja najbolj vpliva odločitev o zavestnem hotenju — DOJITI SVOJEGA OTROKA. Za premišljanje in odločanje o tem ima mati dovolj časa že pred porodom. Da pa bo njena odločitev res trdna, jo mora podpirati in soglašati z njo predvsem njen partner, njeni starši in sploh najbližje okolje, v katerem živi.

Že v materinski šoli, ki jo žene žali premalo obiskujejo, bi lahko izvedela o negi in pripravi dojke za dojenje. Tudi osebe v porodnišnici se gotovo trudijo, da bi mlada mati vztrajala in premagala prve težave pri dojenju. V začetku porodnice seveda nima mleka v izobilju ali vsaj redke so, ki dojijo poleg svojega še dva tuja; toda že po nekaj dneh, ko dojenček bolje sesa in že več potrebuje, se količina mleka poveča. Če po enem oz. dveh tednih po porodu z dvodnevnim tehtanjem otroka (kontrola dojenja) ugotovimo, da otrok po petih dneh ni pričel pridobivati teže, sežemo po drugovrstni prehrani, ki naj bi bila kombinirana — prvo dojenje, nato dodatek.

Poglejmo nekaj podatkov, ki kažejo, da je opuščanje dojenja resnično postalo problem. V Mariboru so ugotovili:

- 30% mater sploh ne doji
- 4/5 mater doji manj kot tri mesece
- malo nad 20% mater doji več kot tri mesece.

Za Koroško takšne ocene še nismo naredili, a bojim se, da je stanje enako slabo. Po podatkih iz istega, zgoraj na-vedenega vira lahko tudi sklepamo, da so ravno v adaptacijskem obdobju matere prehitro vrgle puško v koruzo, torej prehitro odnehale z dojenjem in segle po umetni prehrani.

Naj omenim še eno važno lastnost materinega mleka. Poleg boljše sestavljenosti osnovnih komponent vsebuje še protisovno proti različnim nalezljivim boleznim.

Upoštevanja vredno je tudi to, da preparatov umetne otroške prehrane ni vedno dovolj na zalogi. Tako moramo dojenčka, ki je, denimo, navajen na neko vrsto prehrane, nasilno preusmeriti na drug preparat ali na krav-

je mleko, ker prvotno uporabljenega preparata preprosto ni več mogoče za nekaj časa kupiti na tržišču.

To razmišljanje ne bi bilo popolno, če ne bi omenila še psihološkega vidika dojenja. Spoznali so, da je dotik otroka s toplim materinim naročjem in občutek varnosti in ugodja, ki ga otrok ob tem užije, zelo globoko vtisnjen v njegov spomin. Vsakdo, ki je že kdaj opazoval dojenje matere, je imel nehoti občutek, da je priča velikemu dejanju. Dojen otrok je veliko

bolj miren, zadovoljen, manj bolehen in se lepše in pravilneje razvija. Vaje no oko bo že po dojenčkovski koži videlo, ne da bi o tem povpraševali mater, da je to dojenček in ne zalivanje, kot pravimo umetno hranjenemu otroku.

Mladi starši! Razmislite o tem in poskušajte vsaj nekaj mesecev dojiti svojega otroka, kajti na ta način boste zagotovili otroku najboljšo doto!

Dr. Božena Čretnik,
spec. pediater

KULTURA

Od 6. do 11. 9. je bila na Ravnah prva izobraževalna slikarska kolonija slikarjev — amaterjev, delavcev SOZD Slovenske železarnice. Vodil jo je akademski slikar Slavko Kores iz Maribora, udeležilo pa se je šest slikarjev: po dva iz Štor in z Raven, po eden iz Tovila in Verige. Svoje izdelke bodo razstavili v začetku novembra v Likovnem salonu na Ravnah, nato pa se bo razstava selila po vseh delovnih organizacijah v SOZD.

H. Merkač

17. septembra je na Ravnah gostoval Mešani pevski zbor sindikata tovarne Lampart — ZIM iz Budimpešte s koncertom velikih mojstrov Bacha, Mozarta, Liszta, Brahmsa in drugih. Dirigent je bil Katmar Marton. V koncertnem listu je med drugim zapisano:

»KUD Prežihov Voranc in še posebej MPZ Fužinar z največjim veseljem pričakujemo ponovni obisk pevskega zbora sindikata Tovarne Lampart — ZIM

iz Budimpešte, naših dragih in cenjenih gostov. Sodelovanje med nami sicer ne traja tako dolgo, da bi bila letnica že pomembna, vendar lahko trdimo, da je že teh nekaj dosedanjih srečanj ustvarilo trdne vezi med zboroma. Tembolj zato, ker oba zbora izhajata iz izrazito delavskega okolja in sta tudi sestavljena iz delavcev.«

18. septembra je bilo na Bledu 5. srečanje folklornih skupin SOZDA SZ. Železarno sta zastopala KUD Prežihov Voranc in KUD Bratstvo. Srečanje je bilo v obliki povelje in potem še nastop v festivalni dvorani na Bledu.

25. septembra je bilo v Štorah srečanje pevskega zbora SOZD SZ, že šesto po vrsti. Letos so se ga udeležili pevci MPZ Fužinar in Okteta TRO.

Z. S.

ISKANJA ALOJZA KRIVOGRADA ML.

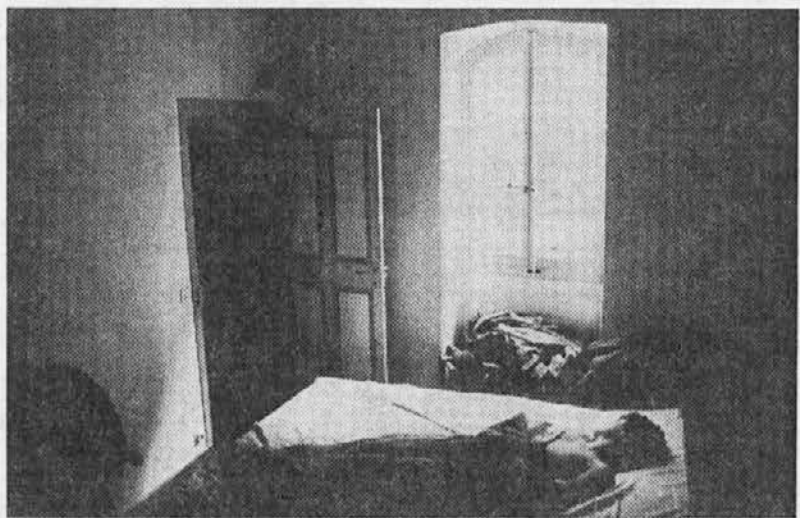
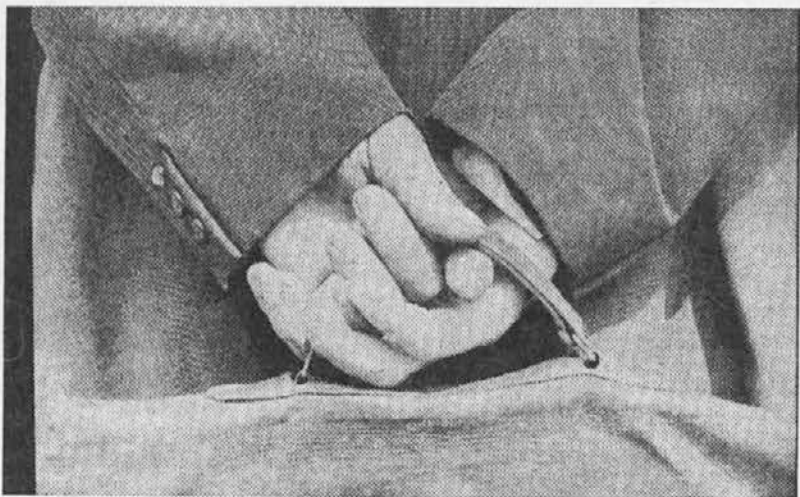
Ze dolgo je fotografiji priznано mesto med likovnimi umetnostmi. Seveda ne tisti, ki preprosto ohranja družino, prijatelje in znanca za spomin, zvečine tudi ne dokumentarni in reklamni, ki sta sicer nepogrešljivo sredstvo sporočanja in obveščanja. Zato pa spada tja umetniška fotografija redkih mojstrov. In na to področje že precej časa vztrajno išče svojo pot in osebni izraz ravenški dijak Alojz Krivograd ml.

Ceprav je umetniška fotografija enako kot druge vrste umetnosti v svoji stoletni zgodovini ustvarila različne izrazne načine — stile — ima tudi dovolj osnovnih skupnih značilnosti, ki jo ločijo od navadne fotografije. Predvsem je to čistost motiva, kompozicija, osredotočenost na predmet, človeka ali značilen pejzaž. Je nadarjenost za ustvarjanje značilnih izrezov, je sposobnost odstraniti vse odvečno in ohraniti ter poudariti bistveno.

Umetnik — zato tudi umetniški fotograf — hoče skozi svoje delo izraziti sebe, svoja čustva, misli in razpoloženja, hoče pa jih tudi sporočiti drugim. Kadar uspe, gledalec to nedvoumno čuti. Ve, da kažejo fotografije sicer res neko čakanje, speče dekle in pokrajino, da pa hkrati vsaka od njih kaže tudi nekaj več. To »več« je vklapljanje na avtorjevo valovno dolžino in je podoživljanje njegovih občutij pa porajanje lastnih.

Naš skromni izbor kaže, da išče mladi Krivograd v dobro smer.

Marjan Kolar

MEJNIKI NAŠIH OSEMDESETIH LET

»Glasba je umetnost uglajenih in poetskih palač Franca I. in Karla IX., umetnost vere in boja v času reformacije, umetnost blišča in kraljevske oholosti v času Ludvika XIV. in umetnost salonov 18. stoletja. V revolucijah postane glasba lirčni izraz prevratniških likov, postala bo glasnica demokratične ureditve v prihodnosti, kakor je bila glasnica aristokratske družbe v preteklosti. Ne ovira je nobena formula. To je pesem stoletij in cvet zgodovine; raste iz bolečine in radosti človeštva.«

V teh nekaj stavkih je francoski mislec in književnik Romain Rolland povedal domala vse o vlogi glasbe skozi stoletja, katero so v zadnjih osemdesetih letih soustvarjali in poustvarjali tudi naši ljudje — kovači, pudlarji in rusasti pavri, prevratniki, borci in intelektualci.

Ze drugo leto tega vsestranske razgibanega in nemirnega stoletja zabeleži našo rojstno letnico skromnih začrtkov, ki so hoteli rasti in dorasti do neslutnih razsežnosti.

ROGACNIK — ta paver iz kota Brančurnikovega grabna, je bil prvi glasbeni »profesor«. Pri njem je brundalo in pelo menda vse, kar je rastle in rodilo. Tja so pred šilhtom in po njem zahajala imena naših zametkov — Gusteji, Anzeji, Rudiji, Franceji, Pepiji ... Se in še bi lahko naštevati

ta samorastna semena posebne sorte, ki so se po repici, senu in otavi učila igrati katero po »domače«.

Od vojakov pride ALOJZ KOSTWEIN — strugar, sedlar, orglar, vojaški muzikant in še kaj. Ta vsestranski možakar je dobil pod taktirko že kar lepo število »šolanih« in po gasilsko oblečenih muzikantov. Uniforma je seveda terjala svoje. Sledili so pogrebi, parade, procesije, ohceti, veselice in še mnogih drugih priložnostnih nastopov zlepa ni zmanjkalo.

Dva sta bila torej v storiji naših trinitiridesetih let, ki je bila polna občasne rasti, usihanj in prekinitev.

Sodelovanje v XIV. diviziji in z mnogimi žrtvami priborjena svoboda terjata »glasnico demokratične ureditve prihodnosti«, obenem pa prinašata vse pogoje za hitro rast svobodne domovine. Kostwein je opešal in na Ravnah pride JOŽKO HERMAN — mož z bogatimi in prekaljenimi izkušnjami na področju pihalnih orkestrrov. Ob pomembnem času izgradnje domovine je prišel pravi človek. Terjal je nujno potrebni polet, redne vaje, načrtno programsko delo, vzgojo mladih kadrov in nenehno spremljanje naprednih glasbenih dogajanj doma in v svetu.

Vse to, kar sta narekovala dirigent in čas smo počasi in vztrajno izpopolnjevali. Učili smo se in učenci smo postajali učitelji — še več — postali smo

dirigenti in koncertanti. Tako smo se bogatili v znanju in po številu, in kar je bil nekoč nesmiselni sen semena, je plod iz leta v leto uresničeval. Prva mesta na tekmovanjih niso več redkost, vse bohotnejše postaja osvajanje širšega kulturnega prostora izven meja ožje in širše domovine. Ime Raven odslej ni več odtisnjeno samo na kvalitetnem jeklu, saj celo ustvarjalec te plemenite kovine zapuša svoj trajni pečat tudi v duševnosti naših in drugih narodov širom po Evropi — od Italije čez Avstrijo in Nemčijo do Holandije.

Kerkrade je mesto svetovnih prvenstev in mesto zvoka. Njegova Rodahale je veličastni ambient upov in razočaranja pred skoraj tritisočglavim avditorijem. Onega sobotnega večera 15. julija 1978 so tam dobile naše Rave svojo prvo zlato medaljo z vseh svetovnih prvenstev nasploh!

Presrečni smo bili ob povratku. Ni smo pričakovali takšnega sprejema »zlatih fantov in deklet«, še vedeli, niti slutili nismo o njem; pa vendar — toliko ljudi še ni bilo zbranih na enem samem kraju — pred Namo. Solzni smo bili od sreče! Pa ne samo zaradi nas samih! Tudi za vse železarje, krajanje, Korošce, Slovence in Jugoslovane je pomenil naš uspeh nekaj tako enkratnega in vsaj trenutno nepozabljivega, da je prečerna ginjenost prišla do svojega popolnega izraza. Vse napore priprave v vseh mogočih in nemogočih prostorih po naših Ravnah (glasbeni dom, Titov dom, grad), ves strah pred tekmovanjem in med njim, vse je bilo v hipu pozabljeno, in šele takrat smo do kraja doumeli vso veličino in težo priborjenega zlata.

Da dosežeš priznanje in uspeh na tujem, to nekaj velja! Da je vse to kronano doma — sredi jeklarskih Raven, pomeni neprimerno več! Ni namreč večje radosti od one, ko materi za od ust odrpani kos kruha vračaš zlato zrnje!

Pod motom »učil sem in se učil«, se je 26. januarja 1979 po štirinadestih letih poslovil Jožko Herman. Leta in leta smo z njim garali, hvalili smo

ga in ga kleli, zato je bilo slovo tem težje.

Kot paver, ki razmišlja, kateremu od sinov bi zaupal »zlato avžngo«, zgrajeno na mnogoterih duševnih žuljih, smo se odločili za prof. LOJZETA LIPOVNIKA v iskrenem upanju, da bo vso bogatijo znanja in uspehov le še dopolnil in jo oplemenitil z mladim in naprednim duhom.

Ni nas razočaral. Pri nas je rasel in zrastel do akademskega naslova. Z nami je delil vse začetniške sladkosti in bridkosti muzikantskega življenja — tako kot Mirki, Stanki, Janezi, Alojzi, Dragoti in Gustlji, pa morda še s kom, ki danes doma in na tujem nekaj pomeni.

Ob vseh, z velikimi črkami napisanih imenih pa vsekakor ne smemo pozabiti tistih, ki so od osvoboditve naprej pomagali orati ledino na organizacijskem in strokovnem področju in danes praznujejo zavidljive jubileje. Eden od teh, ki je prvi zavijtel kramp v temelje našega glasbenega doma, bil dolga leta predsednik, je naš starosta Pavel Arnold — letos več kot petdesetletni jubilar! Vsa leta pa so mu stali ob strani Peter, Vili, Jaka, Stanko in Franci, ki še danes predstavljajo steber našega orkestra.

Tudi ta imena so mejniki naših osemdesetih let!

Vsak naj po svoje razsodi ali so bila ta leta in ti ljudje uspešni ali ne! Verjetno ne bi smelo biti pomislekov!

Kaj lahko pričakujemo naprej, ne moremo predvidevati, lahko pa le slutimo, da koroški fužinar brez duševne hrane ne more obstajati, in da bo naša skupna naloga začrtati pot v tisto smer, ki bo rodila vsaj enake, če ne še boljše rezultate!

Za praznik in čestitke porečemo »hvala!«

Prva zahvala gre našim gasilcem za zibelko in prvi »gvant«.

Druga in zadnja zahvala gre tebi — »mati Železarna!«

Ivan Gradišek

DELAŠ V TOZD ALI V tozdu?

Zopet se bomo lotili strani iz slovenskega pravopisa, tokrat pisave kratice za temeljno organizacijo združenega dela ter pisave imen temeljnih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in organizacij združenega dela. Zmešnjava pri tem je velika, in prav je, da se vsaj v domačem kotu za domača imena zmenimo, kako in kaj.

I. Najprej pogledimo, kako pišemo imena tozdov in delovnih skupnosti: ali z veliko ali z malo začetnico.

Do sedaj smo jih v glavnem pisali z malo. Čeprav smo v pravilnost in logičnost tega večkrat dvomili, smo se nenapisanega pravila vseeno držali. Ravno tako bi namreč lahko pisali z veliko — na voljo sta bili dve možnosti.

Npr.: Skupinovodje imamo le v TOZD stroji in deli pri montaži stiskalnice.

Z malo smo pisali imena temeljnih organizacij združenega dela tudi, če smo jih uporabljali brez nadrejenega člena TOZD ali tozda.

Npr.: V pnevmatičnih strojih brez posebnosti.

Poskusni stolpič novega slovenskega pravopisa pa odsej priporoča, da pisemo tozde, delovne skupnosti in delovne organizacije z veliko. To so namreč imena in imena pišemo vedno z veliko začetnico (tudi večina drugih slovenskih tovarniških glasil jih piše z veliko. Delo in Večer pa tako kot dopisniki).

Npr.: V TOZD Stroj in deli še vedno primanjkuje dela na srednjih in velikih brusilnih strojih.

Pri pisavi golih imen tozdov, delovnih skupnosti in delovnih organizacij, torej pri uporabi brez nadrejenega člena, pa bo pisava različna: pri nekaterih z veliko, pri drugih z malo.

Z veliko bomo pisali tiste, ki kot občno ime ne pomenijo prostora ali organizacije, ampak so to druga občna ali pojmovna imena: pnevmatični stroji, industrijski noži, rezalno orodje, elektrotehnične storitve, strojno-gradbeno vzdrževanje, projekтивно-izvajalni inženiring, razvoj proizvodnje in trga, komerciala, kontrola kakovosti, družbeni standard, računovodstvo, gospodarjenje, kadrovske-spolne zadeve, posebna finančna služba, slovenske železarne itd.

Z veliko jih bomo pisali zato, da se bo že na prvi pogled videlo, da gre za ime, ne pa za pojem kot tak.

Npr.: a) Letos se je družbeni standard delavcev zelo poslabšal.

Na Družbenem standardu se morate prijaviti za dopust.

b) Hidravlični izdelki v svetu počasi izpodrivajo pnevmatične stroje.

Drugi. posnemajte delavce v Pnevmatičnih strojih!

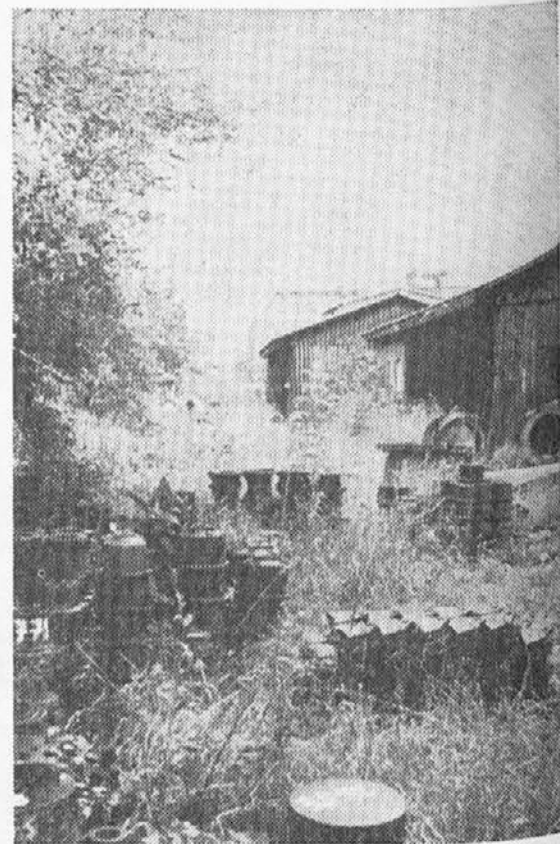
c) Večina referentov za kadrovske-spolne zadeve ima svoje prostore v pritličju na upravi.

Ohrambni dan Kadrovske-spolnih zadev so organizirali na Poštarskem domu.

Č) Janez Zemljarič je obiskal vse tri slovenske železarne.

V petek bo seja delavskega sveta Slovenske železarne.

V zelenem

Vse druge tozde, ki kot občno ime pomenijo npr. prostor, bomo pisali z malo začetnico. Vzemimo dva vzporedna primera:

Žival — krava — krava Dimka
obrat — valjarna — valjarna Bela (na Jesenicah)

Ker valjarna, kovačnica, kalilnica, orodjarna, jeklarna, jeklolična in jeklovlek pomenijo prostore, jih bomo pisali z malo.

Npr.: V jeklovleku je zaposlenih precej invalidov.

II. To, da lahko pišemo temeljno organizacijo združenega dela kot TOZD (kratica) ali kot tozd (nov samostalni), večina že ve. Kljub temu ne bo odveč, če ob tej priložnosti še enkrat ponovimo.

1. Kratica TOZD je ženskega spola, zato je pravilno le: TOZD je dosegla plan v načrtovanju višini, in ne: TOZD je dosegel plan v načrtovanju višini.

Pisanje TOZD-a, TOZD-u, v TOZD-lh je v slovenskem jeziku nedopustno.

2. Nov samostalni tozd je moškega spola, zato ga lahko sklanjamo kot vsak drug samostalni:

EDN.: tozd, tozda, tozdu, tozdu, tozd, pri tozdu, s tozdom

DV.: tozda, tozdov, tozdoma, tozda, pri tozdih, s tozdoma

MN.: tozdi, tozdov, tozdom, tozde, pri tozdih, s tozdi.

Tako je uporaba samostalnika tozd v naslednjem primeru nepravilna:

Na to delovno mesto je prišel iz tozd Valjarna (pravilno: iz tozda).

Se to: v samostalniški frazi tozda in njegovega imena sklanjamo le prvi člen, drugega ne:

Na to delovno mesto je prišel iz tozda valjarna.

Nepravilno je: V tozdu Valjarni so redukcije vplivale le posredno.

Ker imena tozdov in delovnih skupnosti v naši železarni zelo pogosto uporabljamo, bi bilo dobro, da bi jih pisali vsaj pravilno, če že enotno ne.

Helena Merkač

PRIDITE MED FUŽINARJEVE PEVCE

MPZ Fužinar vabi vse sodelavce železarne Ravne, ki imajo zdrav glas in veselje do petja, da se vključijo v zbor. Prijavite se lahko kar na vajah, ki so ob sredah in petkih ob 19. uri na OŠ Koroških jeklarjev.

Odbor MPZ Fužinar

KOROŠKI KINEMATOGRAFI OKTOBRA

Koroški kinematografi Črna, Žerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd in Slovenj Gradec bodo predvidoma v oktobru predvajali naslednje filme:

AGENT TAJNE SLUŽBE — angl. avant. do 9. 10.

KAJ LEŽIS, RECI ŽE KAJ — angl. komedija do 10. 10.

UČNA LETA IZUMITELJA POLŽA — ml. film do 14. 10.

ŽIVLJENJE VIDRE — am. dokum. 1. — 10. 10.

SUPER PRIJEM — hongkonški karate 1. — 13. 10.

POŠAST MORJA — grozljivka 1. — 14. 10.

PADEC ITALIJE — dom. vojni 2. — 17. 10.

LJUBKE SORODNICE — fr. 6. — 19. 10.

LOVEC NA JELENE — am. vojni, FEST 80 6. — 27. 10.

LEV V SRCU — dom. komedija 7. — 19. 10.

KASKADER — am. pustolovski, FEST 81 7. — 19. 10.

POLICAJ PROTI BANDI — it. kriminalka 13. 10. — 3. 11.

MEC — španski pustolovski 14. — 26. 10.

MLADOST, NOROST, fr. komedija 14. — 25. 10.

MAŠČEVALČEVA PRISEGA — angl. zgod. 14. — 27. 10.

VSE, KAR STE VEDNO ZELEDI VEDETI O SEKSU — am. komedija 14. — 25. 10.

ČUDOVITA MORSKA BITJA — it. dokum. 18. — 25. 10.

PAMANGO, SAD LJUBEZNI — it. komedija 20. 10. — 2. 11.

VAMPIRJEVE LJUBICE — angl. grozljivka 27. 10. — 10. 11.

TEMPERAMENTNA ROZI — it. komedija 28. 10. — 9. 11.

Koroški kinematografi Prevalje

Rekreacija in šport

TRETJI SPOMINSKI POHOD JANEZA JENKA NA MEŽAKLJO

Jesenški železarji — planinci so letos v okviru planinskih pohodov slovenskih železarjev pripravili 3. spominski pohod Janeza Jenka, in sicer na Mežakljo. Pohod je bil v soboto, 11. septembra 1982. Zanj je bilo med ravenškimi železarji — planinci precejšnje zanimanje, saj se je prijavilo kar precejšnje število pohodnikov. Nevšečnost je bila v tem, da nismo mogli preskrbeti zadostnega števila avtobusov za vse prijavljene in tako smo morali še zadnji dan zavrtni marsikoga.

Na dan pohoda so nam že prav zgodaj zjutraj pošteno zagodli tisti prijavljeni, ki niso prišli na avtobusno postajo, tako da smo imeli še nekaj prostih mest.

Obetal se nam je krasen in topel dan, ko smo prispeli na Jesenice in dalje v Mojstrano, odkoder je bila določena smer našega pohoda. Vsi naši železarji iz drugih kolektivov so bili delno že pred nami, nekateri pa so čakali na nas.

Pot se je kmalu začela dvigati v strme listnate serpentine in prej glase truš in govorjenje je zamenjala tišina, iz katere si slišal lahko samo globoko dihanje. Malo je bilo tudi nevolje zaradi naglega vzpona in vlažne, listnate steze, vendar je zaradi nenehnega hropenja velikega helikopterja, ki je pridno prenašal gradbeni material iz Mojstrane na Kredarico, vse to minilo v kratkem času.

Do zadnjih moči

V dobri uri je helikopter opravil pot petkrat in v tem času smo bili tudi mi v dolgi koloni drug za drugim čez strmine in že se je prilegel počitek v visoki, topli travi.

Po krajšem počitku zopet v blagih zavojih po travnatih površinah, gozdnih poteh in nazadnje po makadamski cesti smo prispeli do kraja, kjer nastaja planinski rekreacijski center jesenških železarjev.

Že na poti je sleherni prejel spominsko značko z brošuro o Mežaklji.

Na kraju pohoda je bil sleherni pogostčen z jedačo in pijačo. Naši jesenški železarji — planinci so se zelo potrudili, da je bil pohod zanimiv in pester. Na poti so bili na voljo z nasveti in radi so nam razkazovali nepoznano pokrajino. Za dobro voljo je poskrbel godba iz Gorij.

Po opravljenem pohodu nam je ostalo še precej časa, zato smo obiskali znani Vintgar, ki je marsikoga očaral s svojo naravno lepoto.

V večernih urah smo se vrnili domov, obogateni z do sedaj še nepoznanim planinskim ozemljem, kot je Mežaklja.

Pohoda se je udeležilo 115 ravenških železarjev, skupna udeležba vseh slovenskih železarjev pa je bila okrog 350 pohodnikov.

POHOD ŽELEZARJEV PO KAMNISKIH ALPAH

Železarji iz Štor so za slovenske železarje pripravili 28. avgusta pohod po Kamniških Alpah. Za pohod so izbrali pot, ki je bila večini še nepoznana, vendar zelo lepa in privlačna.

Naša pot se je začela od Rogovilca nekaj časa po poti, ki vodi v Robanov kot, vendar zavije pri Vršnikovem seniku na desno v gozd po strmi zapušeni stezi na območje visokogorske kmetije Vršnik in od tam v neokrnjeno planinsko območje proti kmetijam Havdej in Knez. Te kmetije so prave planinske trdnjave na višini okrog 1200 metrov. Do njih so speljane tudi ceste, tako da so povezane z dolino. Od tu naprej nas je pot vodila v gozd in po strmi stezi smo prispeli do Knezove planine. To so veliki, prostrani pašniki kjer pasejo ti kmetje svojo živino. Planinska steza se vije po strmih serpentinah nasledlo pod Strelcem in dalje čez sleme in se prevali na desno stran proti Logarski dolini.

Razgled s sedla bi bil enkrat v lepem vremenu. Proti jugu se košati

med vejicem in košatimi drevesi navzdol.

Po hudourniku je zašumelo, z vseh strani je začela pritekati voda in mokri do kože smo prispeli do koč na Klemenškovi planini. Zastonj smo iskali zavetja; koča premajhna, nova koča še nedograjena. Na prepisu so nekateri popili nekaj okrepčil in se kaj kmalu odpravili naprej v dolino.

Dež ni ponehal. Še gosteje je začel nalivati, ko smo slednjič prispeli v dolino, odkoder nas je avtobus prepeljal do planinskega doma v Logarski dolini. Tu si je vsak pomagal, kakor je vedel in znal, nekateri so imeli rezervna in topla oblačila, večini pa je to primanjkovalo.

Kljub vsem vremenskim neprivetostim ni manjkalo dobre volje in zadovoljstva. Za stisnjene v planinskem prostoru je bilo preskrbljeno za dobro voljo in okrepčilo.

S prehojeno potjo, kljub slabemu vremenu, smo bili vsi zadovoljni in želimo, da se na njej še srečamo v lepem vremenu.

Franc Telcer

IZLETI

V PD Prevalje so v septembru izvedli dva izleta, in sicer enega člani v kombinaciji s PD Črna ter drugega MO.

Člani so se podali na osrednjo prireditve ob dnevu planincev, ki je bila letos (12. 9.) na Lisci (947 m). Ogleдали so si še Kumrovec in Podčetrtek.

Mladinci pa so si izbrali bolj zahteven cilj. Dvanaest udeležencev se je povzpelo na najvišji vrh Kamniških in Savinjskih planin, na 2558 m visoki Grintovec. Pot jih je vodila iz Kamniške Bistrice do Cojzove koč na Kokrškem sedlu, od tam na Grintovec, pa spet nazaj do Cojzove koč, kjer so prenočili. Naslednji dan pa so skozi Turški žleb prispeli na Okrešelj in od tam domov.

Andreja Čibron

ŠAH

Hitropotezno prvenstvo se je preselilo v drugo polovico leta. Prvi turnir po letnih počitnicah je bil odigran 26. avgusta. Udeležilo se ga je 12 šahistov. Po pričakovanju je zmagal Danilo Peruš z 10 točkami. Sledijo: 2. Jože Jesenek 8, 3. Herbert Komarica 8, 4. Franc Juričan 6, 5. Mirko Hrovatič 6, 6. Vlado Peruš itd.

12 šahistov se je udeležilo tudi 15. hitropoteznega turnirja za »Pokal Fužinar 82«. To pot je zmagal Zdravko Burjak, ki je osvojil 9 točk. Drugo mesto je nepričakovano osvojil Anton Motnik 8,5. Tudi tretjeuvrščeni Mirko Hrovatič je presenetil s 7,5 točkami. 4. Jože Jesenek, 5. Herbert Komarica, oba 7, 6. Tone Prevorčič 5,5 itd.

V skupni uvrstitvi z upoštevanjem 10. najboljših rezultatov od največ 15 možnih še naprej vodi Danilo Peruš z 235 točkami. 2. Zdravko Burjak 171, na tretjem mestu pa je Jože Jesenek 160. 4. Andrej Erjavc 102, 5. Mirko Hrovatič 99, 6. Franc Juričan 94, 7. Franc Rotovnik 76, 8. Herbert Komarica 72, 9. Jože Zunc 59, 10. Marjan Uršič 51 itd. Do sedaj je osvojilo točke prvenstva že 25 šahistov.

V. P.

ALPINIZEM

Naveza Andrej Gradišnik — Janez Štornik je 7. 9. ponovila Spominsko smer Iva Reye v Ojstrici, 11. 9. pa še Skalaško s Čopovim stebrom v Triglavski steni. Isto smer sta preplezala tudi Janez Žalig in Vladimir Janet.

Od 16. do 18. 9. so bili Štornik, Janet, Žalig in Dušan Vodeb v pogorju Grossglocknerja. Poleg pristopa na vrh so opravili tudi vzpon po SV grebenu v vzhodni Glocknerjevi steni in Glavni smeri v Glocknerjevem notranjem ledeniku.

V steni Raduhe so 11. 9. Jamnik, Slavič in Korinšek ponovili Helenino smer, Vezonik in Mlačnik pa Direktno varianto te smeri. Zvonar in Mlačnik sta 18. 9. preplezala Kovačevo, dan kasneje pa še Originalno. 19. 9. sta Kovačevo ponovila Jamnik in Slavič, smeri Bini-Fika pa so plezali Gradišnik, Petrovič in Bezjak.

Naveza Robi Jamnik — Andrej Gradišnik je 18. 9. ponovila Herletovo smer v Ojstrici, Vojko Kaker in Milan Plešec pa sta 19. 9. preplezala Direktno v Štajerski Rinki.

Vojko Kaker

9. TURISTIČNI AVTO RALLY »RAVNE 82«

AMD Ravne je s sodelovanjem AMD Slovenj Gradec, Dravograd in Radlje organiziralo 18. 9. 1982, 9. avto-rally, ki se je točkoval za prvenstvo »ŠTAJERSKA 82«. Prijavljenih je bilo 39 tekmovalcev, na cilj jih je prišlo 36, med njimi tudi ena voznica.

Pod vodstvom predsednika športne komisije tov. Alojza Rebernika in z dobrim sodelovanjem vseh sodelavcev in tekmovalcev je tekmovanje potekalo brezhibno.

Dolžina proge je bila okoli 70 km. Proga je potekala v treh etapah: Ravne — Slovenj Gradec — Vuzenica — Muta — Dravograd — Ravne. Spretnostni voženj je bilo 5, časovne kontrole pa tri. Vse spretnostne vožnje so bile merjene z elektronskimi napravami. Tekmovali so v štirih razredih.

Rezultati:

Prvi razred do 785 ccm

1. Dolfi Biderman — Bojan Mnenica — AMD Slov. Bistrica, 2. Rudi Ramšak — Viktor Mlačnik — AMD Ravne, 3. Alojz Mlakar — Ivan Mlakar — Slovenska Bistrica.

Drugi razred do 1000 ccm

1. Jože Mesarec — Sašo Ivanovič — AMD Slander Celje, 2. Edvard Kotnik — Silvo Prikržnik — AMD Ravne, 3. Janez Kurnik — Stanko Smodiš — AMD Ravne.

Tretji razred nad 1000 ccm

1. Silvo Razgoršek — Branko Štumberger — AMD Ravne, 2. Slavko Hacin — AMD Slander Celje, 3. Niko Kralj — Franc Tibavt — AMD Ravne.

Četrti razred — ženske

1. Lidija Gajšek — Bojan Gajšek — AMD Celje.

Ekipna uvrstitev

1. AMD Ravne, Silvo Razgoršek, Rudi Ramšak
2. AMD Slander Celje, Jože Mesarec, Slavko Hacin
3. AMD FAM Lukovica, Branko Rožman, Janez Cerar

Ekipna uvrstitev delovne organizacije

1. Avto Celje: Adolf Biderman, Jože Mesarec
2. Železarna Ravne: Silvo Razgoršek, Janez Kurnik
3. Zastava avto Ravne: Rudi Ramšak, Niko Kralj

Skupna uvrstitev

1. Silvo Razgoršek, AMD Ravne
2. Adolf Biderman, AMD Slov. Bistrica

3. Jože Mesarec, AMD Slander Celje
4. Rudi Ramšak, AMD Ravne
5. Alojz Mlakar, AMD Slov. Bistrica

Tekmovalci so dobili poleg pokalov in pisnih priznanj še praktične nagrade, ki so jih prispevale naslednje de-

lovne organizacije: Comet Zreče, Unior Zreče, Konus Slov. Konjice, Fekro Slovenj Gradec, Avto-motor Slov. Bistrica, Avto Celje, Nama Ravne, Rudnik Mežica, Instalater Prevalje, Tovarna meril Slov. Gradec, Prevent Slov. Gradec in Železarna Ravne.

Avugust Knez

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

STAREJŠI GASILCI — VETERANI SO TEKMOVALI

Že junija 1982 je šest železarniških ravnstarih starejših gasilcev nastopilo kot edina ekipa na občinskem prvenstvu v Kotljah. Naslednje tekmovalstvo je bilo v Smokuču 4. julija 1982. To tekmovalstvo je že tradicionalno ob krajevnem prazniku Žirovnice. Na njem je zmagala med šestimi ekipami ekipa iz Saleka, naši tekmovalci pa so za drugo mesto prejeli lep pokal. Kot občinski zmagovalci so 18. septembra 1982 nastopili na področnem tekmovalstvu na Dobravi pri Radljah. Z le 0,3 točke zaostanka so zasedli drugo mesto za ekipo Vuhred — Radlje.

Na vseh treh prireditvah so tekmovali v vaji s hidrantom in v raznoterostih. Za našo ekipo so nastopili: Edo Novinšek, Leopold Jelen, Drago Štekl, Franc Pečnik, Štefan Hojnik — 72 let — najstarejši. Ivan Osovnikar, Hinko Papež in Franc Turjak. Poprečna starost tekmovalcev je prek 65 let.

Kazalo bi, da bi za gasilce veterane spreminili program tekmovalstva toliko, da bi pri raznoterostih določili že vnaprej samo eno disciplino. Tako pa se morajo gasilci pripravljati in vaditi v sedmih disciplinah, na tekmovalstvu pa z žrebom določijo disciplino, v kateri bo posamezna ekipa tekmovala. Takšno spremembo lahko določi samo republiška gasilska tekmovalna komisija.

VII. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE V KEGLJANJU ZA UPOKOJENCE

V Trbovljah je bilo 18. 9. 1982 VII. republiško tekmovalstvo v kegljanju, in sicer moštveno v borbenih partijah ter tekmovalstvo posamezno. Za vsako ekipo je nastopilo po šest tekmovalcev, pri posameznikih pa po dva tekmovalca od sodelujočih društev. Tega tekmovalstva se je udeležilo 9 ekip iz Slovenije, in sicer

BESEDA UREDNIŠTVA

OBJAVLJANJE BESEDIL V SRBSKO HRVATSKEM JEZIKU — OBVEŠČANJE TOZDA BRATSTVO VARVARIN

V Mladem fužinarju smo letos objavili dve pesmi v srbsko-hrvatskem jeziku, v avgustovskem Fužinarju pa članek ravnatelja tozda Bratstvo. Ker so nekateri delavci želeli vedeti, kakšna so pravila pri tem, smo zaprosili za mnenje koordinacijo družbenopolitičnih organizacij železarne in poslovnodni odbor.

Stališče je takšno:

— vse prispevke iz tozda Bratstvo Varvarin (pa tudi druge, pi-

samo zmagovalci s področnih tekmovalj, kamor se je uvrstila tudi ekipa z Raven. Zmagala je ekipa iz Novega mesta s 542 podrtimi keglji, na drugo in tretje mesto sta se plasirali ekipi z Jesenic in Kopra. Dobro se je uvrstila ekipa z Raven, saj je zasedla četrto mesto s 478 podrtimi keglji. Sledijo: Celje, Cerknica, Trbovlje, Murska Sobota in Ruše.

Pri posameznikih je Jože Grabner zasedel deseto, Jože Samec pa štirinajsto mesto. Za ekipo DU Ravne so nastopili: Jože Samec, Jože Grabner, Zdravko Mežnarc, Bogomir Vastl, Maks Iskrač in Ludvik Ferjančič.

POVRATNI PRIJATELJSKI TROBOJ V KEGLJANJU

Prvo srečanje kegljačev društev upokojencev Kamnik, Prevalje in Ravne je bilo dne 17. 6. 1982 na Prevaljah, povratni prijateljski troboj pa 24. 9. 1982 v Kamniku. Tudi tokrat so bili najboljši upokojenci iz Kamnika, ki so podrl 401 keglj, Ravne 383, Prevalje 340 in Kamnik II 298.

Za naše društvo so nastopili: Jože Samec, Ludvik Ferjančič, Ivan Žunko, Štefan Matvoz, Zdravko Mežnarc, Jože Grabner in Adolf Hanuš. Želja kegljačev vseh treh društev je, da bi to tekmovalstvo postalo tradicionalno.

VII. ŠPORTNE IGRE UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Komisija za šport in rekreacijo pri Zvezi DU Slovenije je 25. 9. 1982 izvedla v Celju 7. republiško tekmovalstvo v streljanju. Tega tekmovalstva se je udeležilo 9 ekip iz Slovenije, ki so predtem zmagale na področnih tekmovaljih. Tudi naše društvo upokojencev se je kot zmagovalec na izbirnem oziroma območnem tekmovalstvu uvrstilo na to tekmovalstvo. Naše društvo so zastopali: Peter Mihelač, Miha Ju-

rak, Poldo Močnik in Jože Peruš ter zasedli 9. mesto.

Zmagala je ekipa Murske Sobotice s 664 krogi pred Mariborom in Novo Gorico. Ravenčani pa so s 417 krogi zasedli 9. mesto.

ZADNJI LETOŠNJI IZLET ZA UPOKOJENCE Z RAVEN

24. 9. 1982 je bil za 50 upokojencev zadnji letošnji izlet z avtobusom. Z Raven smo se odpeljali ob 6. uri. Krajši postanek smo imeli v Poljčanah. Od tu smo se odpeljali na ogled gradu Štatenberg iz 18. stol. Nato sta bila na vrsti Majšperk in Ptujška gora. Imenitna cerkev v obzidju iz 15. stoletja je bila božja pot, od l. 1952 je zaščiten kot kulturno zgodovinski spomenik, saj spada med najbolj pristne gotske dvoranske stavbe v Sloveniji.

Od tu smo se odpeljali v Ptuj, kjer smo si ogledali grad. Ni čuda, da so se na takšnem stičnem in prehodnem kraju naselili že v prazgodovinskem času. Rimljani pa so tu ob vratih v Panonijo postavili mesto Petovio in so se v njem živo razvile trgovina, obrt in promet. V srednjeveških virih se Ptuj med vsemi slovenskimi celinskimi mesti pojavi prvi že sredi 9. stoletja.

Naslednja postaja našega potovanja je bil Ormož. Tu smo si ogledali Tovarno sladkorja. Tudi tu izkapanine pričajo o ilirskem in rimskem naselju. Zanimiv je bil tudi ogled vinorodnega kraja Jeruzalem, kjer so ljutomerski planinci uredili planinski dom in razgledni stolp med samimi vinogradi. Mimo Ljutomera in Murske Sobotice smo se odpeljali v Moravce.

Zadnja postaja našega zanimivega potovanja so bili Radenci, kjer je znano slatinsko zdravilišče. Mnogo smo ta dan videli in doživeli, kar nam bo še dolgo ostalo v lepem spominu.

Ervin Wlodyga

PRILožNOSTNE POŠTNE ZNAMKE MUZEJSKI EKSPONATI — 40-LETNICA JUGOSLOVANSKEGA VOJNEGA LETALSTVA IN VOJNE MORNARICE

V okviru dolgoročnega planiranja o temi »muzejski eksponati« je izdala skupnost JPPT štiri priložnostne znamke naslednjih vrednosti in motivov:

- 4,00 din — letali »BREGE XIX« in »POTEZ XXV«
- 6,10 din — letalo SUPER »GALEB« (G-4)
- 8,80 din — OBOROŽENA LADJA
- 15,00 din — RAKETNA LADJA

Letos je poteklo 40 let od nastanka našega vojnega letalstva. V tem obdobju sta vojno letalstvo in protiletalska obramba postala močna oblika naših oboroženih sil.

Motive za to izdajo sta zbrala muzej jugoslovanskega letalstva v Beogradu in namestnik načelnika generalštaba JLA za vojno mornarico. Likovna obdelava znamk je delo Dušana Lučiča. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 9. V prodajo so prišle 1. septembra, prav tako tudi ovitek prvega dne FDC.

VARSTVO NARAVE

V zvezi s temo »varstvo narave« je izdala skupnost jugoslovanskih PTT

tudi letos serijo priložnostnih znamk za dve vrednosti z motivoma:

- 8,80 din — NARODNI PARK TARA
- 15,00 din — NARODNI PARK KORNATI

V Jugoslaviji že več let poteka akcija za varstvo narave in stavbenih vrednosti. Izvajajo jo po vsej državi zato, da bi evidentirali, uredili in trajno zavarovali tiste vrednote, ki nam jih je podarila narava in ki jih je človek ustvaril skozi stoletja. To je del mednarodne akcije, ki jo vodi UNESCO na podlagi konvencije o varstvu naravnih in kulturnih vrednot sveta in ki jo prav tako izvajajo v mnogih državah.

Likovna obdelava znamk je delo Dušana Lučiča. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 9. V prodajo so od 3. septembra, prav tako ovitek prvega dne FDC.

RADOST EVROPE

Skupnost jugoslovanskih PTT je izdala v sodelovanju s svetom srečanja otrok Evrope dve priložnostni poštni znamki ob 14. srečanju »Radost Evrope«, in sicer v naslednjih vrednostih:

- 8,80 din — PROMET — (avtor Tibor Božo, star 6 let, iz Subotice)
- 15,00 din — V BANJI — (avtor Heiko Jähel, star 7 let, iz Berlina)

Srečanje otrok Evrope z imenom »Radost Evrope« je mednarodna prireditelj prijateljstva in solidarnosti otrok vse Evrope. Organizira se vsako leto v začetku oktobra ob proslavi svetovnega dne otroka. Pobudnik, ustanovitelj in gostitelj srečanja »Radost Evrope« je mesto Beograd.

Grafična obdelava znamk je delo Dimitrija Čudova iz Beograda. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 9. Izdane so bile 2. oktobra, istega dne pa tudi ovitek prvega dne FDC.

f. u.

ANTON HELBL

Dragi Toni!

Iz delovnega kolektiva valjarne je kruta usoda iztrgala marljivega in vestnega sodelavca Tonča. Postal je žrtev prometne nesreče.

Navajeni smo presenečenj in težav, saj jih nenehno doživljamo ob svojem vsakdanjem delu, toda izguba tovariša v naših vrstah nas prizadene tako globoko, da obnememo. Tudi tvoja smrt nas je zbolela, omahnili si v svojih zrelih letih.

Pred 21 leti te je tvoja življenjska pot pripeljala med delavce železarne. Opravljaj si težka dela, ki pa jih nikdar nisi odklonil. Zaradi družbenosti in vse se narave so te sodelavci imeli radi. Po napornem delu si se rad sprostil v naravi in v krogu svoje družine. Bil si dober mož in skrben oče.

V žalosti se poslavljamo od tebe. Med nami boš ostal v spominu kot dober delavec in plemenit tovariš.

Tvojim svojcem, prijateljem in drugim izrekam iskreno sožalje.

Oto Pur, OOS TOZD valjarna

Urednik

KADROVSKA GIBANJA OD 23. 8. DO 23. 9. 1982

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA		6	8	14	1				1	357	373	13,94	7
JEKLOLTVARNA		1		1	2	1			3	515	518	12,93	17
VALJARNA			1	1	2			1	3	440	440	12,04	10
KOVAČNICA			2	2	1				1	285	283	9,18	3
JEKLOVLEK	1			1						104	100	16,00	1
KALILNICA					1				1	54	50	16,00	-
ORODJARNA					1				1	72	73	6,84	-
STROJI IN DELI	1	8	1	10						490	507	8,48	6
INDUSTRIJ. NOŽI	1	4		5	1				1	215	219	11,87	3
PNEVMAT. STROJI	1	3		4						202	205	14,14	3
VZMETARNA					1			6	7	142	115	9,56	2
REZALNO ORODJE										309	303	9,24	1
KOVINARSTVO	1	5	2	8						145	149	2,10	-
ARMATURE		1	2	3						133	128	1,56	-
ENERGIJA		1	1	2						114	114	5,26	1
ETS		6		6	2			1	3	211	216	3,70	2
SGV	1	5		6	2				2	442	448	6,47	3
TRANSPORT			1	1						115	115	3,47	1
PII		2		2	1				1	54	52	3,84	-
RPT		1	2	3						237	237	12,23	2
KOMERCIALA	2		2	4	2				2	261	258	12,79	3
KONTROLA KAKOV.		1		1	1				1	209	201	17,41	1
DRUŽBENI STAN.		2		2	1				1	50	57	7,01	-
RACUNOVODSTVO			2	2	1				1	115	114	6,14	-
GOSPODARJENJE										75	69	-	-
KSZ			1	1	2	1			3	214	206	28,15	3
PFS										43	44	2,27	-
SKUPAJ	8	46	25	79	22	2		8	32	5668	5594	9,71	69

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v juniju in juliju 1982 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

TOZD JEKLARNA

1. IVANIČ ZORAN, 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 10 dni, prenehanje delovnega razmerja; pavšalna odškodnina 5.122,60 din, sodna izterjava.

2. TOMIČ STEVIKA, 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.364,00 din, plačal.

3. BRITOVŠEK DUŠAN, 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.244,20 din, plačal.

4. MEHMEDOVIC SABAN, 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 632,10 din, plačal.

5. KOLAR SREČKO, 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, razporeditev na druga dela in naloge za 3 mesece (večkrat v disciplinskem postopku), pavšalna odškodnina 682,00 din, plačal.

6. KRALJ ZLATKO, 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 758,80 din, plačal.

7. KAVTIČNIK JOŽE, 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 10 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 3.520,00 din, sodna izterjava.

8. GABROVEC ANTON, 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto, pavšalna odškodnina 2.728,00 din, plačal.

TOZD VALJARNA

1. SALKIČ MIRSAĐ, valjavec, pretepala se je s sodelavcem, javni opomin.

2. HANJZE VENCEŠLAV, adjuster kontrolor, neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 731,80 din, plačal.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

1. JAZBEC FRANČIŠKA, pomočnica kalilca, neopravičeno izostala z dela 7 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto, pavšalna odškodnina 4.774,00 din, plačala.

TOZD STROJI IN DELI

1. HERMAN PETER, rezkalec, neopravičeno izostal z dela 6 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 3.138,80 din, sodna izterjava.

2. CIGLER PETER, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.264,20 din, sodna izterjava.

3. CUJES ANTON, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.896,30 din, plačal.

4. GOSTENČNIK FRANC, žagar, neopravičeno izostal z dela 10 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 3.680,00 din, sodna izterjava.

TOZD SGV

1. JAKOB MARJAN, strugar, odklonil delo 2 uri in predčasno zapustil delo 2 uri, javni opomin, pavšalna odškodnina 334,40 din, plačal.

2. FINZGAR ROMAN, odklonil delo 2 uri in predčasno zapustil delo 2 uri, javni opomin, pavšalna odškodnina 334,40 din, plačal.

TOZD KOMERCIALA

1. PENŠEK DARKO, skladiščni delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin (letos je že bil v

disciplinskem postopku), pavšalna odškodnina 582,30 din, plačal.

2. POBERŽNIK ANTON, skladiščni delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.164,60 din, plačal.

Disciplinska komisija je izrekla v tem času še 15 opominov, 4 delavce je oprostila in v 5 primerih ustavila disciplinski postopek.

Za pravno službo:
Sonja Slemnik

ISKRE IZ JEKLARNE

Nekoliko zamuditi malico je prav tako kot delati v industriji konzerv...

Uporabniki Merxovih maličnih specialitet pravijo, da je še vedno najboljši »BLOK«.

Če štipendist železarne Ravne, dijak 3. letnika strojno tehnične šole (praktikant), pohiti v sosednji tozd po uteži za »vaservago«, je pa že malo smešno, a ne?

Novinec pravi: »Danes bo v novi topilnici redakcija!«
Debelo gledamo — mogoče od Večera, Dnevnika, Dela...?
Pa je bilo res »malo« redukcije...

Nedavno tega je v novi topilnici ustvarjala precej znana likovna umetnica. Med drugim je dejala, da bi ona zagotovo iz-

brala ta poklic, ker je težak in zanimiv — če bi bila možki...
Ženska najbrž še ni slišala za ustrezen kirurški poseg...

Življenje je naše največje bogastvo, zato je pa tako drago...

Ravnatelj TOZD Jeklarna je pred kratkim dejal: »Livna jama v novi topilnici ima porodne krče!«...

Zato pa imajo nekateri mojstri (kar po domače) popadke...

Modri modrijani z vrhov TOZD Jeklarna so staknili glave in ugotovili, da je potreben pravi modrijan, da bi rešil težaven položaj v novi topilnici.

Rečeno, storjeno. V novo topilnico je prišel ing. MODRIJAN...

Marjan Vesonik
TOZD Jeklarna

NAŠI UPOKOJENCI

Marija Stropnik, roj. 20. 6. 1927, v železarni od 15. 11. 1962 dalje v DS KSZ, nazadnje kot administratorica. Star. upokojena 15. 9. 1982.

Franc Kamnik, roj. 2. 7. 1922, v železarni od 31. 7. 1940 v tozd kontrola kakovosti, nazadnje kot vodja lab. za anorg., org., tehn. in površinsko zaščito. Star. upokojen 15. 9. 1982.

Adolf Logar, roj. 15. 6. 1922, v železarni od 2. 12. 1963 v DS za računovodstvo, nazadnje kot vodja konti popisa. Star. upokojen 31. 8. 1982.

Franc Stražišnik, roj. 4. 5. 1930, v železarni od 4. 5. 1964 dalje v tozd jeklarna, nazadnje kot jamski delavec. Inval. upokojen 23. 8. 1982.

Ivan Štruc, roj. 12. 8. 1931, v železarni od 27. 11. 1947 v tozd jeklolivarna, nazadnje kot tehnolog za probe. Inval. upokojen 3. 9. 1982.

Jožef Laznik, roj. 21. 1. 1930, v železarni od 1. 12. 1947 v tozd valjarna, nazadnje kot razporejevalec gredic. Star. upokojen 5. 9. 1982.

Anton Brentin, roj. 31. 3. 1926, v železarni od 17. 8. 1972 dalje v tozd kovinarstvo Ljubno, nazadnje kot ostružkar. Star. upokojen 23. 9. 1982.

Jakob Gosnik, roj. 1. 4. 1934, v železarni od 2. 9. 1963 v tozd jeklarna, nazadnje kot zidar kap. Inval. upokojen 9. 9. 1982.

ZA SMEH IN V POMISEL

Pojasnilo

Ondaj je peljal pogodbeni avtobus na progi Ravne—Črneče delavce z dopoldanske izmene. Od postaje na Dobrihah pa do Podklanca je pustil šofer zadnja vrata kar odprta. Pa so v zadnjem delu glasno protestirali, da jim piha. Je šofer v Podkancu vstal, se obrnil k ljudem in glasno razložil: »Se pa m're preluftat, pa ja smrdite, ko poki.«

Znanstvena razlaga

Julijski odlok ZIS o zamrznitvi cen se od časa do časa od-taja. Znanstvena razlaga tega

pojava je taka: zmrzovalna skrinja, kamor so bile spravljene cene, deluje samo, če je priključena na električno energijo. Znano pa je, da v primerih pomanjkanja elektrike elektrogospodarstvo prizadene največje porabnike najprej — očitno so-di mednje tudi ta zmrzovalna skrinja. Kaj je bilo v njej naloženo na vrhu, ve vsakdo, ki ima rad sladko življenje.

Kratko in učinkovito

V eni izmed naših elektro delavnic delavci ob malici radi pose-dajo na »panke«. Da je malice konec in ura za delo, mojster naznani takole: »Dov s kruha!«

Poslanstvo in denar

Zadnjič je bilo na nekem razgovoru slišati oguljeno frazo, da zdravniki opravljajo poslanstvo. Komentar, na tiho, kajpak, je bil tak: »Al, oni opravljajo poslanstvo, mi v fabriki pa za gnar divamo.«

(Zapisano so doživljaji ali domislice naših delavcev; zbrali v uredništvu.)

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem obrata čistilnice za darilo ob mojem odhodu v pokoj in jim želim še veliko delovnih uspehov v prihodnje.

Ivan Akrap

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem kemijskega laboratorija za prejeto praktično darilo. Prav tako se zahvaljujem dipl. ing. Jamerjevi in ravnatelju tozda kontrole kakovosti dipl. ing. Šipku za občutene besede in pristrčno slovo.

Vsem skupaj želim veliko medsebojnega razumevanja ter mnogo uspeha pri delu.

Franci Kamnik

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža in očeta **Antona Helbla** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam lajšali bolečine in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem, ki so darovali vence, iskrena hvala Lovski družini Strojna za govor tov. Karla Polanca, sodelavcem TOZD Valjarna za govor in denarno pomoč, družini Hovnik in njegovim prijateljem, gospodu kaplanu za lepe besede ter vsem, ki so darovali vence.

Zalujoči: žena Tončka, sin z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega sina **Gorana Kalajžiča** se zahvaljujem hotuljski mladini, g. župniku, pevcem, pihalnemu orkestru železarne Ravne, govornikom in vsem drugim, ki ste darovali cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: starši, brata in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi žene, mame in babice **Marije Došen** se iskreno zahvaljujem vsem, ki so darovali vence in cvetje in jo spemili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: mož, hčerke z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka **Ivana Pfeila** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje. Posebna zahvala patronažni sestri Marjetki Dretnik za obiske in nego na domu. Hvala tudi pihalnemu orkestru in g. župniku. Hvala vsem, ki ste ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Helena, sinova Mirko in Rihard, hčerki Angela in Olga z družinami

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi našega dragega brata, bratranca in strica **Vilija Meznerja** se najtopleje zahvaljujem delavcem upravnih organov skupščine občine Ravne za vso pozornost in darovano cvetje, vsem organizacijam, sosedom, oktetu TRO, pihalnemu orkestru železarne Ravne, govorniku, gosposu župniku za opravljeni obred in vsem, ki so ga spremljali na zadnjem pot.

Vsi njegovi

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, A. Krivograd, F. Rotar, Z. Strgar in oddelek za informiranje